

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik III.

V Ljubljani, marec 1886.

3. zvezek.

Tretja predpepelnična nedelja.

Ozka vrata.

Prizadevajte si noter iti skozi ozka vrata. Zakaj povem vam, mnogo jih bo iskalo noter iti, in ne bodo mogli.

Luk. 13, 24.

Srce mora boleti človeka, ko vidi, da te dni, katere je odločila sv. cerkev za sveto molitev in premissljevanje, nekateri kristijani oskrunjajo z razuzdanim in pregrešnim razveseljevanjem. *Glejte, gremo gori v Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sina človekovega po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan in bičan in zapljevan, in potem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili.* (Luk. 18, 31. 32.) In kakšen utis delajo te besede na otroke sedanjega sveta? Ali mar govore vsi navdušeni ljubezni do Jezusa s svetim Tomažem: *Pojdimo tudi mi, da umrjemo z njim?* Ah, naznanilo Jezusovo, da bo kmali prišel čas smrti njegove, ne vzbuja v mnogih kristijanih nikakoršnega sočutja. Sliši se te dni in vidi mnogo surovih norčij, dvoumnih besedi, mnogo razuzdanosti in pregrešnega razveseljevanja. Dan Jezusove smrti se je drvila divja druhal za nedolžnim Jagnjetom po ulicah Jeruzalemskega mesta, ga zasramovala in z velikim krikom tirjala smrt njegovo. To se ponavlja vsako leto zlasti pustne dni; ko mnogi križajo Jezusa vnovič s pregrehami, katere doprinašajo v tem času.

Ko bi videl veliki apostelj sv. Pavel razuzdanost današnjih pustnih dni, bi moral pisati tudi sedanjemu svetu kakor nekdam Korinčanom: *Nikar ne vlačite jarma z neverniki! Kakšno družbo ima namreč pravica s krivico? Ali kakšno tovarništvo luč s temo? Kakšno družbo*

pa ima Kristus z Belijalom? Ali kakšen delež verni z nevernim? Kakšno zvezo ima tempelj božji z maliki? (II. Kor. 6, 14—16.) Kaj bi rekel o današnjih kristijanih, ki vlačijo v resnici jarem z neverniki in ž njimi zlasti pustne dni slavé malike nezmernosti, sladnosti in mesenosti ter po šegi malikovalskih služabnikov najlepši del svojega telesa, obličje svoje, skrivajo pod ostudne krinke?

Sv. cerkev pri tem žalostnem pogledu ne more biti neobčutljiva. Spominjajoč se, da tudi razuzdani kristijani so njeni otroci, sicer izgubljeni otroci, zašli na napačna pota, žaluje po njih, miluje jih in moli zanje in si prizadeva na vso moč potolažiti jezo Božjo ter prosi svoje služabnike, naj se vstopijo med hudobno ljudstvo in med altar Gospodov in naj molijo: *Prizanesi, o Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu!*

Da bi sv. cerkev odvrčala dobre otroke svoje od šumečega razveseljevanja, izpostavlja te dni sv. rešnje Telo in vabi vernike, naj se zbirajo tukaj pred živim Bogom, te dni tako hudo žaljenim, in srčno želi, da bi ga dobri prosili odpuščanja in mu vsaj nekoliko zadostovali za zaničevanje in razžalenje, katero mu napravljajo hudobni, sprideni, zgubljeni otroci. Prosi pa tudi svoje dobre otroke, naj se nikar ne vdeležujejo pregreh posvetnih otrok, opominja jih s svetim Pavlom, naj se ne ravnajo po tem svetu, kajti veselje sveta se bo spremenilo v žalost. Opominja nas, naj se spominjamo zlasti ta čas besedi Jezusovih: *Prizadevajte si noter iti skozi ozka vrata, zakaj povem vam, mnogo jih bo iskalo noter iti, in ne bodo mogli.* Premišljevati hočemo danes te besede Jezusove in preiskavati: Kdo so tisti, ki si bodo prizadevali noter iti, pa ne bodo mogli.

Britke solze so zaigrale v premilem očesu Zveličarjevem in so polile presveto obličje njegovo, ko se je oziral nekega dné z ginjenim srcem na prekrasno Sijonsko hčer, na veličastno mesto Jeruzalem. Gledal je namreč s svojim vsevidnim očesom vso nesrečo, katera je imela priti na prebivalce Jeruzalemske, ker niso hotli njega spoznati kot Odrešenika, ampak zametavali so ga trdovratno. Kolikokrat je hotel mili Zveličar zbrati pod peruti svojega varstva in svoje ljubezni Izraelove otroke — pa niso hotli! Po lastnem zadolženji so zamudili dragi čas, katerega jim je odločila milost božja. Pa ne le zarad nesrečne osode prebivalcev mesta Jeruzalemskega je jokal preblagi Zveličar, temveč zarad vseh duš, katere je videlo njegovo vsevidno oko, da se bodo pogubile do konca sveta. Kajti osoda Jeruzalemskega

mesta je tožna podoba osode vsakega človeka, kateri zamudi čas milosti božje.

Ker je videl Jezus pogubo toliko nesrečnih duš, zato je opominjal tako milo, tako prijazno in prisrčno svoje učence in poslušalce; kajti ljubil jih je, hotel jih je rešiti večne nesreče, zatoraj jih je vabil tako ljubeznjivo: *Prizadevajte si noter iti skozi ozka vrata; zakaj povém vam, mnogo jih bo iskalo noter iti, pa ne bodo mogli.*

Gotovo ni pametnega človeka na svetu, ki bi ne želel srečen biti po smrti. Že stari neverniki so želeli imeti po smrti bivališča pri svojih domišljenih bogovih. Toda poglejmo, kakšno je življenje mnogih, ki so krščeni v Jezusovem imenu in se imenujejo kristijani? Kaj delajo, kako živé, da bi si zagotovili srečo po smrti? Ubogajo li besede Jezusove: *Pojdite noter skoz ozka vrata?*

Veselimo, radujmo se, govoré otroci sveta; sedanje življenje in veselje njegovo je kratko; trgajmo si cvetlice, predno ovenejo, uživajmo veselje, predno nas zakrije temna gomila in nam odvzame vse, kar z radostjo napolnuje naše sree. Ti otroci sveta ljubijo svet, in do dna želé izpiti kozarec veselja, katerega jim ponuja svet. Besedi: zatajevanje, pokora, jim nikakor ne donite prijazno, le s težkim srcem ji poslušajo, zato se rajše ogibajo krajev, kjer bi jih utegnilo kaj opominjati na pokoro. Svet jim je vsa njihova sreča; le njemu dopasti, le njemu si prizadevajo priljubiti se; toraj prav radi poslušajo in v dejanji spolnujejo nauke sveta; akoravno so naravnost nasprotni naukom Jezusovim. Človek le enkrat živi, jim kliče svet, uživajte veselje, dokler je še čas, ker s smrtjo je konec vsega. — Kristus pa pravi: *Kaj pomaga človeku, če pridobi ves svet, svojo dušo pa pogubi; — človeku je odločeno enkrat umreti; — gorje vam, ki se smejate, ker bote jokali; — svet mine in njegovo veselje.*

Kdo je nespametnejši kakor oni, ki se pusti premotiti po senci kake lepote in grabi po senci, njo si prizadeva vjeti, stvari same pa ne želi in je ne išče? Kdo bi pustil čisto zlato in bi rajše segal po senci njegovi, leskatajoči se v bistri vodi? Kdo bi ne miloval onega, kateremu je slikano solnce ljubše memo pravega, na modrem nebu plavajočega solnca? — Tako je milovanja vreden tisti, kdor se pusti premotiti minljivi lepoti sveta; svetá išče, njega se oklepa z vso strastjo svoje duše — prave, večne lepote, neminljivega veselja v Bogu pa ne išče. — Taki otroci sveta hodijo po širokem potu; v dobrovoljnem veselji; brez trpljenja, brez pokore se hočejo zveličati, v pregrešnem življenji upajo priti v nebeško veselje skozi široka vrata. Toda tega dosegli ne bodo, kajti Kristus pravi: *Pojdite noter skozi*

ozka vrata. Te vrste ljudje se nikakor ne prizadevajo noter iti skozi ozka vrata, ali prav za prav, oni se še ne zmenijo za večno veselje, ker so preveč vtopljeni v minljivo veselje sveta, na svetu si iščejo nebes, kajti zgubili so vero in z njo tudi upanje do večnega plačila v nebesih.

Pa naš Zveličar pravi, da tudi mnogi ne bodo mogli v večno veselje, akoravno imajo voljo iti skozi ozka vrata in si tudi prizadevajo noter priti: *zakaj povem vam, mnogo jih bo iskalo noter priti, in ne bodo mogli.* To so tisti, ki so pripravljeni Bogu služiti in pokoro delati, poprej pa hočejo okusiti vse veselje sveta in se tolažijo z veselim upanjem, da pozneje, v starosti, bodo začeli živeti spokorno in se pripravljati za srečno večnost.

Veselje sveta je minljivo; naj vživa kdo še tako polno mero tega veselja, vendar kmalo minejo srečni trenutki — in kaj zapusté v srcu? Nemir, nepokoj, veliko praznoto. *Vžival sem vse, kar si domisliti in poželeiti more človeško srce,* zdihoval je najmodrejši kralj, *pa vse je prazna praznota, vse je nečimrnost.* Tudi dan danes veljajo te besede modrega Salomona, tudi zdaj posvetnjaki v vseh veselicah ne najdejo pravega mirú. Kadar vidite kakega razuzdanega človeka norčevati se in smejati, nikar ne mislite, da to veselje ima korenine v srcu, to veselje ni družega, kakor hinavščina, je le zunanja veselost, ki z lepim pregrinjalom prikriva srčno obupljivost. Zdi se vam vesel, ker verujete zunanjemu vedenju, pa pogledjte v notranjost njegovega srca, ondi bodete našli veliko britkost. Res je, obraz se smeje, srce pa žaluje pri koliko tistih, ki se zdaj razuzdano veselé v pustnem času, srce krvavi notranje žalosti. O, veselje grešnikov je prazno, ker ne prihaja iz srca. To mora vsak posvetnjak spoznati sam. Kadar mine šumeče veselje in more njegova duša zopet mirnejše misliti v tihi samoti, takrat spozna svojo nespamet, in kakor odmev nekega nevidnega opominjevalca, kakor glas iz nebeških višav se zasliši v srcu: ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in v nesramnosti, ne v kregu in v nevoščljivosti, ne v posvetni radosti, ne v zapeljivosti je prava sreča, za kaj višjega si vstvarjen! — V takih tihih trenutkih po vživanem pregrešnem veselji spozna tudi posvetnjak, da po tej poti se ne more zveličati, spozna, da tako življenje ga bo storilo časno in večno nesrečnega; zbudi se vest in ga opominja k pokori; milost božja ga vabi, naj zapusti široko pot; toda Bogu bodi potoženo, le malo jih uboga svarilni glas milosti, mnogo mnogo pa jih je, ki se ne zmenijo za milo vabljenje, — vsi zaspani odgovarjajo: saj je še čas, bom se poboljšal, le zdaj še ne, spovedal

se bom, ko dobim pravega spovednika, spreobrnil, spokoril se bom o veliki noči, odpovedal se bom svetu, kadar bom starejši, kadar se bo moje življenje bližalo koncu — pustite me, naj uživam leta mladosti, saj so tako kratka. — Toda predragi v Kristusu, mnogo jih je tako govorilo in se večno pogubilo. Glej, kako polno je drevo spomladi prekrasnega, belo-rudečega cvetja, pa ne bo dozorel iz vsakega cvetja sladek sad. Mnogo cvetkov odnesejo pomladanski vetrovi, mnogo jih pomori mrzla slana, mnogo sadu nezrelega, zelenega, trdega, otrsejo poletni viharji, polno takega sadja leži v prahu pod drevesom in memogredoči ga pohodijo. Tiste toraj, ki so vsi vtopljeni v pregrešno uživanje in odlašajo Bogu služiti, ker mislijo, da imajo še dosti časa, naš Zveličar, ki pozna njim pretečo nevarnost, prijazno milo vabi rekoč: *Pojdite noter skozi ozka vrata*; ne mudite se med svetom, nikar se ne pustite zadrževati njegovemu veselju, hitite, obrnite se proti pravi domovini, dokler so vrata še odprta, dokler je čas pokore, zakaj povem vam, mnogo jih bo hotlo noter iti, pa prepozno bo; zastonj bodo čakali, zastonj klicali: Gospod, odpri nam! Gospod, še eno leto, še nekatere dni, vsaj še nekatere ure me pusti, da delam pokoro, vsaj nekoliko trenutkov naj mi prizanese nemila smrt, da poravnam svoje hudobije, da se spokorim! Toda prepozno bo! Nebo in zemlja bota priča srditega, pa pravičnega očitanja nebeškega kralja do tistih, ki so v svoji lenobi in zaspanosti odlašali čas pokore, odlašali služiti Bogu: *Štirideset let sem bil blizu temu rodu, in sem rekel: Oni se vedno motijo v srcu, oni niso spoznali mojih potov, da sem prisegel v svoji jezi: nikoli ne pojdejo v moj pokoj.* (94.) Deset, dvajset, trideset let sem te vabil, sem te klical, sem stegoval svojo roko, sem čakal tvojega spreobrnenja, toda nisi se hotel k meni ozreti, nisi hotel poslušati mojega vabljivega klica, zatorej prisežem v svoji jezi, ne boš videl mojega kraljestva. Kako grozne so bile besede, katere je ženin govoril nespametnim devicam, ko so vse spehane prihitele do vrat, skozi katera so malo poprej njih tovaršice šle z nebeškim ženinom na ženitovanje. Bila so že zaprta in ženin se je oglasil: *Resnično, jaz vas ne poznam!* Gotovo so te device imele voljo iti na ženitovanje, so si tudi prizadevale si kupiti olja, pa prepozno je bilo. — Kako grozno, kako britko bo za grešnika, kateri je sicer voljo imel se poboljšati, le odlašal je, pa je zamudil pravi čas. — S kakšnimi čutili se bo oziral proti nebesom, na katera je na svetu med pregrešnim veseljem tako malo mislil, zdaj pa so zaprta, zaprta na vekomaj in nikdar več vanje ne bo mogel priti!

Kristus nas posebno zdaj postni čas milo vabi: *Pojdite noter skozi ozka vrata*. Glejte, zdaj je prijetni čas, glejte, zdaj je dan zveličanja. Spreobrnite se k meni iz vsega srca, s postom, jokom in žalovanjem, spreobrnite se k Gospodu, svojemu Bogu, ker je dobrotljiv in milostljiv, potrpežljiv in velicega usmiljenja. Morebiti je za mnoge sedanji pustni in postni čas zadnji. O, da bi pač ne zamudili milosti, ki se nam zdaj ponujajo, ker morebiti veliko poprej, kakor mislimo, se nam bodo zaprla vrata nebeška, kakor neštivilno mnogo drugim, ki so pred nami odmrli, in mi bi potem bili med tistimi, o katerih Kristus pravi: da bodo iskali noter iti, pa ne bodo mogli.

Kakor jih pa mnogo zato ne bo prišlo skozi ozka vrata, ker si začenjajo prepozno prizadevati, še veliko večje je število tistih, ki bi sicer radi Bogu služili, pa ne z vsem srcem, ampak svoje srce delé, polovico ga dajo svetu, polovico pa Bogu, hočejo torej dvema Gospodom služiti. Kristus pa pravi: *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje misli iz vse svoje moči*. Bog hoče imeti vse naše srce, ne samo polovice. On je kralj našega srca in ženin naše duše. Kot kralj hoče sam v njem kraljevati in kraljestva z nikomur deliti. Kot ženin naše duše hoče on sam ljubljen biti. Res je, da mora ubogo človeško srce hude boje prestati. Svet in Bog oba ga hočeta imeti v lasti.

Komaj se človek življenja zavé, že se mu pridruži mnogo prijateljev, ki mu delajo raznovrstne obljube in mu obetajo, vsak po svoje, srečo in zadovoljnost. Bliža se mu svet ter ga vabi rekoč: Ako hočeš meni služiti, ako hočeš mene ubogati, ozri se okoli, glej, kako so veseli moji otroci, kako se radujejo življenja, kako si v veselih družbah delajo kratki čas, kako so zadovoljni, — pridruži se tudi nam, vse to ti dam, ako hočeš meni služiti. In veliko jih je, ki pozabijo na Boga, na svojo dušo, na večnost, in v svoji slepoti zakličejo: Daj mi, kar mi obljubuješ. Tvoj sem.

Bliža se zbeganemu srcu lastna ljubezen in mu govori: Glej, odrašen si že, vse boš lahko delal po svoji lastni volji, vžival boš popolno prostost, ne bo ti treba več poslušati zoprnega svarjenja svojih starišev, ne opominjevanja prednikov, pa tudi ne spolnovati božjih in cerkvenih zapovedi, ako meni posvetiš svoje življenje. — In res, koliko mladenčev in deklie v najlepših letih svojega življenja poslušá zapeljivo vabljenje; mikajo jih preprijazne obljube, ter pravijo: Daj nam, kar nam obljubuješ — tvoji smo. Bliža se mu satan sam, ter pravi: Božje zapovedi so tako težke, pot je tako ozka, tako težavna, saj ne moreš tako pobožno živeti, omejuje se ti tvoja prostost,

prepovedujejo se ti reči, katere bi tvoje srce najrajše vživalo; pridruži se moji tovaršiji, tu smeš storiti, kar koli poželiš, vse ti je dovoljeno. In koliko jih je, ki zaničujejo božje in cerkvene zapovedi, se udajo sladnostnemu življenju in kličejo: dobro mi je s svetom živeti.

Približa se ti pa od druge strani še nekdo drugi, ki ima veliko večjo pravico do tebe kakor svet, kakor hudobni duh, kakor ti sam; približa se ti Jezus, on stoji pred durmi tvojega srca, in trka in prosi: „Sin, daj meni svoje srce!“ Tako je prosil Jezus vsakega izmed nas že v mladosti našega življenja, takrat, ko smo se prvokrat s srčnim hrepenenjem pripravljali za prvo sv. obhajilo, in kolikokrat je pozneje ponavljal to prošnjo. — Predragi, komu si izročil svoje srce? O bili so srečni trenutki v nedolžnih letih tvojega življenja, ko se nisi družega bal, kakor Boga žaliti, bili so srečni dnevi, ko te je za vsak majhni greh pekla vest. Bili so časi, ko po svetem obhajilu vsa vtopljenja v premišljevanje neskončne ljubezni Jezusove nisi želela družega bogastva, družega veselja, ker Jezus ti je bil zadosti. Takrat si s sv. Pavlinom zadovoljna zaklicala: *Naj se posvetnjaki veselé pregrešnega veselja, naj imajo kralji svoja kraljestva, bogatini svoje zaklade, moje veselje, moje bogastvo, moj zaklad je Jezus, ljubezen njegova mi zadostuje.* — Minula so leta mladostna, leta nedolžnosti, mnogo hudih viharjev moralo je prestati tvoje srce, in kdo ga ima danes v lasti? Morebiti svet ne, pa tudi Jezus ne, ampak srce je razdeljeno; varuje se sicer najhujših pregreh pred svetom, pa Bogu vdati se popolnoma noče; omahuje na dve strani; boji se odpovedati Bogu, boji se zameriti svetu. Toda s takim polovičnim srcem Jezus ni zadovoljen. Zato posebno te dni, ko se svet toliko prizadeva vedno večje gospodarstvo zadobiti čez človeška srca, Jezus kliče tukaj iz presvetega zakramenta: *Sin, daj meni svoje srce!* Saj je moja lastnina, moja roka ga je vstvarila, moja kri ga je odrešila, daj mi ga neprisiljen, daj mi ga iz ljubezni. Daj ga meni svojemu Stvarniku, svojemu Odrešeniku, svojemu najboljšemu prijatelju. Daj mi vse srce, ne le polovice. Le polovica srca mi ponujaš. O nehvaležna duša, kdo pa bo imel drugo polovico? Polovico srca mi daješ, drugo pa ponujaš svetu, mojemu sovražniku? Ali sem mar polovico tvojega srca vstvaril, odrešil, posvetil? Ali sem ti jaz dal le polovico svojega srca? Kolikrat si me v svetem obhajilu prejel, kolikrat sem ti dal vse svoje telo, vso svojo kri, vso svojo dušo, vse svoje srce, in ti mi hočeš dati le polovico svojega malega srca? Proč spred mojih oči s polovičnim srcem. Če ga meni nočeš vsega dati, daj ga vsega mojemu sovražniku, kajti dvema gospodoma ne moreš služiti; pa vedi,

da ne boš našel miru ne pokoja, ne sreče, ne na tem svetu, ne v večnosti. — Tudi ti, ki Bogu služijo s polovičnim sreem, bodo hotli notri iti v nebeško veselje, — pa njim veljajo besede: *povem vam, veliko jih bo iskalo noter iti, pa ne bodo mogli.*

So pa še drugi, ki bodo iskali noter iti, pa ne bodo mogli, in ti so, ki si prizadevajo sicer, toda premalo, ki ne nategujejo vse svoje moči, ampak pri prvem zadržku postojé in se vrnejo nazaj, manjka jim stanovitnosti, srčnosti, velikodušnosti. Število takih je silno veliko. Kdo bi zamogel šteti vse tiste, ki vedno delajo sklepe, da se bodo varovali tega ali onega smrtnega greha, premagovali to ali ono hudo nagnenje, katero jih zadržuje po ozki poti v večno življenje. Vedno hočejo, vedno sklepajo, pa v dejanji svojih sklepov ne spolnujejo, pri prvi skušnjavi vse trdne sklepe pozabijo in se povračajo zopet v poprejšnji nesrečni dušni stan. Že pri prvi priložnosti se ne ogibajo slabih tovaršij, pri prvi skušnjavi pozabijo lepoto nedolžne duše, ter jo zopet omadeževajo z novimi grehi — tudi tem veljajo besede: *Pojdite notri skozi ozka vrata.* — Ozka so vrata in tirjajo mnogo bojev s svetom in z dušnim sovražnikom. Kdor hoče skozi nje priti, mora se ponižati v duhu, mora odložiti vso prevzetnost in ošabnost, mora utesniti svoje hudo nagnenje in poželjenje — to pa zahteva veliko bojev, veliko truda, veliko srčnosti. Nebeško kraljestvo silo trpi, in le siloma se more vanj priti (Mat. 11. 12). Da, s silo so si priborili vsi nebeški prebivalci neminljivo veselje. To nam potrjuje sv. Pavel v svojem pismu do Hebrejcev (11, 36. 37): *Eni so zasramovanje in tepenje trpeli, zraven tudi železje in ječo; so bili kamenjani, prežagani, skušani, z mečem umorjeni; — so se potikali po puščavah, po gorah, po brlogih in podzemeljskih jamah.* S tako silo so se morali truditi, da so prišli skozi ozka vrata; in ker mi te srčnosti nimamo, je v veliki nevarnosti naše zveličanje.

Ozrmo se na nebrojne trume srčnih bojevalcev za nebeško kraljestvo. Sveti Pavel, oče puščavnikov, je živel sto let v samotni puščavi med divjimi zverinami, ozka podzemeljska jama bila mu je stanovališče, trda zemlja bila mu je postelja, sad divjih palmovih dreves njegov živež in plašč iz palmovih listov njegovo oblačilo. — Truplo svetega Bazilija je od preostrega posta bilo podobno kostenjaku; sv. Frančišek je hodil bos v ostri obleki in je vžival le sprošeni kruh. Ali ko bi zamogle govoriti egiptovske, palestinske, sirske in druge samotne puščave, klicale bi mlačnim, za zveličanje duš lenim, mehkužnim kristijanom: koliko truda, koliko zatajevanja so pretrpeli svetniki za nebesa. In ko bi jih prašali: Zakaj so tako ostro in

spokorno živeli, zakaj so svet zapustili in prebivali med divjimi zverinami, odgovorili bi nam: Vemo, kako imenitno, kako blaženo je nebeško veselje, vemo pa tudi, da vrata, ki tje peljejo, so tesna, vemo da so nam le kratek čas našega življenja odprta, zatoraj si prizadevamo, se trudimo, da bi po minljivem trpljenji dosegli večno življenje. Spominjamo se besedi: *Prizadevajte si notri iti skozi ozka vrata, ker povem vam, mnogo jih bo iskalo notri iti, pa ne bodo mogli.*

Ozka pot, tesna vrata, — je Kristus sam. On pravi: Jaz sem pot, jaz sem vrata v večno življenje. In kako je naš Zveličar šel v slavo večnega Očeta, katera mu je bila pripravljena od začetka sveta? To pot, predragi, premišljujemo posebno pri križevem potu ta sveti postni čas. Kako strma in trnjeva je bila njegova pot; peljala ga je čez britkosti polno, z nebeškimi solzami in krvavim potom porošeno Oljsko goro, peljala ga je s težkim križem obloženega čez goro Kalvarijo, namočeno z nebeško krvjo, ki je tekla po lesu svetega križa na blažena tla. In, predraga duša v Kristusu, na gori Kalvariji, ko vidiš svojega Zveličarja od neba in zemlje zapuščenega v neizrekljivih smrtnih težavah, tukaj se uči spoznati pomen besedi: *nebeško kraljestvo silo trpi*; tukaj pred križem Jezusovim premišluj besede: *Pojdite notri skozi ozka vrata, — mnogo jih bo hotlo notri iti, pa ne bodo mogli* — ne bodo mogli, ker precej opešajo, pri prvem nasprotji omagajo in ne posnemajo svojega Zveličarja, ki je z vso silo šel v čast svojega Očeta. Pred križem Jezusovim se učimo spoznati, da tisti, ki veselje sveta ljubijo, skrb za nebesa pa vedno le odlašajo, ali svoje srce med Bogom in svetom delijo, svoje zveličanje izpostavljajo veliki nevarnosti, tukaj pod križem zapuščenega Zveličarja spoznavajmo, kako lažljivo je veselje sveta, okinčano je le z zapeljivo lepoto, da se smrtna gnjusoba ne vidi na njem.

Predragi v Kristusu, še so nam vrata življenja in vrata Zveličanja odprta. Pojdimo srčno za Jezusom, pojdimo precej in z vsem sreem. Pot je sicer težavna, ozka, tesna, pa konec njen je nebeško veselje. Amen.

Prva postna nedelja.

I. Izgubljeni sin zahteva in dobi od očeta svojo dedščino.

Neki človek je imel dva sina; mlajši je rekel očetu: Oče, daj mi del blaga, ki mi gre! In razdelil je njima premoženje. Luk. 15, 11. 12.

Predragi v Kristusu! Brezmejno je usmiljenje vsemogočnega Gospoda, brezšteviline so njegove dobrote! Ne obupaj toraj, verni kristijan, ako si v svoji slabosti nakopal si pregreh, kakor je peska v morji in listja po drevji; ako so kapljice tvojih pregreh postale neprezirno morje: Usmiljenje božje je večje, kakor vsa morja, ono obsega nebo in zemljo.

Grešniki, grešnice, vam veljajo te besede! Ne bojte se, da je za vedno milostljivi Gospod od vas obrnil svoje oko zato, ker ste ga zapustili. Ne mislite, da bo vas zmiraj pustil dobri pastir begati in tavati po puščavi pregreh, ker ste ušli iz njegovega hleva. Ne! On pusti devet in devedeset dobrih in zvestih ovac ter hiti za izgubljeno. Išče jo po puščavi, dokler je ne najde. In ko jo najde, z veseljem jo vzdigne na svoje rame, nese k svoji čedi, skliče skupaj vse svoje prijatelje in sosede ter jim reče: „Veselite se z menoj, srečo mi voščite, ker našel sem ovčico, ki se mi je bila izgubila!“

Toliko je tudi veselje, govori nebeško usmiljenje, v nebesih nad enim grešnikom, ki se vrne k Bogu ter spokori, kakor nad devet in devedeseterimi pravičnimi, ki ne potrebujejo pokore. — Vprašam vas, čemu je prišel na svet nebeški Sin? Da bi svet pogubil, ali da bi ga izveličal? S kom je hodil, s kom je govoril? Z očitnimi grešniki! K njim je prišel, nje je učil. Stopil je k Matevžu na mitnici, govoril s Samarijanko pri Jakopovem vodnjaku, šel pod streho skopuha Caheja, jedel pri gobovem Simonu in pregrešna Magdalena mu je poljubovala ter maznila noge. Sv. pismo govori: *Ko je učil, prišli so ga poslušat farizeji in očitni grešniki.* — Pismouki so mu očitali: Glejte ga, k grešnikom zahaja in je ž njimi. In kaj jim je odgovoril nebeški Sin? *Bolni potrebujejo zdravnika, in ne zdravi. Usmiljenje hočem, in ne žrtev. Grešnike sem prišel iskat, in ne pravičnih.*

Da so ga mogli razumeti, povedal jim je dve priliki o izgubljeni ovci in o izgubljenem denarji. Dodal jim je še tretjo prelepo priliko o izgubljenem sinu rekoč: Neki človek . . . (prilika ob kratkem).

In kedo je tisti izgubljeni sin, ki terja od svojega očeta del premoženja, zapusti rojstno svojo hišo, gre na tuje, zapravi v slabi tovaršiji vse, kar ima? Kedo je, ki pase svinje meščanu ter se želi nasititi z luščinami, ki ostajajo svinjam? Kedo je tisti, ki se spomni obilega kruha v hiši svojega očeta, ki se vzdigne in gre, v cunje zaviti, k svojemu očetu? Komu priteče oče nasproti, komu se oklene okoli vratu? Koga oče zopet obleče, komu dá prstan na roke in napravi gosti?

Grešnik in grešnica sta, ki tirjata od nebeškega Očeta svojo dedščino: prvi govor. Grešnik zapravi na tujem svojo dedščino: drugi govor. Grešnik pase svinje meščanu: tretji govor. Grešnik spozná svojo zmoto: četrti govor. Grešnik se skesa: peti govor. Grešnik se vrne k Bogu nazaj: šesti govor. Bog je dobrotljivi, usmiljeni oče, ki izgubljenega sina z veseljem objame: sedmi govor. Bog je, ki grešniku, spokorjenemu sinu, napravi nebeške gosti: osmi govor.

To bo obseg in namen mojih postnih govorov. Radostno bo moje srce, vesela moja duša in obilno poplačan moj trud, ako vsaj enega izgubljenega sina pripeljam nazaj k nebeškemu Očetu. O Gospod, ozri se milostljivo na mene, svojega revnega služabnika! Daj moč mojim slabim besedam, odpri srca svojega vernega ljudstva, da spoznajo tvojo neskončno ljubezen in usmiljenje!

I.

Neki oče je imel dva sina. Starejši se je poprijel dela. Ubogal je svojega očeta, pošteno živel in očetovo skrb plačeval s svojo ljubeznijo. Mlajši pa se je udal lenobi. Lenoba je bila, je in bo mati vseh pregreh. Molitev mu je postala nadležna, delo se mu je pristudilo; po dnevu je postaval in dremal, po noči se je klatil okoli. Oče ga prosi, opominja, kaznuje; vse ničesa ne pomaga. Preozka je sinu očetova hiša, iti hoče v daljni svet. Težko nosi sladki jarem otročje pokorščine, želi si prostosti. Srcé ga vleče v veselo življenje, kakoršnega nima doma. Toda vé dobro, da s praznimi rokami ne more med svet, da brez denarja ni posvetnega veselja. Kaj stori? Stopi pred očeta in mu reče: „Oče, daj mi del premoženja, ki mi gre“. Kako lahkomišljeno je ravnal ta sin! Umakniti se hoče očetovim skrbnim očem, zapustiti očetovo ljubeče srce, zavreči očetovo pomoč in tolažbo. On ne pomisli: kaj pa potem, če zapravim svoj denar? Če mi ga kedo ukrade, če zbolim? Kje iskati pomoči v nadlogi, kam se zateči v nesreči? Glejte, kako nepremišljeno ravna ta sin, ki se je preobjedel domačega kruha! Še večja pa je bila njegova

predrznost, še grši njegov napuh! Ni prosil, marveč tirjal je od očeta svojo doto. Kakošno pravico, vprašam vas, ima sin do premoženja svojega očeta, ako ta še živi? Ali mu ni dajal obleke, hrane, vsega, kar je potreboval? In takemu lenemu, zapravljivemu sinu naj bi dal del premoženja, ki si ga je pridobil z žulji na rokah? In vendar, česa ne stori mehko srcé dobrega očeta! Uda se sinovi prošnji. Preračuni svoje premoženje, razdeli ga in en del dá mlajšemu sinu. Kolika ljubezen! Vedel je oče, kaj bo storil njegov sin; da bo zapravil denar, postal berač in se zopet vrnil domov, prosit ga pomoči. Ali ljubezen očetova premaga vse pomisleke; on ljubi svojega sina, ne more mu odreči želje. Dal mu je, ločil se od njega, kakor Izak od svojega Jakoba, kakor Tobija od svojega sina. Objel ga je pred odhodom, stisnil mu roko in žalostno gledal za odhajajočim.

Vemo že, kaj se bo s tem sinom zgodilo. Vprašam le vas, očetje in matere: ali ni sedanji čas mnogo taciš izgubljenih sinov in hčerâ? In kateri so vzroki tolikih nesreč, ki zadenejo stariše in otroke?

Ako imaš, krščanski oče, dobrega, pridnega sina, bo li stopil pred té in terjal od tebe svojo doto, da se loči od tebe na tvoje stare dni, na tujem zapravi tvoje krvave žulje, da v slabi tovaršiji potrosi denar, ki si ga ti pridobil v pôtu svojega obraza? Ne, gotovo ne! Blago srcé dobrega otroka ne more pozabiti solz svojega očeta, ne more prenesti žalosti svoje ljubljene matere. On ostane pri njih, da jim briše solzé, tolaži srcé in skrbi za srečo družine in hiše.

In ako imaš spridenega, hudobnega sina, mu boš li dal polovico premoženja, da ti ga zapije v slabi tovaršiji? Gotovo ne! Posvaril ga boš in podučil, kako težko se repar zasluži; pokazal mu boš svoje trde roke, s katerimi si otepaval grudo na polji, opomnil ga na brazde na svojem obličji, ki so jih rezale skrbi in nadloge.

Toda vprašam vas zopet: je li vsaki oče tako moder, tako previden, da je vsadil v srce svojega otroka dobro seme pravega krščanskega življenja? Ali ni marsikateri oče, marsikatera mati tako slepa v ljubezni do svojih otrok, da jim vse dovoli, vse dopusti, kar si domisli zmešana pamet in kar poželi sprideno srcé? Glejte, to je vzrok, to je studenee tolikih nesreč marsikaterere družine. Oče se trudi in dela, mati skrbi in zdihuje, toda sprideni otrok živi v veselji in zapravlja.

Da pa ne bote mislili, da govorim kakor slepec o barvah, spomnim vas na priliko o izgubljenem sinu. Oče je imel dva sina. Zakaj pa starejši ni hotel na tuje iz očetove hiše? On sam odgovori in

pravi: „Mnogo let ti služim in nikdar še nisem prestopil tvojega po velja“. Oče ga je navadil, da mu je delal na polji in bil mu pokoren. Skrbno ga je vzredil in s pravo ljubeznijo priklenil na svoj dom, da se mu ni sanjalo o veselji na tujem.

Mlajši pa, ta je spriden. Spridijo in popačijo ga navadno lastni stariši, navadijo lenobe, ker ga preveč ljubijo, preveč mu spregledajo in dovolijo. Koliko je starišev, ki pravijo: Naj ima otrok svoje veselje; mladost je norost. A to je norost in slabost, ako si stariši sami spletajo bič, s katerim jim nehvaležen, hudoben otrok povrača njihovo skrb. Otrok je stopil na krivo pot, navadil se prostosti, delati po svoji glavi; a ko stariši spoznajo in občutijo slabe nasledke slepe svoje ljubezni, napačne vzreje — je že prepozno. Drevesce je postalo močno drevo, nagniti ga ne moreš. Glejte stariši, to je sad slabe vzreje. Koliko sivih las, koliko solz provzročé slabi otroci. Mnogo jih trga hlače po šolah; ali ker mu skrivaj mati ali oče daje denar za nepotrebne reči, kupi tele za kravo. Kaj se je zgodilo Heliju in njegovima sinoma, to vam je znano. In kakošno plačilo je užival kralj David za svojo preveliko ljubezen do nepokornega Absolona?

II.

Kaj pa se še učimo iz prilike o izgubljenem sinu? Odgovori naj vam sv. Avguštin. On pravi: Ta dobri oče je Bog. Imel je dva sina, starejšega in mlajšega. Starejši sin je izvoljeno ljudstvo izraelsko, ki je živelo po božjih postavah. Mlajši sin pa je paganstvo ali neverstvo. Neverniki so terjali in tudi dobili od nebeškega Očeta svoje darove in milosti. Toda Boga so pozabili, zapustili njegovo hišo, podali se na tuje zmot in pregreh in molili malike. Tako so zapravili svoje darove, ki so jih prejeli od Boga. Lepa je ta razlaga cerkvenega očeta, vzvišene so misli. Vendar jaz ne govorim paganom, nevernikom, divjakom, marveč kristijanom. Poiskati moramo še drugo razlago prelepe prilike, in to najdemo pri drugem cerkvenem učeniku, pri sv. Hijeronimu. Ta pravi: Starejši sin, ki zvesto služi svojemu očetu, je pravični, pobožni kristijan; mlajši sin pa, ki tirja od svojega očeta del premoženja, zapusti domače ognjišče in se poda v tujo deželo, ta je grešnik.

Rojeni smo po Bogu, Bog postavil nas je na svet. Vsakemu je dal v svoji neskonči ljubezni obilo darov in dobrot. Ali kaj stori grešnik? V svoji prevzetnosti ne spozna božje ljubezni, ne vidi božjega usmiljenja, temveč si misli: Kar imam, je del mojih rok; kar znam, to je sad moje pridnosti in pameti. Uživati hočem, dokler je čas.

Tako pozabi Boga, rije po krvi svojega brata, kakor slepi krt po črni zemlji, pije bližnjega pôt, kakor požira razpokana zemlja kalno vodo. Nikoli ne obrne tje gori svojih oči, kjer Oče bedí, kjer čuje vsevidno oko. Ne pomisli, da bi mu Oče nebeški v trenutku upihnil črno življenje, za vedno obladil njegovo srcé. V božjo milost predrzno zaupa. Toda nebeški Oče ljubi grešnika bolj, kakor posvetni oče izgubljenega sina. Bog mu ne vzame vedno svojih darov, katerih grešnik ni vreden. Pusti ga, da hodi pregrešna pota, zapusti njegovo hišo, v katero je bil sprejet pri sv. krstu. Grešnik gre na tuje, pridruži se hudobi, razseje svoj del premoženja, zapravi božje darove.

Grešnik in grešnica, tu imata ogledalo svojega življenja! Oglejta se v njem, reči mi morata, da se poznata. Vprašam te, kaj imaš v svojem življenji, česar ne bi prejel od Gospoda tam gori? Kaj ima berač ali pastir, kmet ali meščan, kralj ali cesar, česar ne bi bil dobil iz roke božje? Naštej mi, predragi, vse, kar imaš; pokaži mi eno stvar, ki bi bila tvoja lastnina! Imaš dušo. Revna stvar, si jo vstvaril li ti? Glej, bodi berač v raztrganih cunjah, ali cesar v zlati obleki, taval si gotovo pet, šest, tudi več let na svetu, ko še nisi vedel, da živiš, da si človek, da imaš dušo. In ti hočeš biti gospod svojega življenja, stvarnik svoje duše? Sramuj se svoje prevzetnosti in upogni svojo napuhnjeno glavo v prah zemlje ter reci: *On nas je vstvaril, in ne mi.*

Imaš pamet, voljo, spomin, vse, kar te loči od živali. Vprašam te: Je li to tvoja lastnina? Bore človek! Ako se ti premakne eno samo kolesce v tvojih možganih, postaneš večí norec, kakor najneumnejša žival v afrikanskem gozdu. In kateri zdravnik, katera človeška roka ti more vravnati kolesce, ki goni uro v tvoji glavi?

Res je, Bog ti je dal prosto voljo, da delaš po svoji glavi! Toda kaj je prosta volja brez milosti božje, brez one meje, ki jo stavijo božje postave? Taka prosta volja je podobna divjemu konju, ki te nosi brez sedla in vajetov čez hribe, doline, čez drn in strn, dokler te ne telebi v pogube prepad.

In kaj je tvoj spomin? Zaklad tvojega premoženja? En sam hud udarec po glavi, mučna bolezen, in zmešajo se ti podobe v tvoji glavi, ki si jih risal leta in leta v svojem spominu — sam sebe več ne poznaš.

Kaj imaš na svojem telesi, česar ne bi bil prejel od Boga, svojega Očeta? Poglej si svojo roko! Si li ti njen stvarnik? Ošabni človek, ki morda ne veš, koliko kosti nosi tvoje gnjilo meso, ki ne veš, koliko kapljic krvi se pretaka po žilah tvojega telesa, in ti hočeš biti

svoj stvarnik? Oglej si kristal svojega očesa, s katerim gledaš zeleno zemljo in zreš v zvezdnato nebo; primi se za svoje uho, jezik in nos. Čegavo je to? Odgovoriš mi predrzno: To moje je vse! Ubogo človeče! Stopi k slepcu in odpri mu oko, da zopet gleda solnce svetlo luč. Približaj se gluhemu in razmaši mu uho, da sliši matere svoje sladki glas. Razveži jezik revežu mutcu, da ti z besedo naznani hvaležno srce. Kaj molčiš? Se li morda sramuješ? Ne sramuj se svoje slabosti, ker pomisliti moraš, da si reven človek, mārveč sramuj se svoje prevzetne ošabnosti!

Kdo ti je dal premoženje in čast? Čegavo je to? Tvoja lastnina? — Zakaj pa niso vsi ljudje knezi, kralji, cesarji? Morda berač sam hoče biti berač, dekla sama biti dekla, ko si vendar človeško srce le srečno biti želi? Zakaj toliko ljudi zdihuje pod težo skrbi in nadlog? Ker si človek sam ne dela kraljevih kron in stolov, ampak to so darovi vsemogočnega Boga. On, nebeški Oče je izvolil Savla za kralja, ki je prej pasel oslice svojega očeta. On je poklical na kraljevi stol mladega Davida, ki je prej pasel čede starega Izaja. In če nebeški Oče deli krone kraljevske, gotovo kraljem tudi vodi srca, da te ali one povzdignejo iz prahu in izvolijo za svoje svetovalec. Toraj čast in oblast je od Boga.

Ali ti, predragi kristijan, imaš rodovitna polja, senčnate gozde, zelene travnike. To vsaj je tvoje? Motiš se zelo! Oče nebeški zapré zatvornice neba, da tvoja zemlja vročine zijá. Kaj ti rodi zemlja brez dežja? Pošlje ti ploho in točo, in v kratkih urah je poteptan in razdejan sad tvojega truda. Pride bolezen in kuga v hišo in hlev, strela in ogenj v streho, in ti si — berač! In če si ti gospod svojega premoženja, zakaj pustiš strela v streho, ledeno zrnje na svoje polje, kugo med svojo žival? Ne res, ker si pomagati ne znaš in ne moreš? Toraj spoznaj, revni človek, da nimaš ničesa, česar ne bi prejel od Boga.

Vstvari, če moreš malo mušico; naredi bilko pustega ovsa, najmanjše zrnice peska, najdrobnejši prah, katerega vetrič vzdigne od tál. Ako ti las pade z glave, reci in stori, da vzraste ti drugi. Moreš li to? Kar je v tebi in na tvojem telesi, kar je nad teboj in pod teboj, vse je le delo in dar Očeta nebeškega.

In kaj stori grešnik in grešnica? Stori to, kar je storil izgubljeni sin. Grešnik prejme od Boga iste milosti in dobrote, kakor pravični. Toda grešnik se naveliča sladkega jarma, ki mu ga je naložil božji Sin. Želi si prostosti, zbeži izpod strehe Gospoda Boga in se vrže v pregrešno življenje. Trka se na prsi in se šopiri: Hiše

in njive, gozdi in travniki, predali polni srebra: vse to je moje, vse to je naše!

O dobrotu, ljubezen in usmiljenje božje! Mehkeje je Tvoje srce, kakor najboljšega očeta, večja Tvoja ljubezen do nepokornih človeških otrok, kakor ljubezen najljubše matere! O Gospod, kaj je človek, da se ga spominjaš; in sin človekov, da ga obiščeš? Ti edini si mogočen in svet; Ti sam si vreden, da pade pred Tabo človek na obraz in Te moli. Amen.

Ign. Žitnik.

2. Homilija.

Duh je Jezusa v puščavo peljal. Mat. 4, 1.

Ko je bil Jezus trideset let star, se je dal od Janeza Krstnika v reki Jordanu krstiti. Jezus gre po krstu iz reke in moli, kar se nebesa naenkrat nad njim odpro. Sv. Duh je iz viškega v podobi goloba na-nj priplaval in nad njim ostane. Zraven se glas iz nebes zasliši: *Ta je moj ljubeznjivi Sin, ki imam vse svoje dopadajenje nad njim.* Zdaj se je čas približal, ko je hotel božji Sin očitno med svet priti in svoj nebeški nauk očitno pričeti. In ta čas se je to godilo, kar ste danes iz sv. evangelija brati slišali. Sv. evangelist Matevž nam pripoveduje, kako je 1. duh Jezusa v puščavo peljal, 2. kako se je Jezus 40 dni in noči postil, in 3. da ga je hudič trikrat skušal, — vse trojno ima dosti lepih naukov za nas v sebi, katere s paznimi ušesi, z nerazdeljenim sreem poslušajte!

1. *Tisti čas je duh Jezusa v puščavo peljal, da bi ga hudič skušal.* Ne hudi duh, temuč dobri duh, njegov lastni priganjik, ali veliko več Bog sveti Duh je Jezusa v puščavo peljal; ravno tisti sv. Duh, ki je pri njegovem krstu iz odprtih nebes v podobi goloba nadenj priplaval in nad njim ostal. *Potem, govori sv. Marka, se je Jezus poln sv. Duha od Jordana proč podal, in potem, pravi sv. Lukež ga je Duh v puščavo peljal.* Puščava je bila divji, od mesta in vasi odločen kraj, kjer ni bilo živega človeka vanj; le zverine so v njem prebivale; peči in skale so režale in gole gore okoli in okoli ga obdajale. V ti trdi samoti, daleč od vsega posvetnega šuma, je Jezus bival 40 dni in 40 noči. Tukaj je prebil vso grozo, vse težave puščobnega kraja, molil je, in s svojim nebeškim Očetom se je pogovarjal, premišljeval, postil se — pripravljal se je na veliki svoj opravek, ljudi boljšati in zveličati.

Opominjam vas tedaj, ljubi moji, dajte se tudi vi ta sveti postni čas božjemu Duhu v puščavo peljati, to je odtrgajte se kako uro od sveta in od posvetnega šuma in zapirajte se v samotno izbico svojega srca, — pogovarjajte se v tihi pobožnosti z Bogom, in premišlujte stan svoje neumrjoče duše. Pobožni duhovni, bogaboječi samostanski ljudje, kakor tudi nekateri pobožni deželski, se podajo za nekatere dni ali tudi tedne v samoto, se odločijo od ljudi in se v kako posebno celico zaklenejo, kjer molijo, bero, svete reči premišljujejo, svojo vest sprašujejo, s svetimi pokornimi deli svoje srce čistijo in svojega duha za svete reči v nemajo: vse to storé, da posnemajo Jezusa, katerega je Duh v puščavo peljal. — Posnemajte tudi vi svojega Zveličarja vsaj nekoliko v tej reči. Cerkve imate in imate svoje hiše; oprite se sedaj še raje v cerkev, kakor drugokrat; hodite toliko bolj pogosto k pridigam in krščanskim naukom; ostanite dlje časa v cerkvi, molite sv. križev pot, ali vsaj premišlujte godno, koliko je Jezus za vaše zveličanje storil. Ne hodite brez potrebe po hišah v vas, ostanite bolj pri domu; dlje čujte in manj govorite; več molite in berite svete bukve ali njih sveto branje poslušajte; bodite bolj potrpežljivi v križih in nadlogah, ki vas zadevajo; bolj varčni v svojih besedah, bolj usmiljeni do ubozih, bolj prijazni in spravni s svojim bližnjim. Poglejte bolj globoko v svojo vest; premislite vse dneve, mesce, leta svojega dosedanjega življenja; premislite, kaj imate poboljšati, česa se varovati; če imate kaj ptujega blaga na svoji vesti, povrnite ga, kar je najprej mogoče; če ste koga pohujšali, z besedo ali djanjem v greh zapeljali, spravljajte ga na pravi pot s prošnjami, z lepimi izglede in z molitvijo. Če ste dosihdob piko ali jezo do koga imeli, spravite se ž njim, odpustite mu zavolj Boga, kateri tudi vam toliko in tolikrat odpusti. Če ste dosedaj živeli v hudi navadi, greh delati, postavim kleti, se pridušati, nezmerno piti, prešestovati ali nečistovati; če ste živeli v pregrešnem znanji, v nevarni tovaršiji, ali nevarni službi, storite si silo in dajte slovo grehu, obrnite se spet k Bogu, katerega ste zapustili. S tem, ljubi moji, se bodete za velikonoč k dobri spovedi, in za konec svojega življenja k srečni smrti pripravili. Časa za vse to imate dovolj, saj imate nedelje in praznike, in tudi ob delavnikih kakšno minuto lahko za božje reči najdete, saj jih veliko v lenobi ali celo v pregrehah zapravite. Tudi kraja zato vam ne manjka, Bog je povsod, v vsakem kotiču doma lahko na Boga, na svojo dušo, na svoje zveličanje mislite. Imejte tedaj le tudi resnično voljo, za svoje zveličanje skrbeti, katero bodete pa gotovo slabo preskrbeli, če sedaj ta sveti postni čas zanemarite.

2. *In ko se je 40 dni in 40 noči postil, je bil lačen.* Mojzes je bil od Boga odločen, božje zapovedi na gori Sinaj na dveh kamenitih ploščah prejeti in jih ljudstvu oznaniti; toda k temu imenitnemu opravilu se je z velikim postom pripravljaj; *ko se je 40 dni postil, je stopil na goro, da se je z Bogom pogovarjal.* Med tem časom pa je ljudstvo grešilo in božjo jezo čez-sé razdražilo, in lejte spet se Mojzes posti in s postom kazni odvrne. Elija je bil na ognjenem vozu v nebesa vzet; pa preden se to zgodi, se je postil 40 dni. Mojzes in Elija sta v velikih rečeh bila podoba pravega Mesija. Da bi ljudje Jezusa ne bili za manj imeli kakor Mojzesa in Elija, se tudi on ni manj kakor 40 dni postil; pa se tudi dalje ni hotel postiti, da bi nihče ne imel priložnosti, dvomiti, ali je on tudi pravi človek. — Sv. Luka (4, 2) prav na ravnost pové: *Kristus je vseh 40 dni, kar je v puščavi bil, brez jedi preživel.* Ta post našega Gospoda in Učenika bi tedaj ne bil mogel ostrejši biti. Kako svet in imeniten mora tedaj vsakemu kristijanu ta čas biti, katerega smo z božjo pomočjo spet doživeli? To je tisti čas, katerega je sam božji Sin s svojim štiridesetdanskim postom posvetil. Kakor kristijanjanje imamo ostro dolžnost nad seboj, Kristusa posnemati, zakaj vsim kliče: *Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji sam sebe, naj svoj križ na-se vzame in hodi za menoj!* Zato so že aposteljni štiridesetdanski post postavili in katoliška cerkev ga je do današnjega dneva zvesto ohranila. Zato vam danes rečem, kar je sv. mučenec Ignacij, ki je bil učenec aposteljnov, Filipljanom pisal: *Nikar ne zaničujte štiridesetdanskega posta, ker to je izgled življenja našega Gospoda.* Jezus Kristus sam, dasiravno od svojih učencev, dokler je pri njih bil, ni nobenega posta tirjal, je vendar rekel: *Prišel bo čas, ko bo ženin svatom odvzet, takrat bodo svatje žalovali; dokler je pa ženin pri njih, svatje ne žalujejo.* Ta ženin je Jezus Kristus, on je odločen od nas po svojem odhodu v nebo, in od tistega časa njegova nevesta krščanska cerkev žaluje in nam, njegovim svatom, post zapoveduje. Ne bili bi tedaj Kristusovi učenci, zakaj oni se postijo; ne bili bi pokorni otroci cerkve, katera se nam postiti veleva, ko bi si ne hoteli teh 40 dni, katere je Jezus brez jedi prebil, nič pritrpati, temuč jesti in piti, kar kdo ima, in kolikor se komu poljubi kakor pred pustom. Če se spomnite svojih grehov, katerih se morate s postom spokoriti, če se spomnite nebeškega veselja, katerega si morate s postom zaslužiti, vam post ne more zopern biti, ga bode radi na-se vzeli.

3. *In skušnjavec je k njemu stopil.* Nikar se ne čudite, kristijanjanje, da se Jezus pusti hudiču skušati, saj se je še križati pustil

hudobnim, kateri so bili po besedah sv. pisma udje, služabniki in orodje hudiča. Ni bilo tedaj zasramljivo našemu Zveličarju skušanemu biti, ker se je celo umoriti dal. Še le spodobilo se je, da je naše skušnjave s svojo skušnjava premagal tisti, kateri je prišel našo smrt s svojo smrtjo užugati. Pri vsaki skušnjavi hudičevi, katero je Jezus tako viteško premagal, nas uči prelepo, kako se moramo v skušnjavah obnašati.

a) Prva skušnjava. *Skušnjavec stopi k njemu, ter mu reče* itd. Tukaj se dá precej v začetku hudi duh spoznati. Kakor je Evo v raji k prepovedani jedi zmotil, tako hoče Jezusa od posta odvrniti. Adamu in Evi je ta lažnjivi duh, če prepovedanega sadu okusita, obljubil: *Ne bodeta umrla, še le Bogu bodeta enaka*. Od Jezusa bi bil zija-lasti satan rad zvedel, kdo da je: *Če si božji Sin, tem kamnom le, ki se ti pod nogami valjajo, reci, da bode kruh iz njih*. Lejte, tako se hudič vselej prilizuje, kadar skuša, da ložje premoti. Nikar se tedaj ne dajte premotiti, da bi ta postni čas prepovedane jedi uživali ali s pripuščenimi nezmerno se nasitovali, in nikar ne verjemite, da je post vašemu zdravju škodljiv, — to govori le hudič, da bi vas zapeljal. Zavoljo požrešnosti in pijanosti jih je veliko, malo zavoljo posta umrlo. (Danijel in njegovi tovariši . . .) Le prevdarite: S požrešnostjo naših prvih starišev smo zveličanje zapravili; s postom pa je Jezus začel za naše zveličanje očitno delati. Koga hočete raje ubogati, Kristusa ali satana? Satan govori le od kruha, od jedi in pijače, le od tega, kar se telesu prilega; Kristus pa govori le od besede božje, od duhovne jedi, od tega, kar nas k pobožnosti in k nebesom napeljuje; zakaj satanu je odgovoril: *Zapisano je: Človek ne živi le ob kruhu, temuč ob vsaki besedi, ki Bogu iz ust gre*. S temi besedami nam Kristus pokaže, da ima človek dvojno življenje, telesno, katero na zemlji le kratek čas ostane, in dušno, katero bo po telesni smrti večno ostalo. Za telesni živež nam daje Bog vsakdanji kruh; za duhovno življenje nam daje svojo božjo besedo, katero zdaj sveti post še bolj pogosto kakor drugikrat slišite, da bi zdaj za telo manj skrbeli, za dušo pa s postom in drugimi spokornimi deli več storili ko drugikrat. Sv. Pavel pravi: *Božje kraljestvo ni jed in pijača, temuč pravičnost, mir in veselje po sv. Duhu*. Tisti, ki svojemu želodecu strežejo, niso božji služabniki. Kdor se po svoji moči postiti noče, se sam nebeški ženitnini odpové, katero je Bog le svojim zvestim služabnikom napravil.

b) Druga skušnjava. Komaj je bila prva skušnjava premagana, že satan drugo skušnjava poskusi. Na to le zida: Videl je, da Jezus v Boga zaupanje stavi, da se besed sv. pisma in njih uka trdo drži.

Sklene ga tedaj k predrznemu zaupanju v Boga napraviti; in kako prekanjeno! Z besedami sv. pisma išče skušnjavo še v pobožnost zakriti. Peljal je Jezusa v Jeruzalem in vrh tempeljna na rob ga postavi; spodaj je bila neizrečena globočina. Satan mu zdaj reče: *Če si božji Sin itd.* Kako zvito! Res, skoraj bi človek mislil: Naj bi se bil Jezus angeljcem na rokah v globočino spustil, bi bil najlepše pokazal, da je od Boga iz nebes poslani Izraelski kralj. Toda Jezus ni na zijale prišel čudežev delat. Vsi njegovi čudeži, ki jih je delal, so bili lepa ter taka dela, ki so usmiljenje in dobrotljivost razodevala. Kako napak tedaj skušnjavec dela, mu Jezus z drugimi besedami sv. pisma pokaže. *Pisano je*, mu pravi: *Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.* Tako je bila tudi druga skušnjava odbita.

S temi besedami nas Kristus uči, da smemo le v tistih nevarnostih, ki se jih ogniti ni ali ki nas dolžnost va-nje žene, upati, da nas bodo Bog in angeljci varovali. Brez sile se v smrtno ali grešno nevarnost spuščati je greh in se pravi Boga najsvetejšega drzno skušati! Kdor nalašč v skušnjave rije in si upanje dela, da ga Bog ne bo zapustil, je podoben človeku, kateri se v brezno zakadi in misli, da ga bo Bog po angeljih otel. Vekomaj res ostanejo besede sv. Duha: *Kdor nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine.*

c) Tretja skušnjava. Satan se še tretje skušnjave loti. Vse, kar ljudi slepi in zapeljuje: čast, bogastvo, oblast, posvetno veselje, vse to je v eno skušnjavo povzel. Na velik hrib pelja Jezusa seboj, brez konca daleč in lepo se je z njega videlo; Jezusu skazuje vse te lepote in mu reče: *Vse to bo tvoje*, če se mi ponižaš, če *poklekneš in me moliš*. Te besede so ga izdale, da je peklenški duh. Trdo in s sveto nejevoljo mu Jezus reče: *Poberi se satan, zakaj pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi.* Te besede so bile strela satanu; kar strepetal je in zbežal. Učite se, ljubi moji, iz tega, za celi svet ne nobega greha storiti. Kakor hudič ne more kraljestev, ki njegova niso, komu deliti, tako vam zapeljivec ne more dati prave sreče, če vam jo tudi obeta. Kdor greh stori, se hudiču podvrže, njega tako rekoč moli, ker njegovo voljo dopolnuje. Vtisnite si Jezusove besede, s katerimi je skušnjavca odgnal, prav globoko v srce in zavpite jih tistemu, ki vas hudo moti: *Poberi se satan*, le Gospoda svojega Boga moramo moliti, le njemu samemu služiti.

Brž ko je satan Jezusa zapustil, že so bili angeljci zraven in strežejo mu. Praviti mu pridejo božje dopadajenje in veliko veselje po vsih nebesih nad tem, čast in veselje mu skazujejo, z jedjo ga poživé. Tako srečen je bil tedaj Jezus, da je skušnjavo premagal.

Kakor je bil Jezus, tako mora vsak človek skušan biti, božja volja je to; in kakor je bil Jezus trikrat skušan, tako tudi mi nikar ne mislimo, če skušnjavo dvakrat ali trikrat premagamo, da smo se je za vselej znebili, življenje kristijana je vedna vojska zoper hudo. Toraj čujmo vedno sami nad seboj in molimo; nikar se nikoli v grešno nevarnost ali skušnjavo radovoljno ne podajajmo, če pa po božji volji skušnjava nad nas pride, molimo in kličimo takrat Boga, angelje in svetnike na pomoč, mislimo na besede božje, ki smo jih večkrat že v pridigah in naukih slišali, mislimo postavim: *Kaj ti pomaga, če ves svet dobiš in vse veselje tega sveta uživaš, če pa dušo zgubiš?* Ali: *Vse trpljenje tega sveta ni nič proti časti, ki nas v nebesih čaka.* In tako bomo z božjo pomočjo skušnjavo premagali in Bogu zvesti ostali; potlej se bodo tudi nam, kakor Jezusu po prebiti skušnjavi, angelji priklanjali, četudi jih ne vidimo in nas bodo v časti imeli; angeljsko veselje bomo imeli v svojem sreju in zdaj že nekoliko nebes v sebi. Amen.

† Jošip Rozman, dekan.

Praznik sv. Jožefa.

I. Zgubljeni sin zapravi svojo dedščino.

In malo dni potem je mlajši sin vse pobral in se podal v daljno deželo ter tam zapravil svoje premoženje.

Luk. 15, 13.

Prostost, prelepa, zlata beseda! Prostost je človeku najvišji namen, vsacega srca najgorkejša želja. Poglejte jetnika, ki leži in zdihuje v zaduhli ječi, vkovan v železje! Prinesite mu najboljših jedi v zlati posodi; postavite predenj hladne pijače v najlepšem kozarcu, ki je obsejan z dijamanti in biseri; denite k mreži njegovega okna drobnega slaveca, da mu prepeva noč in dan najslajše pesni — jetnik je žalosten in toči grenke solze. Zakaj? Želi si svobode zlate, prosto hoče hoditi med svojimi prijatelji in znanci.

Poglejte bolnika, ki leži že leto in dan v mračni sobi, ker ga več ne nosijo noge! Položite ga v najmehkejšo posteljo, odenite ga s svilnato odejo, dajte mu vsega, česar si poželi njegovo srce; pokličite vse zdravnike in prijatelje, da ga tolažijo — žalosten je, nezadovoljen! Zakaj? Ker ne more vstati, zapustiti postelje in se greti na prijaznem solncu.

In otrok v zibeli, kako joče in se brani, ko mu mati veže s povoji roke in noge! In ko bi ga mati povijala z zlatimi povoji, otroku so le verige in vrvi, ker ne more prosto gibati svojih ročic. Ko vzraste otroče, pride v šolo; kako mu je hudo, ko ga kaznuje učenik! Kako kipi že v nedolžnem srci mlada kri, ker se mora ravnati po zapovedih učeniških! In doma? Koliko imata opraviti oče in mati z nepokojnim otrokom! Koliko besed, jeze in kletve, ker otroci ne ubogajo, hočejo biti prosti in delati po svoji volji!

Da, celó nema žival ljubi prostost. Poglejte malega ptička, ki je zaprt v ozki kletki! Od jutra do mraka ti skače po kletki; tù in tam poskuša z drobnim kljunčkom, da bi mogel uiti. Daj mu najboljšega zrnja, sladkorja in čiste vode, on se ne potolaži, želi si prostosti. In če se mu posreči, da sfrči iz svoje ječe, kako veselo zapoje na zeleni vejici, ker sedaj je prost v prijetnem gaji. — Toda v gostem grmu preži z bistrim očesom neusmiljeni jastreb na svoj plen. Kakor blisk pade na malega ptička, ostre kremplje zasadi v njegovo telo ter ga raztrga na kosce. Tako predragi! Sladka je prostost, kdor jo s pametjo rabi, nevarna pa onemu, ki pamet izgubi. Mnogo prostosti, mnogo pregreh, uči nas vsakdanje življenje.

Pa vprašam vas: Je li to prava prostost, ako človek misli in dela po nagibih spridenega srca, da se vrže v pregrešno življenje in tepta božjo in človeško postavo? Ali ni tak človek nesrečen suženj svojega poželenja in strasti? Ali je ta prost, ki vrže od sebe vse, kar je božjega, kar je krščanskega; ki izruje iz svojega srca vse korenine in koreninice prave vere, katere mu je vsadila njegova mati, tako rekoč že v zibeli? Ali ne postane tak človek največi trpin nemirne vesti, ki mu na stare dni življenje greni?

Danes teden smo slišali, kako si je mlajši sin želel prostosti. Videli smo, kako predrzno je stopil pred svojega očeta in tirjal svoj del. Čudili smo se ob enem, da se je oče dal pregovoriti, da je sina celó objel, roko mu stisnil. Veselo je stopil sin na daljno pot, ki ga je peljala na tuje, v prostost. Precej za njim hočemo iti, pogledati, kam gre in kako razmeče svoj denar v prostosti. Gospod Bog naj nas spremlja!

I.

Siroka je cesta, po kateri brodi zgubljeni sin. Na levo in desno ob cesti so lepe, visoke hiše, iz katerih se sliši godba in ples. Med hišami vrsté se lepi vrtovi, in pod senčnatimi drevesi sedé — izgubljeni sinovi — v divjem veselji. O kako lahke ima noge naš izgub-

ljeni sin; srcé se mu topi, ko vidi vesele ljudi uživati zlato prostost. Sam pri sebi si misli: Kak bedak bi bil jaz, ko bi bil ostal doma za pečjo, držal se krila svoje matere in se zvijal pred šibo svojega očeta. Tukaj se hočem pridružiti veselim ljudem, kjer me ne vidijo ne oče ne mati, kjer me ne slišijo ne žlahta ne znanci. Tukaj mi nihče ne bode očital, ako skačem in plešem, pijem in pojem in se veselim do ranega dné. Denarja imam, oblečen sem dobro, prijateljev najdem. In zgubi se v družčino.

A najti moramo izgubljenca! Daleč smo, v tujem mestu daljne dežele. Kraj je lep, hiše bogate, veseli ljudje, prijazna okolica — pozemeljski raj. Tu je izginil naš znanec. Po ulicah razlega se godba. Pred hišami stojé tolpe ljudi. Skoz okna se sliši smeh glasan, glasovi moških in ženskih. Kozarci zvenčé, divje petje odmeva od stene. Tu bomo našli svojega beguna. Stopimo v vežo, obstojmo pri odprtih vratih; in kaj zagledajo naše oči? Pri mizi sedi naš znanec, v krogu mladih veseljakov. Miza se šibi od raznih jedi. Najdražje vino teče na tla, da v mlaki božjega daru teptajo nesramni ljudje. Po sili vlivajo v sé omamljivo pijačo, da se jim svet vrtí pred očmi. In o čem je njih govor? Lasje se ježé človeku na glavi, ko sliši ostudne besede. Najsmrdljivejša gnojnica lepše duhti, kakor pregrešni njih govor. Oči se sramujejo, kako bi mogel jezik govoriti?

O oče, ko bi ti vedel, kje je tvoj sin, kakošna je družba v kateri sedi! Lase bi si izpulil s svoje glave, ker tvoji žulji plačujejo za umazano sodrgo; tvoj pôť teče od mize. Ti si se trudil, ti si skrbel, a tvoj sin — zapravlja. Mati, ljubljenec tvojega srca, katerega si zagovarjala, ko so ga drugi tožili, kako ti povračuje! In ko mu bo zmanjkalo, prišel bo z sladko besedo zopet domov. Poiti pa mu mora, ko bi bil sam kralj. Dan na dan pije in pleše, in česar sam ne zapravi, pomaga mu družba. Poglej njegove prijateljice! Kdo so? Izgubljene hčere, ženske slabega glasù, obleka na njih je darilo izgubljenega sina.

Pojedina se konča, pospravijo se mize, začne se igra. Bahato vrže naš junak polno mošnjo denarja na mizo. Igrá in igrá, mošnjica se prazni, zato že skrbé njegovi prijatelji. In kaj pa potem? Ne bodem govoril, noč naj pokriva pregreho. Dosti smo slišali in videli. Naj se veseli, naj se raduje, hitro bo konec vsemu. Prazni bodo žepi, razšli se bodo prijatelji, on pa bo pasel svinje meščanu, in shladila se mu bode glava pijana.

Stariši, kaj rečete na to? Ni li tako? Hvalite Boga, ako ni. Je li pa ta pot edina pot, po kateri je odšel in hodi izgubljeni sin? O koliko je stez in stezic, potov in cest, po katerih tavajo izgubljeni

otroci! Oče, poglej za svojim sinčkom, katerega si poslal v mesto v šolo! Povprašaj, kam zgine toliko denarja, ki mu ga pošiljaš. Odgovoriti mi hočeš: „Moj sin je varčen, vse mi popiše v pismu, kar potrebuje in kupi. Kupuje knjige in potrebne reči, pridno se uči, enkrat bo velik gospod, veselje mojega srca.“ In ti mu veruješ? Se veseliš? O ko bi ti vedel, kam roma tvoj denar, za kakošne knjige ga daje, in kolik gospod bo tvoj sin! Po dnevu dremlje, po noči zapravlja, odtod toliko gosposkih beračev.

In ti, predobra mati, morda imaš tudi kako hčer izgubljeno, ki je hotela prostosti in se je vjela! Poglej malo za njo, kedar v nedeljo odhaja v cerkev. Misliš in upaš, da ona pobožno moli za tvoje in svoje zdravje in srečo. Kje jo najdeš lahko? Za zaprtimi vratmi slabe hiše in še v slabejši družbi. Ti se vležeš k počitku, a ona nekje čuje v pozno noč. — Veseliš se, ko vidiš, kako v nedeljo tvoja hči šumi v dragi obleki in se ozira na levo, na pravo. Igra ti tvoje srcé ter ti pravi: Glej, to je tvoja hči! Da, tvoja hči, in na njej so žalji tvojih rok. Vprašam vas, ali moremo sedanji čas ločiti kmeta od gospoda? Ločiš hlapca od gospodarja, gospodinjo od dekle? Vse je že narobe svet. Doma ti strada močnika, na život pa dene, kar ima. Je li čudno, da je med nami vedno večje pomanjkanje, ko nosijo ljudje svilo in žamet namesto domačega platna, škornje in čevlje po pariškem kopitu? Namuznil bi se ta ali oni: Saj kupim jih sam! Dobro! ali kedar ti zmanjka denarja, piši ponj v Pariz.

Ošabnost in zapravljivost, to je, kar najbolj tare sedanjega kmeta. Gorjé vam, stariši, ki tako podpirate nečimurnost svojih otrok, izpodkopavate nedolžnost in jej dajete priložnost, da pade.

Rad bi še govoril, pokazal mnogo še potov, po katerih hodijo izgubljeni otroci, toda bojim se, da je nekaterim še to preveč.

II.

Obrnimo sedaj nauk prilike o izgubljenem sinu tudi na one izgubljene sinove, ki so zapustili svojega nebeškega Očeta. Zadnjič sem omenil, kako razlaga to priliko sv. Avguštin. On piše, da so izgubljeni sinovi pagani, neverniki. Živel so z starejšim sinom, izvoljenim ljudstvom judovskim, v hiši očeta Boga do časov hudobnega Kama in njegovega sina Kanaana. Častili so Boga kot svojega gospoda in stvarnika. Pa nadležne so jim bile božje postave, katere jim je bila narava (Bog) zapisala v njihova srea. Čutili so, da jih volja vleče k hudemu, postave narave pa silijo k dobremu. Želeli so si prostosti, raztrgali so vezi, ki so jih družile z Bogom. Šli so na

tuje, to je, Boga so pozabili, molili so stvari kot svoje bogove. Pogreznili so se v malikovalstvo in druge ostudne pregrehe, katere komaj po imenu poznamo; zapravili so svoje božje darove.

In kaj nas uči sv. Hijeronim? Izgubljeni sin sta grešnik in grešnica. Bog je dal grešniku, kakor pravičnemu v obili meri svojih darov. A dal mu je tudi prosto voljo, da dela ž njimi, kakor mu drago. In kaj stori grešnik? Zoprne so mu božje zapovedi, zavrže jih, Boga zapusti in zabrede v pregrehe, v katerih zapravi vse milosti božje.

Spominjate se še, katero bogastvo in premoženje je Bog dal vsacemu človeku. To so moči duše: pamet, volja, spomin; moči so telesa: zdravje, lepota in moč. Vrh tega čast in bogastvo. To tirja in dobi grešnik od Boga, svojega Očeta. In kaj stori grešnik? Kar je storil izgubljeni sin.

Bog je dal človeku pamet, da bi spoznal resnico, Boga in postal vreden ud človeškega rodu. Toda grešnik porabi svojo pamet, da skriva svoje misli, laže in goljufa. Bistri um mu pomaga, da se norčuje z Bogom in njegovimi skrivnostmi. V glavi se mu zmeša ter trdi celó, da ni Boga, ne pekla, ne nebes. Poglejte učenjaka! V glavi ima svoje srce. Obiskoval je visoke šole, zato nosi visoko svojo glavo. Vendar ne razumi sam sebe, ne pozna ne svojega brata, nikar še Boga. Zna govoriti mnogo jezikov, ali onega jezika mogoče črke ne pozna, ki ga govori Bog sv. Duh. „*Kako nesrečen je tisti, ki vse vé, pa Boga ne pozná*“, uči sv. Avguštin. „*Strah božji je začetek modrosti. Kdor tako živi, pametno živi. Njegova hvala je večna*“ (Ps. 110, 10). Prava modrost je pobožno življenje, to daje mir vesti, srečo srea.

In kako zapravijo drugi ljudje svojo pamet? Z zvižáčo, lažjo itd.

Bog je dal grešniku prosto voljo, da loči dobro od slabega, ono stori, to opusti. A kaj ž njo stori grešnik? Po prosti volji postane grešnik suženj svoje strasti, živalske želje, prestopi meje božje in človeške postave. Preslaba je njegova prosta volja, drči vedno navzdol od greha do greha, v mlakužo, po kateri se valja neumna živina. Prosta volja loči človeka od živali; toda grešnik se poniža pod brezumno žival. Žival namreč dela tako, kakor jo sili njen nagon; živi, kakor jo je vstvaril Bog. Nestrpna človeška volja pa raztrga vse vezi in prekorači meje narave, poštenosti in sramožljivosti, da ustreže svojim pregrešnim željam.

In spomin, kako ga grešnik zapravi? Podobo Boga vrže iz spomina; pozabi božjih dobrot in darov, druge podobe postavi si v glavo. Podobo norosti, nečimurnosti, podobo onega mladenča, device, moža in žene, po katerem ga sili pregreha. Zastonj iščeš v njegovem

spominu podobe Boga, čednosti krščanske. Posvetne, ostudne podobe temné mu spomin, polnijo glavo. S temi podobami vlega se spat, vstaja iz postelje, krati si čas, to roji mu po glavi po noči, po dnevu. Tako, glejte, grešnik zapravi dušne darove.

In kaj počne grešnik z darovi telesa? Kako se zahvali vsemogočnemu Stvarniku za lepoto telesa? S prevzetnostjo in napuhom; zapeljuje nedolžnost, mami sebi in drugim zdravi razum. O mladina, ko bi spoznala, kako kratka je tvoja spomlad. Nežna cvetica je tvoja lepota, ki jo zamori jutranja slana. Tvoje življenje je kaplja na veji, katero posrka žar gorkega solnea. Tvoja nedolžnost je ladija na morji, katero razbijejo nevarni valovi. Ti si pero na drevesi, potegne vihar — in ni te. Stopi na groblje mrtvaško, obraza lepoto razjeda črvad.

Glej, človek, imaš oči! Vprašaj slepca, koliko veljajo. On ne vidi zatega solnea, planjave zelene, ne gore studene. Mater, očeta zakriva mu mrak. In ti? Mečeš oči na levo, na desno; oko se ti bliska, kot orel iščeš svoj plen.

Imaš ušesa, zaprta božji resnici, prošnji ubozega brata. Na stežaj jih odpreš, ko hvali te svet in klanja ti glavo. Poslušáš laži, pregrehe slabosti svojega bližnjega; s pestjo mašiš si ušesa, ko slišiš o čednosti, Bogu, resnici. Kako natezaš ušesa, ko brat bratu krade poštenje; kosmato pa je tvoje uho, ko ti prijatelj razodeva tvojo slabost.

Velik dar božji je jezik, s katerim prijatelju odkriješ srea bolečine, materi svoji poveš svoje želje. Bogu izrekuješ hvalo in čast. In vendar, koliko britkosti, jeze, sovraštva grešnik napravi s slabim jezikom! Kako se mu giblje, ko se hlina in hvali; trdo molči, ko treba je grajati. Kako ropotá in hlastá, ko kolne in krade poštenje — okorno obtiči za zobmi, ko božje se kliče imé. Kako gladek in uren je jezik, ko se grešnik liže in laže, — mutast postane, ko se bližnjemu črni ime.

In okus? Čemu ga rabi človek pregrešni? Da o prepovedanih dneh, v petek in v postu zaničuje cerkev, žali Boga. Goro in dolino, vodo in polje prehodi za živalijo, da v petek ne strada mesa. Mar mu je malo, če revež zatirani spira s svojo solzo prag hiše njegove, če delavca pôt plava v polnem kozarci.

Oblači se v svilo in žamet, v drago blago, da boža in slabi svoje pregrešno telo. Več govoriti ne dopušča mi jezik, ne stan.

Glejta, grešnik in grešnica, to so darovi Boga, katere zapravita na tujem, v pregrešnem življenji. Bog jih je dal vama kot dedščino, da jih zmerno uživata v hiši Gospodovi, a vi dva bežita iz-pod strehe njegove v daljno deželo med izgubljene sinove, kjer pogubita dušo in telo.

In kaj je bogastvo? Dar od Boga, ti pa si oskrbnik svojega premoženja. Bog ti ga je dal, da sebi in družini lajšaš življenje, da revnemu bratu brišeš solze. V kaj ga porabiš? V svoje pogubljenje! Od jutra do mraka se trudiš, prebедиš ure noči, glava in srce sta ti polna skrbi, da z denarjem si polniš predale in žepe. Denar je tvoj bog, s katerim si hočeš kupiti veselje, sladiti življenje. Prevzetno gledaš čez ramo na reveža, ki si s trdimi rokami služi vsakdanji kruhek. Denarju vse služi, denar je sveta vladar. Goljufivemu mamonu daruješ svoje moči, plešeš okoli zlatega malika, kakor nekdanj pozabljeni Izraelci. Dušo in vero, zdravje, življenje prodaš za posvetno blago. Neminljivo zamenjaš za časno. Izbrisal si iz pratike nedeljo, pozabil na sedmo božjo zapoved. Tebi veljajo besede Gospodove: *Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi. Zlato in srebro jih je že mnogo pogubilo.* (Sir. 8, 3.)

Ko je izgubljeni sin prejel od očeta denar, začel je pregrešno živeti. O stariši, pomislite dobro, kedaj in zakaj otrokom dajete denar. Najboljša dota, ki jo morete dati svojim otrokom, je krščanska, dobra vzgoja. Blago srce, pridne roke navadno ne stradajo kruha. O otroci sveta, bodite Bogu hvaležni, če vam je dal obilo posvetnega blaga. Ne navezujte na-nj svojega srca. Pomislite večkrat, da bogastvo je prah, ki ga veter odnese, moli snedó, rja uniči, tatje odnesó. Mir vesti, pobožno srce, to je bogastvo. Vprašam vas: Koliko denarja je treba, da si kupimo mir vesti? Koliko goldinarjev, da si kupimo zamujeni, izgubljeni čas? Koliko cekinov, da te blede smrt še leto počaka in pusti ležati na srebru? Vse mine, vse zgine, vse nas zapusti, ko se vležemo na oder mrtvaški. Le dobra dela bodo šla z nami skoz groba vrata pred pravičnega Sodnika.

Kaj je čast sveta? Pisan mehurček, ki se hitro razkadi. Danes si v časti, jutri v blatu. Prijatelji in znanci se ti klanjajo, dokler si srečen, bogat, v časti. A sreča se obrača, kakor petelin na strehi, tako tudi tvoji prijatelji. Toraj, predragi, ne bodite ošabni, osorni, ako vas svet časti. Prava čast je le čednost, ki pri Bogu kaj velja. *Nobeden ni večji, kakor oni, ki se boji Boga,* pravi modri Sirah. — Tako toraj človek s prosto voljo zapravi darove svojega nebeškega Očeta. On pa, ki vidi v človeško srce, pozná naša pota življenja, ne pokliče izgubljenega sina pred svoj sodnji stol, ne tirja računa od pregrešnega življenja, marveč pusti ga živeti, tavati po tujem, da spozna svojo pregreho. O neskončna ljubezen nebeškega Očeta! Amen.

Ign. Žitnik.

2. Zakaj letošnje sv. leto?

Danes, ko njegov glas slišite, nikar ne otrdite svojih src! Psl. 94, 8. (Heb. 3, 7.)

Lansko jesen in o novem letu je bilo veliko govorjenja in strasenja, kako nesrečno, žalostno in pogubno da bo letošnje leto! — Zoper take neopravičene strahove sem precej novega leta dan svoj glas povzdignil in vam pokazal, da so taki strahovi pravega kristijana nevredni in se pregreše ne samo tisti, ki ljudi z napovedovanjem strašnih nesreč plašijo, kakor tudi tisti, ki takim krivim prerokom verjamejo. — Letos kakor lani smo v božjih rokah; letos kakor lani ostane Bog naš ljubi Oče, ki bo tudi v vsaki še tako huđi stiski in skušnji izid dal, da bomo mogli prestati. (I. Kor. 10, 13.) In če bi tudi kolera, vojska, za kar se ne manjka znamenj, nad nas prišla, vendar vemo, da tistim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu služi in da, če tudi velike nadloge prihrumé, nas vendar zbegati ne morejo, ako smo z Bogom v njegovi milosti skleneni!

Do zdaj, ljubi moji, ni bilo še nobene napovedanih nesreč; kaj pa prihodnost prinese, ne vemo; prositi pa hočemo Boga, da šibe svoje jeze milostno od nas odvrne.

Nasproti vsim napovedbam, da bo letošnje leto zelo nesrečno, pa jaz trdim in pravim, da bo prav srečno: kajti letošnje leto je zopet sv. leto! Slišali ste namreč že, da so sv. oče papež Leon XIII. za letos izvanredno sv. leto napovedali in zadnjo nedeljo vam je bilo oznanjeno, da se to sv. leto danes začne, s praznikom vseh Svetnikov pa neha. Naj bi toraj letošnje leto v časnih ozirih tudi več ali manj nesrečno bilo; bo pa gotovo zelo nenavadno srečno, kar naš dušni blagor in izveličanje zadeva! — Kakor še vsako sv. leto, bo gotovo tudi sedanje velik blagoslov razlilo nad krščanska ljudstva, bo gotovo tudi letošnje zapustilo najboljši sled prenovljenja in popoljšanja. — Jaz vem, ljudi moji farmani, da se tudi vi iz srca veselite novega sv. leta, vem pa tudi, da se nekateri posebno po mestih in med gosposkimi poprašujejo:

Čemu zopet sv. leto?

Da vas taki pomisliki in ugovori ne bodo begali ali celo od dobrega odvrnili, vam hočem danes na to vprašanje odgovoriti!

Sv. oče so letošnje sv. leto v posebno varstvo in podporo Marijino in sv. Jožefa postavili. Tudi mi se hočemo njima posebno priporočiti rekoč:

O sv. Mati Božja in ti deviški njen ženin sv. Jožef, čigar god danes obhajamo, sprosita nam od Boga to milost in pomoč, da sedanje sv. leto prav začnemo, zvesto porabimo in v svoje izveličanje končamo!

V kratkem času, v dobrih 11 letih imamo že četrtočasno sveto leto!

Leta 1875 je bilo redno sv. leto, ki se obhaja vsako 25. leto, in bo takrat zopet, ko se bo pisalo 1900.

Leta 1879 je bilo sv. leto za obletnico nastopa sedanjega sv. očeta papeža Leona XIII.

Leta 1881 je bilo izvanredno sv. leto zavoljo vedno večje brezvernosti in rastoče brezbožnosti, posebno pa tudi v namen, da bi se na prošnjo sv. Cirila in Metoda slovanski narodi povrnili v naročje sv. cerkve.

In letos, čez 5 let, je razpisano zopet novo izvanredno sv. leto! In ravno zavoljo tega se sliši popraševanje ne le med mlačnimi ampak celo med sicer dobrimi, pobožnimi kristijani:

Čemu zopet novo sv. leto?

Ali ne bo to vedno ponavljanje preveč vsakdanje postalo? Ali ne bo to pogosto obhajanje učinek sv. leta zmanjšalo in drugovercem celo v posmeh služilo itd.?

Vse te in enake pomislke želim z današnjo pridigo odstraniti in tako odgovarjam na stavljeno vprašanje:

Čemu novo sv. leto?

1. Zato, kakor sv. oče v svojem pismu sami pravijo: da se ljudje povrnejo k krščanski čednosti! — Od kod namreč pride to, da je toliko razprtije v posameznih hišah, toliko sovraštva med sosedi, toliko krvavih vojskâ med ljudstvi in vladarji? — Od tod, ker posamezni ne živé po krščansko, ker večidel ne poznajo ali poznati nočejo evangeljskih nauk, ker je hrepenenje ljudstev zgolj v vživanje obrneno, ker v vsakdanjem življenji in v politiki božje zapovedi nič več ne veljajo. — Imenitni in bogati zatirajo in žulijo reveža, na njegove stroške in očitno uživajo vsako pripuščeno in ne pripuščeno veselje; cerkev in njene zapovedi so jim odveč, za božjo službo ne marajo. Na zemlji si napravljajo raj, zato za nebeški raj ne prašajo; brez Boga živé in brez Boga mrjo. Sami nimajo vere in jo tudi še revežu kradejo! — Nasproti pa tudi delalec in revež, kateremu se je vera omajala, nima več zaslombe. Vžival bi rad, kakor bogatina vidi; ker pa tega večidel ne more, si po krivici in s silo hoče pridobiti grešnega veselja. Zato so nezvestobe, goljufije, tatvine, poboji in umori na dnevnem redu. Delaven človek brez vere je zve-

rina; ker na povračilo onkraj groba ne veruje, se nobene hudobije ne vstraši, in pokaj tudi? Zgubiti ne more nič, ker nima, dobiti pa včasih vendar kaj more! V obupnosti se valja v najnesramnejši nečistosti; svoj obup topi v pijači, posebno v žganji, v obupnosti živi, v obupnosti umrje! Taka in še bolj žalostna je podoba sedanjega sveta posebno v velikih mestih, pa že tudi po deželi se sledi njena senca! — In kaj zamore le iz tega priti? Kaj družega kot punt zoper obstoječi red, sovraštvo med ljudstvi in strahovite vojske!

In kako je moč, pretečo nevarnost ustaviti, hudournik, ki se je z gore jel valiti, še zajeziti? Le s tem, da se posamezni zopet vrnejo na pot evangeljskih nauk, da se krščansko prepričanje zopet v osebnem in očitnem življenju razodevati začne. — Saj ljudstva, države obstoje iz večje ali manjše množice ljudi. Ako bodo posamezni ljudje, višji kakor nižji, zopet po krščansko jeli živeti — potem bodo tudi ljudstva in države dosegle mir in zadovoljnost. — In to je namen, zavoljo katerega sv. oče novo sv. leto izpisujejo in oklicujejo. Sv. leto naj bi zbegana ljudstva predramilo iz grešnega spanja jih na pot poštenja, pravice in medsebojne ljubezni zopet pripeljalo; sv. leto naj bi jim obilno pomočkov dalo in lepo priložnost, z razžaljenim Bogom se zopet spraviti, ranjeno vest vmiriti in vpokojiti, zgubljeno zadovoljnost zopet pridobiti, razdražena ljudstva sprijazniti!

Čemu letošnje sveto leto?

2. Drugič zato, ker izvanredne velike stiske in bolezní zahtevajo tudi izvanrednih pomočkov in zdravil. — V imenu prostosti kralji in mogočni te zemlje vstajajo zoper Gospoda in njegovega Maziljenca, katoliško cerkev po mnogih deželah, ali pa raje recimo, povsod preganjajo, tù očitno, tam bolj skrito; cerkve vidnega poglavarja prezirajo ali na stran potiskajo, cerkveno posvetno premoženje in papeževo lastnino jemljejo ali pridržujejo; tisočletne pravice z nogami teptajo!

In kakošne stiske tlačijo ljudstva, kakošne nenavadne nadloge in bolezní se širijo po deželah? — Bolezní pri ljudeh, bolezní pri živini, bolezní pri sadežih! Ali mar zadnji čas mine kakošno leto, da bi iz te ali one dežele ne slišali o koleri in družih nalezljivih boleznih? — Ali je bilo v prejšnjih časih katerikrat slišati v naših krajih o strašni davici, ki vsako leto na stotine in tisoče otrok podavi? — Kdo je prejšnje čase kaj slišal o kugi med raki, ki je vse rake po naših vodah pobrala? Kdo je slišal o neznani trtni uši, ki najlepše vinograde za veliko let popolnoma konča in ji človek blizo ne more? — Vse najnovejše znajde in vsa učenost naših razsvitljenih

časov tû nič ne pomaga. Kakor da bi Oni gori nad oblaki se posmehoval in govoril: Tukaj, vi modrijani, pokažite svojo modrost in učenost! Je že prav; mi učenosti in napredka ne zametujemo; vsa napačnost je v tem, da hoče današnji svet vse brez Boga izpeljati in dognati, kakor da bi Bog ne imel nič zraven govoriti!

Zatoraj tudi tukaj velja: Povrniti se je treba k Bogu, — Bogu je treba čast dajati, njega za pomoč prositi in njemu se v ponižnosti podvreči — in vse to se najbolje in najložje zgodi v sv. letu, in zato pravim, je tudi letošnje sv. leto. Kdor je kdaj hudo bolezen preстал, pa se mu zopet čez kaj let povrne, kaj stori? Tiste pomočke rabi, o katerih vé, da so mu v prvi bolezni pomagali. In če so ti pomočki tudi ostri in težavni, rabi jih vendar-le, ker vidi, da mu tu gre za življenje! — Predragi moji! Tudi nam gre za življenje, za večno življenje! In ker iz skušnje vemo, kako nam je že sv. leto pomagalo, ali se ga ne bomo z veseljem poprijeli in ga zvesto porabili?

Čemu letošnje sveto leto?

3. Tretjič zato, da svoj dolg pred Bogom ložje poravnamo! — Kdo izmed nas zamore reči, da nima nič dolga pri Bogu? *Če rečemo, da greha nimamo, sami sebe zapeljujemo in resnice ni v nas!* (1. Jan. 1, 8.) Če smo pa grešniki, pa tudi kazni zaslužimo, časne in večne kazni. Večne kazni se nam sicer z grehi vred pri zakramentu sv. pokore odpuste; časne pa moramo sami trpeti in plačati, tako gotovo, kakor gotovo je Bog neskončno pravičen. — Mi vemo, da so se prvi kristijani za nekatere grehe po več let morali pokoriti in ostro pokoriti. Če bi nas po meri prvih časov hotli kaznovati, bi za obilo naših velikih smrtnih grehov tudi zelo dolgo življenje ne zadostovalo, da bi vse poravnali. — Kdor pa tukaj ne zadostuje, mora v vicah božji pravici zadostovati! In glejte ravno v sv. letu je taka priložnost, da s popolnimi odpustki te svoje dolgove poravnamo. Katoliška cerkev po svojem vidnem poglavarji naši slabosti na pomoč pride in nam z odpustki tako rekoč mejnico v roke dá, s katero svoj dolg poplačamo!

Pa jaz sem se že večkrat odpustkov sv. leta vdeležil — toraj mi jih zdaj ni treba; mi bo kdo ugovarjal! Ali stoj, prijatelj! ta ugovor ne velja. Če bi bil ti tudi s prejšnjimi sv. leti ves svoj prejšnji račun pri Bogu poravnal, ali pa potem nisi nič več dolga naredil? Od zadnjega sv. leta je že 5 let minulo, ali res ves ta čas Boga nič nisi razžalil, ali se res potem nič več nisi zadolžil?

Pa čemu sv. leto? Če hočem popolne odpustke zadobiti, so mi taki med letom večkrat na ponudbo, in če sem v kaki bratovščini,

jih zopet tam lahko dobim! — To je vse res, ali vendar je razloček med odpustki sv. leta in drugimi odpustki. V sv. letu namreč imajo tudi navadni spovedniki večje pravice, kakor sicer, in smejo tudi od grehov odvezovati, kateri so sicer škofu ali celó papežu pridržani!

In potem, ko bi ti, moj kristijan! tudi res ne bil za-se odpustkov potreben, ali nimaš nobenega svojih v večnosti, ki morebiti v vicah zdihuje in tvoje pomoči potrebuje? Glej, kako lepo priložnost imaš, zdaj v sv. letu, tem ubogim dušam posebno zdatno pomagati in s tem tudi sebi dobrih prijateljev za dan stiske nabrati?

Če so nam tedaj v sv. letu take in tolike milosti in dobrote na ponudbo, ali bomo mar to lepo priložnost zanemarili? ali ne bomo velikoveč z veseljem pritekli, da se jih vdeležimo? — Kadar se farnim revežem podpora in denar deli, o kako radi in z veseljem prilete, nobenega ne manjka. In ko bi jih tudi tri- ali petkrat na leto ali pa tudi vsak mesec enkrat poklicali, ne bodo se naveličali, vselej bodo radi prišli. — Ako so nam tedaj nebeške milosti večkrat na ponudbo, ali se jih bomo mar zavoljo tega branili? Kako nespametno bi bilo to! Ravno nasprotno mora biti. Ako so mi dobrote večkrat na ponudbo, toliko bolje za-me, ker mi je večkrat in bolje pomagano!

Čemu letošnje sveto leto?

4. Četrtrič zato, da se greh ustavi, čednost povrne in da s resničnim poboljšanjem pravično jezo božjo potolažimo! — Velike šibe, kakor sem že rekel, nas tepejo, še večje se nam bližajo! Kako jih odvrniti? Z resničnim poboljšanjem, s pravo pokoro, kakor so tudi nekdanj Ninivljani storili in zažugano kazen odvrnili. — Kakor spokorni Ninivljanski kralj, moramo tudi mi misliti in reči: *Če se spokorimo, kdo vé, če se Bog ne obrne in ne odpusti? Morebiti se obrne od srda svoje jeze, da ne poginemo!* (Jona. 3, 9.)

Pomislimo le nazaj na prejšnja sv. leta! Ali so bila mar odveč, ali so bila mar škodljiva? ali niso veliko več le dobrega sadu rodila in blažen sled za sabo pustila? Še od vsacega sv. leta iz skušnjave vem, da so se zastarani grešniki spreobrnil, da so se dolgoletni sovražniki sprijaznili, da se je veliko ptujega blaga povrnilo in škode popravilo! — In kar se je druga sv. leta godilo, ali se ne more tudi letos zgoditi? Ljubi moji! To vedite, da se Bogu grešnik bolj smili, kakor kateremu izmed nas! Bog vé za grešnike, ki se niso ne zadnje, ne predzadnje sv. leto spreobrnil; zato jim hoče zdaj še enkrat svojo milost ponuditi! In brez dvoma: Marsikateri, ki je ona sv. leta glas Božji preslišal, letos se bo pa vrnil! — In če se grešniki

poboljšajo. *Ninive ne bodo končane in Bog bo odvrnil hučo, katero je napovedal storiti, in ne bo storil?* (Jona 3, 10.)

Pa ne samo zato, da bi se grešniki ložje poboljšali je sv. leto oklicano, ampak tudi zato, da si pravični več zasluženja pridobe, da si še obilniše milosti in posebno stanovitnost sprosijo! Le pomislite, predragi! ali bo mar to zastonj? ali mar ne bo pri Bogu nič veljave imelo, ko se bo letos toliko molitve več storilo, ki bi se je sicer ne? In če se nam post toliko priporoča in če je miloščina tolikanj prijetna v božjih očeh: ali ne bomo z zapovedanim postom, z obilnišo miloščinjo božje jeze potolažili? ali si ne bomo s tem veliko za večnost zaslužili?

Iz tega tedaj vidite, preljubi, zakaj je letošnje sv. leto, in mislim, da ste z mano vred prepričani, da ni odveč, ampak da nam bo še le silno koristno, ako ga le hočemo prav obrniti.

No, če je pa kateremu sv. leto le odveč in zanj ne mara, ga tudi nobeden k temu ne sili. Sv. oče ne pravijo morebiti: Kdor se tega sv. leta ne bo vdeleževal, ima smrtni ali odpustljivi greh; ali pa bo pogubljen! Nič tacega ne pravijo; ampak samo to pravijo: Kdor se ga bo vdeležil, bo zadobil popolne odpustke kakor velicega navadnega sv. leta. — Potem takem tedaj nobeden ni primoran, da bi se moral sv. leta vdeleževati in tudi zavoljo opuščenja naravnost ne bi imel greha, ampak le zavoljo zaničevanja, če bi namreč naredbo sv. očeta smešil in zasmehoval in pa zavoljo zanikrnosti in duhovne lenobe, če bi nalašč zamudil tako lepo priložnost.

Ljubi poslušalci v Kristusu! Slišali ste danes, zakaj je letošnje nenavadno sv. leto razpisano; slišali ste, kakošne duhovne dobrote so na ponudbo, slišali pa tudi, da vam je na prsto voljo dano, če se hočete vdeležiti, ali pa ne vdeležiti. Kaj bote tedaj storili?

Jaz vas nobenega ne silim; vendar pa upam, da se ga bote vsi brez razločka vdeležili, ja jaz vam to prav iz srca svetujem in priporočam. Če bo tudi prihodnje sv. leto že v 14 letih (ako bi vmes še kakega izvanrednega ne bilo) je vendar gotovo, da vsi tistega leta dočakali ne bomo. Za marsikaterega izmed nas je to sv. leto zadnje; za marsikaterega je zadnja priložnost, da svoj račun z Bogom dobro poravna. Če zdaj opusti, če zdaj zamudi — je opuščeno in zamujeno za zmiraj! — Ko bi bili Cahej, Matevž, slepi mož pri Jerihi tisto priložnost zamudili, ko je Jezus memo šel, bi je ne bili več dobili; kajti pozneje ni šel več tam memo! Tako je za marsikaterega to sedanje sv. leto zadnje — družega več dočakal ne bo! Poznal sem

jih take, ki se zadnjega sv. leta niso hotli vdeležiti; zdaj so pa že v večnosti, in ti ga niso več dočakali.

Kaj pa mi, preljubi? Oh mi pa smo tako srečni, da smo ga učakali; ali bomo mar res tako nespametni in zanikrni, da bi ga brez sadú memo pustili? Oh tega ne, ampak danes, ko zaslišite glas Gospodov, ne otrdite svojih src; danes, ko se začne sv. leto, naj vsak sklene in še preden cerkev zapusti, naj obljubi in reče: Naj velja kar hoče; jaz se hočem tega sv. leta vdeležiti in vse prav opravi, kakor je zapovedano! Jaz hočem to sv. leto v svoje popboljšanje in izveličanje obrniti! Zakaj zdaj mi še sije solnce milosti božje; drugega sv. leta morebiti več učakal ne bom! Ja res, ta misel naj nas priganja, da se gotovo vdeležimo, ker je morebiti zadnjokrat. Oh kristijan moj, dobro premisli, kaj se pravi: zadnjokrat! Amen.

Janez Ažman.

Druga postna nedelja.

I. Izgubljeni sin služi meščanu.

Potem, ko je bil vse zapravil, nastala je velika lakota v tisti deželi, in on je začel trpeti pomanjkanje. Šel je in se pridružil nekemu meščanu iste dežele. Ta ga je poslal na svojo pristavo svinje pâst. Luk. 15, 14. 15.

Predragi, gotovo se še spominjate, kje smo videli zadnjič izgubljenega sina? O dá, vzdihne ta ali oni, spominjam se, kako je sedel izgubljeni sin v daljnem mestu, za mizo, v krogu slabe tovaršije. Tam je zapravljajl svojo dedščino, katero je bil stirjal od svojega očeta. Še mi po ušesi zveni divji krik in vpitje. Pa tudi besede preroka Jeremije ne gredó mi iz spomina, ko je vzdihnil k svojemu nebeškemu Očetu: Pravičen si, o Gospod, ako se podam s Teboj v pogovor, pa pravične reči hočem ti govoriti: povej mi, zakaj je pot brezbožnikov nastlana s cveticami sreče? Zakaj se onim dobro godi, ki zaničujejo Tvoje zapovedi in hudobno živé? Zakaj so pota pobožnih pokrita s trnjem, zakaj jim gre slabo, ki se kot pokorni otroci držé Tvojih postav in ostanejo zvesto v Tvoji službi?

Kaj si more misliti pravični, ko vidi, da krivični poseda za polno mizo, v dragi obleki, veseli se in raduje, in vendar ne zasluži črnega

kruha, ne mrzle vode? Kako je pri srei pobožnemu, ko vidi, da hudobnež po noči počiva na mehki blazini, on pa trepeta mraza na mokri slami, v slabem hlevu? Hudobnež se morda vozi s hitrimi konji v prelepi kočiji, ubogi pravični pa krevsá z beraško palico od hiše do hiše. Brezverec stoji prevzetno v hiši Gospodovi; oblastno se ozira okoli, obrača oči po nedolžni mladini, kakor jastreb po čistem golobu; ne upogne svojih kolen, ko se skrivnosti godé: doma pa ga čaka tropa služabnikov, ki mu nosijo na mizo bogate jedi. — Pravični pa čepi kje v kotu, vzdiguje in sklepa svoje roke, vzdihuje in moli iz polnih prs Kralja vseh kraljev, prosi ga vsakdanjega kruha za obilo družino: pa ko stopi iz cerkve, tù vidi, kako toča sesiplje žito in trto. Kaj si misli pravični?

Ko bi vi mene vprašali, odgovoril bi vam s kraljevim prerokom: Videl sem hudobneža kakor cedro, stoječo na Libanonu: mimo sem šel, bilo je ni več. Iskal sem jo, a še sledú ni bilo najti. — So vam li jasne besede prerokove? Ako jih ne razumete, pojdite z mano, da še enkrat pogledamo, kje je in kaj dela izgubljeni sin. Več ga ni tam, kjer je bil, še sledú ni najti za njim. Našli ga bomo kot pastirja pri meščanu. Stopimo toraj na pot!

I.

V duhu smo zopet v istem mestu, katerega smo zadnjič zapustili. Kar ne verujemo svojim očem! Kje so lepi vrtovi, krasna okolica? Uveneले cvetice, suha drevesa, razdejani vrtovi, žalostna polja zagledajo naše oči. Kje so veseli meščani, razposajeni mladenči, lehkožive dekleta? Bleda sence, kakor megle se vlačijo po zapuščenih ulicah. Žalost in lakota zija nam nasproti. Sliši se jok in vpitje otrok, ki prosijo kruha od umirajočih očetov in mater. Smrt, bleđa smrt gleda skózi okna. Hiše in palače podobne so grobovom, kjer vlada smrtna tišina. Potihnilo je veselo šumenje, petje in ples. Prazna in zapuščena stoji tudi hiša, kjer smo zadnjič videli izgubljenega sina. Kaj se je zgodilo? Nasproti nam pride meščan objokanih oči, upadlega lica. Vprašajmo ga, morda on vé, od kod velikanska sprememba. Globoko vzdihne ter pravi: O Bog, to je sad in kazen naše prejšnje prevzetnosti in napuha, lenobe in hudobije, zapravlјivosti in razuzdanosti. Tako kaznuje pravični Bog pregrešno deželo, pregrešno mesto, hudobne ljudi. Kjer se prej je zibalo rumeno klasje, štrli iz zemlje pusti osat. Kjer se je smeјalo zlato sadje, raste bodeča kopriva, grenki obad. Kjer se je razlegalo petje veselih ljudi, postalo je mrtvaško groblje, kjer se glasi jok in tuga.

In kje je naš sin? Kam je prešel? Tudi njega je zadela kazen. Dokler je imel denar, veselo je živel s svojimi prijatelji in prijateljicami. Ko pa je izdal zadnjo desetico, zapustilo ga je vse. Kam naj se obrne, kam naj se dene, kje išče pomoči v nadlogi? Delati ne zná, naučil se ni ničesa, s čimur bi si služil hrano, obleko. Imel je premlade roke, da bi bil prijel motiko v roke. Beračiti se je sramoval. A sila kola lomi. Po noči je trkal na vrata svojih nekdanjih prijateljev, s katerimi je preživel svoje vesele dni, ki so mu obljubili, biti mu zvesti, vdani do mrzlega groba. Toda zaprta so vsaka vrata. Če katerega sreča, potegne hitro klobuk čez oči, obrne se v stran, da ne bi videl raztrganega prijatelja. Kdor ga od dalječ zagleda, zavije jo v stran ter se mu izogne. Išče pomoči, tolažbe pri svojih nekdanjih prijateljicah, katerim je delil bogate darove. Sprejmó ga s ploho zmerjanja in psovka, ne poznajo ga več. Rudečica sramote in jeze, zaliva mu upadli obraz; opoteka se od vogla do vogla, noge se mu lakote vihrajo, udje telesa mraza trepečejo. Prosi si kruha, prosi drobtin, od praga do praga roma s palico beraško, listje v hlevu mu je mehka postelja. Pa tudi drobtin mu zmanjka. Lakota je večja in večja. Izgubljeni sin podá se iz mesta, tava po cesti in pride na neko pristavo. Tù najdemo nesrečni, pa resnični vzgled nesramne zapravljivosti.

Okoli pristave se pase krdelo svinj, tam na strani pa stoji zamišljen, raztrgan mladenič s palico v roki. Ta je pastir, naš izgubljeni sin, katerega smo iskali. Jé iz korita z umazanimi živalimi, luščine pobira, da potolaži si lakoto. Pustimo ga, naj joka in strada, morda je za-nj to šola življenja, ker v nesreči človek spozná, koliko je sreča vredna.

Poglejmo sedaj, predragi, v vsakdanje življenje, kjer najdemo mnogo tacih izgubljenih sinov. Koliko jih je, ki živé tje v „en dan“, živé brezskrbno, dokler kaj imajo, katerim je vse eno, ali spi jutri pod tepko na vrtu, ali v skednji na slami, ali pride danes leto gori na ljubljanski Grad, ali doli na Žabjak. Mnogo jih je, ki hoté živeti v veselji brez dela, oblačiti se bogato in bahato, ob nedeljah posedati za krčmarjevo mizo; pol tedna ležati v senci, ali za pečjo, drugoga pol tedna gledati na vreme. Ko pride nedelja ali praznik, gredó morebiti še v cerkev, ali le bolj iz navade; postavijo se tam kje pri vratih, da pomerijo vsacega od pete do glave, ko pride v cerkev.

Verujte mi, da je človeku pri sreci hudo, ko vidi nedolžno mladino tù v cerkvi ali kje druge. Ta mladina stopiti bo morala v človeško življenje, v življenje, kjer si podajate roke sreča in nesreča, veselje in žalost, čednost in pregreha. Sedaj mlada, vesela, nedolžna

sreca napolnjena bodo z žalostjo. Zaupljive, žarke oči gledale bodo žalost in tugo, jokale morda grenke solze. Poglejte malega dečka, ki lovi vspomladne dni po zeleni trati pisane metuljčke, veseli se svojega življenja; a kaj bo čez leta, ko stopi med svet, v boj z življenjem? Tukaj rudeča cvetica, nedolžna deklica, kaj bo iz nje, ko spozna pota sveta? Povejte vi stariši, ki že čutite težo življenja, njegove dobre in slabe strani, ali ne ganejo človeka take misli?

O to človeško življenje! Kako rad bi ga vam opisal, povedal, kako živé visoki in nizki, bogati in revni. Posegel bi z vevnico globoko v kup človeških dejanj, razkril vam vse njegove hudobije. Pokazal bi črve, ki razjedajo mozeg in kost, razkril vam gade, katere živi ta uboga zemlja, naštel peklenške misli in željé, ki so v srci človeškem. Človeški rod je sedaj večinoma gnjil in gobov, razpada pri živem telesu. Ali naj vam naštejemo dolgo vrsto hudobij, pregreh, pobojev in rojev, o katerih se sliši sleherni dan? O človek, kam si zašel; pozabil, zgrešil si pravo pot, ki pelje v pošteno, krščansko življenje!

Ali morda jaz vse prečrno vidim? O da bi se motil!

Pa kdo so oni, ki si podajajo kljuko od vrat iz roke v roko, ki trkajo na vaša vrata, proseč milodare. Res je, da mnogim je stisnila nesreča v roke palico beraško, a večina jih je, ki so v mladosti živeli brezskrbno, zapravili, kar so imeli, sedaj pa nadlegujejo mirne ljudi. Koliko jih hodi v razcapani obleki od hiše do hiše, ki so poprej se vozili v dragi obleki! Koliko jih poznamo, ki so prej se šopirili v svoji hiši, na svojem polji, bahato, zapravljivo živeli, ki pa sedaj stradajo kruha, zjutraj ne vedó, kje bodo spali na večer. Imeli so nekdaj obilo družine, sedaj pa pri sosedu pasejo živino. Kdo jih je ponižal? Navadno sami, z lenobo, pijančevanjem, slabim gospodarstvom. Kriva je tej nesreči pa mnogo tudi slaba vzgoja in slaba tovaršija.

Ako stariši slabo živé, kakošni bodo otroci? Mislite si nezakonskega otroka. O nesrečna stvar! Pride na svet, ko ne pozná svojih roditeljev. Pod tujo streho preživi prva leta, zanemarjeno in zapuščeno na duši in na telesu. Raste kakor kopriva za plotom brez poduka, brez spoznanja božjih resnic. Izgubi se v pregrehi, vest mu zamré, srce okamni — postane izvržek človeštva. O koliko taciš bo enkrat tožilo svoje roditelje pred nebeškim Očetom; koliko jih kliče že sedaj v svoji obupnosti: Ko bi nikdar ne bil zagledal življenja!

Kako živi sedanja mladina? Tiči še v otroških čevljih, po pregrehi se meri že s staro glavo. Vse hoče videti in vedeti, uživati in skusiti, kar pozna svet neumnega, slabega, pregrešnega in škodljivega. Je li čudno, ko hira sedanji rod? Očetje in matere, varujte svoj

božji dar, svoje otroke. Bodite vrtnarji mladih src, sadite v rahla tla dobro seme krščanskega življenja. Koga otrok prej poslušaj, kakor glas drage matere, dobrega očeta? Hvaležni vam bodo vaši otroci, lahek vam bo odgovor pred sodnjim stolom.

II.

Odprimo zopet knjigo sv. Avguština ter pogledjmo, kaj nas uči. Ko so neverniki zapustili Očetovo hišo, to je sv. resnice in se podali na tuje, molili so malike, izmišljene bogove. Zapravili so nebeške darove v pregrehah in temi. Stradali so kruha nebeškega, prazna je bila njihova duša, mrzlo srce do božjih postav. Stopili so v službo pri gospodu teme, namreč hudobi; temu so pasli nečedne živali, jedli luščine na pristavi. In katere so one nečedne živali? Sv. učenik nam pravi: Te svinje so nečisti duhovi, pregrehe raznih imen, katerim v čast so stavili lesene, kamnite, železne, srebrne malike. Molili so čiste, nečiste živali, solnce in luno, kače in ogenj kot svoje bogove. Luščine pa, s katerimi so krotili lakot in žejo, bila je njihova neumna vera, pripovedke in basni, pesni in ples, šege in navade v skritih gajih in logih. O pamet človeška, kako si ti temna, slaba in revna brez luči iz neba, brez božje pomoči!

In sv. Hijeronim? Strmeli smo ž njim nad predrznostjo in hudobijo grešnika in grešnice. Slišali smo, kako grešnik zapravi vse svoje moči, duše in telesa: pamet, voljo, spomin, lepoto, zdravje telesa, premoženje in čast, v tujem mestu, v hiši pregrehe. Spomnite se prvih starišev v raji. Živela sta v sreči, veselji, neumrljiva na duši in telesu. Ali kača pregrehe se je vila po raji, bljuvala peklenški strup ter rodila v srci človeka iskro napuha, prvega greha. Ze v raji je radi greha prvič vzdihnilo od žalosti človeško srce, tam je obliil prvič pôť čelo ubozega grešnika. Tiste štiri velike reke, ki so izviral v raji, postale so reke solz ter nesle vse gorjé na štiri vetrove sveta. Tam je bil skovan oni meč, ki reže pregrešna srca, tam bila spletena trnjeva krona, ki jo greh pritiska človeku na glavo. — Da, greh je oni zmaj, ki s svojim dihom zastrupi naše življenje. Greh stori, da zvenejo cvetice našega upanja. On polomi lilije nedolžnosti in ogreni veselje mladosti. Greh podaja človeku zlato kupo veselja, a ko jo pritisneš na ustnice ter jo izprazniš, pil si strup, ki ti dušo mori, razjeda tvoje kosti. Greh ti ponuja dišeče vijolice, ko jih pa zgrabiš, čutiš trnje bodeče. Po grehu postane naše življenje široka puščava, kjer ne najdeš prijetne sence zelenega drevesa, niti studenca hladne vodé in ti ne sveti upanja zvezda.

Oglejte si dušo grešnikovo, človeka, ki je zapravlil božje milosti in darove v nečistosti in drugi pregrehi. Ali ni podobna raztrganemu izgubljenemu sinu? Bog sam jo je bil pri sv. krstu opral v krvi svojega Sina, oblekel jo v obleko nedolžnosti, dal ji prstan svoje neskončne ljubezni, izvolil za svojega otroka. In kaj stori grešnik s temi darovi? Izgubi jih in zapravi! Obleko nedolžnosti vrže od sebe, raztrga plajšče božje milosti, bisere čednosti potepta v blatu z nogami. Vse uzame mu greh. Kako revna in zapuščena je taka duša! Zbežala je iz hiše Očetove in sedaj živi v revščini, lakoti in žeji.

Kako lačna je grešnikova duša! Nikoli ne pride v hišo Gospodovo, kjer se božjim otrokom lomi kruh sv. resnic, kjer se delé drobtine sv. nauka. In če kdaj pride, izgubi se seme božjega nauka v plevelu in osatu, ki raste na njegovi duši, okoli srea. Kdaj vzame grešnik v roke knjigo sv. resnic? Pusta mu je božja beseda, želi si nazaj v posvetni raj, kakor nepokorni Izraelci k loncem mesa, čebulje in česna v Egiptu.

Kedaj pride grešnik ali grešnica k mizi Gospodovi, da bi napasel svojo lačno dušo z angeljskim kruhom in napojil s krvjo nebeškega Jagnjeta? Morda enkrat v letu, toda še tačas, kakor Juda izdajalec s hudobo v srci, nečistimi ustmi, pregrešnim jezikom. Kdaj okrepeča grešnik svojo dušo z molitvijo in premišljevanjem? Kdaj preliva solzé zaradi grehov? Nikoli, nikdar! In če moli ter premišljuje, kako mrzla, razmišljena je njegova molitev, kako suho in pusto njegovo premišljevanje, kakor bobova slama. Vendar duša je lačna in žejna; hoče hrane, pijače, kje je naj išče? Pri meščanu one dežele, kjer je tema in groza doma; pri hudobi, čigar dekla postane njegova duša. S čim pase hudoba, skušnjava ubogo dušo? Pošlje jo na pristavo, da pase ji svinje in živi ob luščinah. Svinje, med katere duša zaide, so nečistniki, zapravljevci, pohujšljiva tovaršija in druga sodrga sveta. S temi je grešnik iz enega korita. In poglejte v korito, kaj vidite v njem? Obrekovanje, opravljanje, obila pijača, prevzetnost, napuh, goljufija, tatvina, jeza, lenoba, nevošeljivost, grdoba, sploh vse, kar se še imenovati ne sme. In še tega jim ni hitro zadosti.

Poglejte pijanca! Komu je podoben, kdo se valja po blatu in mlaki? Slavni Lacedemonci so sovražili pijance. Da bi svoje otroke svarili pred obilo pijačo, dajali so enkrat na leto svojim sužnim toliko jedi in vina, da so le-ti opotekali se po ulicah in se valjali po prahu in blatu. Te pijane sužne pokazali so svojim otrokom, da bi jih podučili, kako nesramna in grda je pijanost.

In so nečistniki kaj boljši, ki žive v pregrdih pregrehah, slabeje, kakor neumna živina?

Kaj so obrekovalci in opravljalci? Nečiste živali, ki rijejo po blatu in prahu pregreh, slabosti svojega bližnjega. Sree in obist oberejo svojemu bratu ter ga vlačijo po mlaki slabega imena itd. Glejte, ta vrsta ljudi so one nečiste živali, med katere grešnike pošlje satan, njihov gospodar. Želod in luščine so mnogovrstne pregrehe, s katerimi jih pase hudoba. In vendar iščeta grešnik in grešnica to slabo tovaršijo, deželo teme, mesto pregrehe.

Pride mi na misel, kar sem bral o nekem misijonarji. Prišel je bil namreč na otok Japan, da bi prižgal luč sv. vere divjemu narodu, ki ni še poznal pravega Boga. Z božjo pomočjo jih je pripravil tako dalječ, da so radi poslušali resnice sv. vere. Necega dne jim govori o ljubezni božji, o trpljenji in smrti Jezusa Kristusa. Pri tej priložnosti pravi eden divjakov: O kako dobri ljudje morajo stanovati v vaših deželah! Ko pa jim misijonar le površno razloži, kako hudobni in brezbožni so ljudje po Evropi, začudijo se vsi. Nek starček na to vpraša misijonarja: Povej nam, ali sije tudi pri vas solnce, ali tudi živé živali in rastejo drevesa? Ko mu misijonar pritrdi, pravi starček: No, potem Bog pusti solnce sijati gotovo le za živino in drevje, ker tega ne zaslužijo ljudje!

Da, predragi, grešnik zaničuje Boga, punta se zoper božjo pravico. Kaj porečete o človeku, ki hoče po gnjili brvi čez globok propad in se ne boji, da si zlomi vrat? Ni li predrzen? Še predrzneji je grešnik, ki vé, da ima Bog v svoji oblasti njegovo življenje. Vé, kaj ga čaka v prihodnjem življenji; pa trmoglavo ostane v pregrehi, živi brez Boga.

Kaj rečete o sinu, kateremu oče izroči svoje bogato premoženje; a sin se vzdigne zoper očeta, posadi ga na cesto ter mu vrata zapré? Hudobnež je tak sin, ki ni vreden, da ga nosi zemlja, solnce ogreva.

Se veči hudobnež je grešnik. Bog je njegov stvarnik in Oče; toda grešnik si misli: ne bom ti služil ne, ne bom ti pokoren, vse, kar si mi dal, bodem razmetal, zapravil.

Eden je Gospod nebes in zemlje; le v enem je moč in rešitev. On išče izgubljeno ovco, ponuja roko, da bi grešnika pripeljal na svoj dom. Toda grešnik beži pred njim, skriva se njegovemu obličju, pridruži se hudobi in mu služi z grehom. Pri sv. krstu vsak oblubi, da se odpove satanu, njegovemu napuhu in hudobiji. Tam priseže kristijan na zastavo nebeškega Sina in mu oblubi, da mu ostane zvest vojščak in ne zapusti njegove vojske. Toda grešnik prelomi prisego, zapusti svoje bandero, svojega vojvoda, beži v sovražnikov tabor in se vojskuje zoper svoje prejšnje prijatelje.

Kaj naredi z vojakom, ki zapusti in izdá cesarsko armado? Kjer ga dobé, tam ga ustrlé, ker družega ni vreden. In kaj pa bo z grešnikom?

Grešnik in grešnica pomislita to!

Jezus je zapustil nebeški dom, prišel je na svet, da bi rešil človeka peklenske hudobe. Na gori Kalvariji izdihnil je dušo po grenkem trpljenji, da bi človeškim dušam odklenil nebo. Pa grešnik vzame zopet v roke kladvo, žeblje in svojega Odrešenika pribija na križ.

O Gospod, ti edini moreš grešniku odpreti oči, da spozná svojo zmoto. Glej njegovo revo, nadlogo. O, usmili se ga! Ne pusti, da pade v prepad. Eno samo kapljico svoje milosti spusti na njegovo srce, kapljico svoje ljubezni, ki je Magdaleno rešila, Savla spreobrnila.

O Marija, čista Devica, ogrni s plajščem svojega varstva nedolžno mladino, da enkrat stopijo z lilijami nedolžnosti pred tvojeja Sina! Amen.

Ign. Žitnik.

2. Jezusa posnemajmo!

To je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje; njega poslušajte.

Mat. 17, 5.

Kar nam danes sv. evangelijski pripoveduje od Kristusovega spremenjenja na gori Tabor, godilo se je malo časa pred njegovim trpljenjem. To spremenjenje Kristusovo imelo je med drugim ta namen, da bi bili aposteljni v veri potrjeni in se za časa trpljenja ne bi spodtikali nad njegovim božjim bitjem; sv. Leon pa še pristavlja, da je Jezus s svojim spremenjenjem vsem kristijanom dal veliko tolažbo, da bodo tudi oni enkrat ž njim spremenjeni, ako bodo tukaj ž njim stanovitno trpeli.

Posebne pomena pri Kristusovem spremenjenju na Taborski gori pa je glas iz oblaka, namreč: *Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje; njega poslušajte.* S temi besedami je glas Očetov iz nebes Jezusa, kakor nekedaj v puščavi, ko ga je Janez v reki Jordan krščeval, spoznal za svojega edinorojenega božjega Sina, ob enem je pa tudi ta glas Očetov velel, da naj njegove nauke poslušamo, se po njem ravnamo in v vsem svojem dejanju in nehanju njegove vzglede posnemamo. Njegovo življenje naj bi nam bilo ogledalo, kakošne da imajo biti naše misli, želje, besede in dela. Toda posvetni otroci te resnice ne marajo priznati ter se izgovarjajo, da tako življenje gre k večjemu za menihe, duhovne, nune in samostanske

ljudi. To zmotu vam bodem danes ovrigel in vam pokazal, da je slehernega kristijana, bodi si posvetnega ali duhovskega stanu, sveta dolžnost, Jezusovo življenje v vsem svojem dejanji in nehanji posnemati, zakaj brez tega posnemanja 1. nismo ne med številom pravih kristijanov in 2. ne bodemo med številom izvoljenih. — Zvesto me poslušajte!

1. Pravemu kristijanu biti ni še dovolj, da je kdo krščen in pri sv. krstu prejme ime „kristijan“; treba je še kaj več, namreč krščanstvo razodevati v svojih delih. Besedam sv. evangelija moram ne le verjeti, temuč tudi po njem ravnati; ceniti moram, kar sv. evangelij ceni in zavračevati, kar sv. evangelij zavračuje, z eno besedo živeti moram po naukih sv. evangelija. Iz tega pa sledi, da pravi kristijan ne morem biti, če Kristusovega življenja ne posnemam. Zakaj Kristusovo življenje ni nič družega, kakor dejanski evangelij; to se pravi: Česar nas sv. evangelij le z besedo uči, to nam je Jezus s svojimi deli, s svojim izgledom pokazal. Le pogledjmo! kajne sv. evangelij pravi: *Blagor ubogim v duhu*, in kdo je bil to bolj, kakor Kristus, ki je vsa bogastva zapustivši najubožniši stan si izvolil? Sv. evangelij pravi: *Blagor krotkim* in kdo bil je krotkejši od njega, ki so ga obrekovali, zasramovali, grajali in kleli; on pa jim je s potrpežljivostjo in s krotkostjo odgovarjal. Sv. evangelij pravi: *Blagor usmiljenim* in kdo je bil bolj usmiljen od njega, ki je tu lačne množice nasitil, drugod nekaterim bolnikom pomagal? Sv. evangelij pravi: *Blagor zavoljo pravice preganjanim*, in kdo je zaradi pravice večje preganjanje preстал, kakor On, ki je za čast svojega nebeškega Očeta, v odrešenji človeškega rodu postal klavni dar na križi? Sv. evangelij pravi: *Ljubite svoje sovražnike, dobro storite tem, ki vas žalijo in preganjajo*, in kdo je ta nauk lepše izpolnoval, kakor On, ki je še umirajoč na križi molil za svoje križavce? Tako so vsi Jezusovi nauki v najlepšem soglasji z njegovim življenjem, njegovim izgledom, njegov evangelij je ob enem njegovo izpolnovanje. Zatega voljo mu nebeški Oče daje spričevanje: *Ta je moj ljubi Sin*, nam pa povelje: *Njega poslušajte!* To nam zopet veleva sv. Peter, rekoč: *Kristus nam je vzgled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah.* (I. 2, 21.) In Kristus nam ukazuje: *Ako hoče kdo za menoj priti, zataji naj sam sebe, in vzame svoj križ in hodi za menoj* (16, 24.), zakaj kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. (Mat. 10, 38.)

Vendar, če nam je rečeno, da naj Jezusove vzglede, njegovo življenje posnemamo, nam pa s tem nikakor ni zapovedano, da naj z malo kruhi na tisoče lačnih nasitimo, da naj slepim dajemo spre-

gledovati, mutastim govoriti, gluhim slišati, hromim hoditi, zakaj kot Boga ga v njegovi vsemogočnosti gotovo ne moremo posnemati; a kot človeka ga lahko posnemamo v človeških njegovih delih. Mi se zamoremo, in tudi dolžni smo, da se po njegovem vzgledu ponižujemo, da smo po njegovem vzgledu krotki in ljubeznjivi, da se po njegovem vzgledu zatajujemo, svoje sovražnike ljubimo, Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe ljubimo. V vseh teh in enakih naukih nam je vzgled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah.

Pa — morebiti bi kdo ugovarjal, da je Kristus tudi kot človek večidel več storil, kakor pa sv. evangelij zapoveduje, toraj ni naša dolžnost, da bi ga posnemali. Na to odgovorjam: Akoravno je največa stopinja popolnosti v Jezusovem življenji za nas le evangelijski совет, ne pa zapoved, vendar je bistvena stvar tega soveta za nas vselej dolžnost in toraj zapoved našega posnemanja. Kristus n. pr. šel je v ubožtvu tako daleč, da celo nič ni hotel svojega imeti. Kaj ne, nam to ni zapovedano, ampak nasvetovano; a dolžnost za nas vendar le vedno ostane, da svojega srca nikedar preveč ne navezujemo na imetje tega sveta. Kristusova ljubezen do nas šla je tako daleč, da je za nas daroval kri in življenje. Tolika ljubezen, kaj ne, je evangelijsk совет; a dolžnost naša je, da bližnjega tudi mi zavoljo Boga ljubimo in mu zavoljo Boga v potrebi pomagamo. Kristusova potrpežljivost bila je tolika, da je najgrozovitejše trpljenje z veseljem prestal in še celo hrepenel po kelihu trpljenja, da ga je izpraznil do zadnje kaplje. Nam nasproti tega ni zapovedal, a veleval nam je, da naj vsaj križe in bridkosti tega življenja s potrpežljivostjo in udanostjo v voljo božjo prenašamo. — Tako je posnemanje Kristusovega življenja vseskozi naša dolžnost, če hočemo biti med številom pravih kristijanov, — Kristusovih učencev.

2. Posnemanje Kristusovega življenja je pa tudi naša dolžnost, če hočemo katerikrat biti med številom izvoljenih, in bolj ko ga bomo posnemali, tem večje bode naše plačilo. Dokler živimo na tem svetu, pravi apostelj, ne vemo, če smo ljubezni ali srda vredni. Vendar pa če hoče kdo o svojem zveličanji zagotovljen biti, je ravno posnemanje Kristusovega življenja znamenje njegovega izvoljenja. To upanje nam dajejo besede sv. aposteljna Pavla, ki pravi, da, dokler bomo Zveličarja posnemali, ni se nam bati za izveličanje, in sicer za tega voljo ne, ker je Bog tiste, nad katerimi najde podobo svojega Sina, za nebesa izvolil. On pravi: *Katere je poprej vedel* (to je: katere je po svojem sklepu poklical,) *jih je tudi poprej odločil, da bodo enaki podobi njegovega Sina.* (Rimlj. 8, 29.)

Te besede aposteljnovne so tolažba pravim kristijanom in posnemalcem življenja Kristusovega, pa tudi strašno žuganje tistim, ki v svojem življenji nič ne najdejo Kristusu podobnega. In če to resnico na drobno nekoliko premišljujemo, ter se najprej ozremo na velikaše, na mogotce in bogate tega sveta, kaj imajo enakega s Kristusom? Ali jih ni sram Jezusovega imena, sram njegovega križa, ker mestu britke matre in žalostne Matere božje in podob drugih svetnikov po stenah njih stanovanja visé pogostoma podobe, da se mora vsako pošteno in nedolžno srce nad njimi pohujšati in zarudeti; njih večerne molitve so igre in gostije, njih jutranje angeljsko češčenje pa spanje; njih nedeljska služba božja pa lov ali drugi kratkočasi; oni se ne ponižujejo kot Kristus, svojih rok ne pomaljšajo ubogim, kakor Kristus, njih kraljestvo je od tega sveta, pri katerem Kristus nima deleža. Kje je toraj njih podoba s Kristusom? Poglejmo druge ljudi v navadnem življenji, ki so tudi krščeni in se kristijane imenujejo, so li Kristusu kaj močno podobni? Vse bi le radi pod-sé spravili, vse pograbili, le svojega dobička iščejo vsi povsod; Jezus pa je ubog in ga je zgoli usmiljenje in dobrotljivost. Oni so vsi v posvetne opravke zakopani, Kristus nasproti dela noč in dan za blagor ljudstva in njegovo zveličanje; oni ne marajo najmanjšega razžaljenja odpustiti, Kristus pa še za svoje morilce in križalce prosi. Koliko nasprotje zopet med njimi in Kristusom! — Ozrimo se na ženski spol, ki bi tudi imel Kristusu podoben biti, pa kaj vidimo? O kako je večidel nečimuren in mehkužen, a Kristusovo življenje ni družega, kakor pokora in zatajevanje. Njih občevanje s svetom vse lahkomišljeno, če ne nesramno in razujzdano, Kristusovo nasproti kako varno, izbirčno in previdno! One bi se le rade lišpale in za vesellicami norele, Kristus nasproti je v vednem trpljenji in krvavem potu. One le rade slabosti in napake svojih vrstnikov in vrstnic precejajo, Kristus nasproti od slabost svojih učencev le molčí. One tako nagle zavrelice in polne nepotrpežljivosti, Kristus nasproti je sama krotkost in udanost v voljo nebeškega Očeta. O križani Zveličar, ali moreš nad tacim življenjem spoznati svojo podobo? Ozrimo se še na naše mladeniče! Kaj ne Kristus, akoravno Bog, pokoren je ljudem; krščanski mladeniči pa že mlečni hočejo otresti vsak jarem pokorščine, in spoštovanja. Kristus je 12 let star hitel v tempelj, svojemu nebeškemu Očetu dajat dolžno čast in poslušat učeniške postave; našim mladeničem nasproti diše vse druge tovaršije in vsi shodi bolj, nego cerkev in božja beseda, in zato tudi pri njih tolika nevednost v krščanskih resnicah. Kristus prihaja od dne do dne modrejši, naši mladeniči

nasproti se kakor za stavo med seboj poskušajo, kdo bode hujše norel in divjal in kateri svojo nedolžnost poprej zapravlil z najnesramnejšo hudobijo.

Pa, ljubi moji! ne govorimo več o tem, kar nam je le na sramoto krščanskega imena. Nebesa so danes govorila; nebeški Oče se je oglasil: *Njega poslušajte!* On bodi toraj naš vzgled, naša podoba, naš vzor, po katerem nam gre hrepeneti, je pot, resnica in življenje, in po nobenem drugem, kakor po njem, pridemo k Očetu. Nanj se toraj ozirajmo, nad Njim se vzgledujmo, Njega posnemajmo v mislih, željah, govorjenji in dejanji, da bodemo ne le v resnici kristijani, ampak tudi enkrat med številom izvoljenih. Amen.

Matija Torkar.

Praznik oznanjenja Device Marije.

I. Izgubljeni sin spozná svojo zmoto.

Šel je sam v sé ter rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilo kruha, jaz pa tukaj lakote ginem!

Luk. 15, 17.

Bog je bil zapovedal preroku Jonu: „Pojdi v Ninive in oznanuj ondi pokoro, zakaj njih hudobija je prišla do mene.“ Jona se vzdigne in gre, pa kam? V Ninive? Ne, bežati hoče pred božjim obličjem, poda se k morju, stopi na ladijo, da bi pobegnil po morji. Toda roka Gospodova, ki grešnika lahko kaznuje na morji in na suhem, pošlje vihar. Vihar potegne, morje se peni, valovi preté pogoltniti ladijo. Mornarji obledé, tresejo se jim udje, kličejo na pomoč svoje bogove. Pa njihovi maliki niso imeli oči niti ušes, zastonj je bila mornarjev molitev. Tudi Jona se prestraši, zleze na dno ladije in trdno zaspí. Zapovednik ladiji stopi k Jonu, zbudí ga in reče: „Kako moreš vendar tako spatí? Vstani, kliči k svojemu Bogu, morebiti se On nas usmili, da ne poginemo.“

Jona vstane, da bi Boga prosil rešitve; pa zapusti ga pogum, glas mu zastane. Spozná svoj greh ter reče obupno: „Vrzite me v morje, ker vem, da je zarad mene vas zgrabil vihar.“ Mornarji se ga usmilijo, veslajo k obrežju, da bi ga posadili na suho. Toda bučeči valovi ladijo nesó v morsko raván. Pomoči ni več, zgrabijo Jona, in že zgine v naročji valov.

Bog nakloni, da velikanska morska riba odpré svoje žrelo in Jona požré. Nesrečni Jona! Velika je bila tvoja pregreha, a velika tudi je kazen. V globokem morji, v velikanski ribi! Tri dni in tri noči je Jona v ribi, zaprt v ječi. Slednjič vzdigne k Gospodu svoje sree, moli in zdihuje: „V svoji nesreči kličem Gospoda, On me bo uslišal. Zavrgel me je spred svojega obličja, vrgel me v globočino morja. Voda mi dere v usta, celó v sredo duše; propad me obdaje, in vse morje leži mi nad glavo.“

Jonu preroku podoben je grešnik. Nepokoren božjemu povelju, zbeži grešnik spred božjega obličja in se podá na morje sveta. Viharji, valovi ga premetavajo ter ga vržejo v globočino nadloge, pokopljejo v temino pekla. Voda stiske, pomajkanja mu teče v grlo, in sedaj spozná svojo pogubo, do katere ga je zvodila pregrešna pot.

Predragi! Tak je bil naš izgubljeni sin. Kakor Jona je zapustil svojega očeta in hitel v tujo deželo. Izročil se je valovom življenja, svojim strastim. Vrgel je svoje premoženje v žrelo zapravljivosti, sam sebe zaupal slabi tovaršiji. A ne še dovolj! Zablodil je v lakoto, postal je pastir nečedne črede in jedel je luščine. Sedaj še le ga lakota spomni na očetov dom, mraz in stud mu ude pretresa, da globoko vzdihne: *Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilo kruha, jaz pa tukaj lakote ginem.*

Počakati hočemo, bo li ta sin spoznal svojo nadlogo in revo in se vrnil nazaj v očetovo naročje; prepričati se tudi hočemo, da prva stopinja grešnikove rešitve je spoznanje svoje pregrehe.

I.

Kje smo zadnjič pustili izgubljenega sina? Na meščanovi pristavi, med krdelom nečedne živali. Stal je potr in zamišljen s palico v roki, pokrit z raztrgano obleko. S požrešnimi živalmi se je ruval za prazne luščine. Ravno tam vidimo ga danes. Blede, upadeno, žalostno je njegovo obličje, britka tuga mu trga sree, žalosti dušo. Spomni se svoje nekdanje sreče, ko je bival v očetovi hiši, živel brez skrbi in pomanjkanja. Ko mu je sladko spanje zapuščalo oči, vstajal je iz mehke postelje ter se oblačil v drago obleko, ki sta mu jo oskrbljevala oče in mati. Na mizi ga je čakal gorak zajutrek. Učenje je bilo njegovo dopoldansko delo, in ko se je poldne približalo, vsedel se je k polni mizi. Sedeval je na strani očetovi, mati mu je delila obilih jedi. Popoldne je ure preživel v brezskrbnem veselji med svojimi prijatelji. Na večer se je zopet vračal k očetu in materi, ki sta mu brala vsako željo v očeh. Ko ga je spanec opominjal k po-

čitku, vlegel se je spat ter mirno prespaval tihe noči do zornega solnca. Tako je bilo njegovo prejšnje življenje pod domačo streho. In sedaj?

Oh, kje je nekdanje sladko, veselo, mirno življenje? Tukaj sem, vzdihuje izgubljeni sin, tukaj na tujem, daleč od očetove hiše, zapuščen od ljudi in pozabljen, zaničevan pastir. Nimam obleke, da bi se varoval dežja, vročine, toče, snega, sitnih komarjev. Mučna lakota, strašna žeja morí mi telo. Ni je roke, da bi mi dala košček črnega kruha, požirek mrzle vodé. Umazano korito je moja miza, prazne luščine moje kosilo. Reven hlev je moje stanovanje, postelja pa trda, smrdljiva slama. Moreča lakota ne privošči spanca trudnemu očesu, vsako novo jutro mi ponovi prejšnje bolečine na samotnem polji pri čedi. Svinje so moji tovariši, delež je lakota, jed so luščine, nečista mlaka moja pijača! O jaz, nesrečnež, kaj sem storil? Terjal sem od očeta svojo dedščino, podal se na tuje, vse izgubil, vse zapravil v pregrešnem življenji! Kje je moja bogata obleka? Te-le cunje . . .? Kje je miza z bogatimi jedmi, drago pijačo? To-le umazano korito . . .? Kje so jedi, ki so mi ostajale? Te borne luščine? Kje je vino, ki je teklo od mize? Ta kalna mlaka? Kje so mladenči, ki so mi bili tovariši, kje godba in ples? Te-le ostudne, krulječe živali? Kje je postelja, na kateri sem počival? Oprhnela slama v podprtem hlevu je moje ležišče!

Glejte predragi, tako izgubljeni sin žaluje po sreči! Pa tiho, še tarna in toži! O oče, sladko tvoje ime! Ko bi ti vedel, kako nesrečen je tvoj sin! Pa več nisem vreden biti tvoj sin, več nimam pravice klicati tvoje mi drago ime. Tudi nisem vreden biti najemnik pri tvoji hiši. O ko bi mogel vsaj biti najemnik! O da bi mogel in smel potolažiti svoj glad z drobtinami, ki ostajejo na mizi tvojim najemnikom! Ko bi, o oče, videle mojo žalost tvoje oči, občutilo tvoje sree mojo nadlogo, bi se me usmilil, bi mi odpustil? Ne! S srdom in jezo bi se obrnil od mene, blisk tvojih oči bi me uničil. Ker zapustil sem te, bežal od tebe, več nisem vreden tvoje ljubezni. — Tù zastane mu glas, oko mu solza zalije, prsi mu širijo vzdih. Pustimo ga, naj plače in joka, mogoče se mu otaja sree in sklene odpuščanja prositi očeta.

In da, predragi, še bolj spoznate zapuščenost in žalost izgubljenega sina, opomniti vas hočem mimogredé na zavržene angelje, katere je božja pravica kaznovala zaradi napuha. Bili so v nebesih, pred obličjem Gospoda, v blesku, svitlobi, v rajskem veselji. Pa božja jeza jih je vrgla v prepad, v večni ogenj črno noč. Kolik razloček!

Z lastnimi očmi mora človek visočino premeriti, da globočino spozná, v katero telebne.

Poglejte prva človeka v raji! Počivala sta v senci košatih dreves, mirne živali so jima bili tovariši, sladko petje rajskih ptičev jima je krajšalo dan; nista poznala ne sôlz, ne trpljenja. Človek, kaj hočeš še več? In po grehu, kolika sprememba!

S solznimi očmi, potrtem srcem zapustila sta raj, stopila v puščavo življenja. Rajske cvetice so postale trnje, osat; glasovi volkov, bučenje vetrov postala je jima vsakdanja godba. V potu obraza sta zemljo prevračala, korenine ruvala, da sta tolažila svojo lakoto. Kolikokrat sta gotovo obračala svoje oči nazaj v poprejšnji raj; pa bil je zaprt, na večno zaklenjen.

Ali mislite si slavnega kralja babilonskega, Nabuhodonozorja. Bil je kralj, oblečen v svilo, mogočni velikaši so se mu uklanjali. Bog ga je kaznoval, postal je žival, lazil je okrog po rokah in nogah ter jedel travo zeleno. — Tako se godi prevzetnim ljudem, ki pozabijo na Boga in zabredejo v pregreho.

Očetje in matere, imate tudi vi izgubljene sinove, ki tavajo na tujem? Bodite mirni in brez skrbi, lakota, nadloga, revščina jih bode spametovala. Odprle se jim bodo oči, da spoznajo svojo nepokorščino, svojo pregreho. Zadovoljni bodo s kruhom vaših najemnikov . . .

Pa obrnimo drugam svoje oči.

II.

Največi cerkveni učenik sv. Avguštin nas uči, da pomeni spoznanje izgubljenega sina po apostolih opominjane nevernike, ki so spoznali svoje zmote in kriva pota. Globoko so bili zabredli v malikovalstvo, molili kot bogove žive in nežive stvari, iz kamna, rude, lesa narejene podobe. Njihov duh koprnel je po resnici, sree si je želelo pravega Boga, duša neverska bila je lačna in žejna prave jedi, čiste pijače, ki jo podaje le prava sv. vera. Bog, Oče luči, je vrgel skoz usta apostolov nekaj žarkov svoje milosti in neskončnega usmiljenja v njihova mrtva in temna srca. Spoznali so, da so se daleč ločili od nebeškega Očeta in njegove resnice. Čutili so, da le v Očetovi hiši, v pravi cerkvi najdejo v obilnosti kruha resnice, pijače božje milosti. Toda natančno še niso spoznali kruha božjih otrok; trdili so, da je le najemnikov hrana. Mislili so, da je sv. evangelij skopost, kakor toži sv. Pavel v listu do Filipljanov. Želeli so biti v sv. cerkvi, v Očetovi hiši le kot najemniki, ker so videli čudeže apostolov, spoznali krščansko vzajemno ljubezen, srečo in mir v krščanskih

družinah. Lakota jih ni gnala po kruhu duha, po kraljestvu božjem, večnem življenji, ki je hrana pravih božjih otrok, temveč le posveten, časen dobiček. Pregosta tema jih je obdajala, da bi mogli spoznati pravo plačilo krščanskega življenja. Čutili so lakoto le po resnici, katere dolgo let niso poznali. Kam smo zašli s pota resnice, kako globoko je brezno, v katero smo padli, kako gosta je tema, ki nas obdaja! Kdo nas reši in poda rešilno roko, da se znebimo dvoma in pogube? Nazaj hočemo iti v Očetovo hišo, k viru resnice. Zapustiti moramo svoje malike in njihovo laž! Pa — bo li nas hotel Oče nebeški spoznati in sprejeti kot svoje otroke? Ne, on ne more in noče, ker smo nevredni njegovega usmiljenja. Le najemniki hočemo biti v hiši njegovi! Tako so vzdihovali neverniki, ko so spoznali svojo zmoto, pregreho, uči nas sv. Avguštin. Kakor izgubljeni sin želeli so neverniki vrniti se k Očetu nazaj, postati kristijanje le za časni dobiček, ker niso poznali pravih otrok, ki mu služijo za večno veselje. Le spoznali so svojo slepoto in pogubo, toda kesali se še niso, da bi se v resnici spreobrnil; treba je bilo gorkega žarka milosti od vsemogočnega Boga. Sv. Hjeronim pa vpraša: Kdaj je spoznal izgubljeni sin svojo pregreho? Kdaj se je spomnil očetove hiše? Še le tačas, ko je že čutil revščino, nadlogo, žejo in lakoto, ko mu je voda tekla v grlo. Taka je tudi z grešnikom in grešnico. Na tujem, v pregrehi zapravi vse božje darove duše in telesa, zdravje in veselje življenja. Dokler še teh darov kaj čuti na sebi, ne misli na Boga, svojega Očeta, ne na dušo, ne na nebesa. Živi tje v en dan, kakor neumna živina v različnih pregrehah. Kar čuti srce, vidi oko, sliši uho, hoče imeti in uživati, tudi ko bi bili ostanki nečednih živali. Celó med te se pomešajo in ž njimi jedó. S kratkimi besedami nam sv. Duh po preroku popiše trdovratnega grešnika: Ko se je človeku dobro godilo, ni poznal Boga, postal je enak neumnim živalim. Ko pa zapravi svoj del, božje darove, odpró se mu oči. Ko mu lice upade, zgrbanči se čelo, oko oslabi, uho več ne sliši, roka se trese, noge se opletajo: zgane se grešnik pobeljenih las. Ko zapravljivec po grlu požene vse, kar je imel; ko ga prijatelji več ne poznajo, ko manjka mu kruha, gorke peči, hiše domače: spomni se prejšnje sreče in vzdihne: O Bog, zakaj sem Te zapustil!

Tema, gosta tema je v grešnikovem srci, življenji, trpljenji in smrti. Sam nebeški Sin je prišel na svet, svetu prižgal luč resnice; grešnik pa tej luči zapré svoje srce, živi v pregrehi, temota hudobe obdaje mu dušo. Bog je resnica in pravo življenje; toda grešniku temota odeva ljubezen in vero. Vera je ona morska

zvezda, ki kaže človeku pot do neba. Vera je duše pravo oko, ki spozná Boga in njegovo resnico. Vera je oni oblak, ki je vodil Izraelce iz Egipta. Zakaj pa se grešnik odpové tej veri, beži pred lučjo? Ker je imel grešnik že v mladosti za seme prave resnice trdo srce, ker se je učil v šoli sveta mnogih pregreh in hodil za modrostjo hudobe. Tako ubogo človeško srce okamni in ne pozná več svojega Stvarnika. Ljubi svet in njegov napuh, pozabi na čednost in njeno plačilo. O revno tako srce!

Tema in obup sta toraj strupeni rastlini, kateri si grešnik vseje v svoje srce, in ta strup umori dušno življenje; kajti kjer ni Boga, tam ni mirú, kjer ni mirú, tam ni prave sreče. Kjer ni luči, vlada tema; v temi ima hudoba svojo moč. Delo hudobe pa je greh, nasledek greha je slaba vest, slaba vest pa je največja bolečina. Bog sam zapusti grešnika, obudi mu črva vesti, da ga grize noč in dan in slednjič vzdihne: O Bog, zakaj sem Te zapustil!

In kaj je človek brez Boga? *Posoda polna črvov, živež gomazni*, pravi sv. Bernard. Zavrže Boga in v svojim srci si postavi malika pregrehe, katerega moli. Če je pa srce polno slabih čutil, glava natlačena pregrešnih misli, kakošno je njegovo življenje? Le pogledjte prevzetneža! Kakor pav se ozira po drugih okrog. On sam je moder, učen in mogočen; sam je lep, bogat in kaj vreden, vsi drugi so bebeci, prah zemlje in berači.

Tam imate bogatina, dragoletnika, ki stega svoje roke po tujem premoženji. Trese se veselja, oko se mu blišči, ko je ubogega siromaka pognal po svetu.

Glejte nevoščljiveca in mi povejte, ali morda pes glodajoč kost z gršimi očmi pogleduje družega, ki mu jo hoče vzeti, kakor nevoščljivec svojega soseda, ki ima več pameti, sreče in časti?

Drugje zopet vidite človeka, ki dan na dan pamet potaplja v vino in žgano pijačo. Komu je podoben? itd.

Le stopite v ječe in prisilne delavnice ter vprašajte ondotne prebivalce, kdo jih je pritiral v temne ječe. Lenoba in hudobija, pregrešna pota človeškemu rodu množe gorjé. Mrtvo, temno je njihovo srce, temna, hudobna so njihova dela. In kdo jih naj spravi na pravo pot?

Le populite ptiču perje perut, ne more se ganiti od tal. Vzemite prevzetnežu premoženje in čast ter mu dajte v roke palico beraško... Vrzite nečistnika v bolnišnico neozdravljivih bolnikov... Pustite hlastati nevoščljivega človeka... Postavite pred požrešneža suhega kruha in kozarec vode... Naj trga lenuha po udih in živcih...

Naj vsem tem živalskim ljudem teče v grlo voda bolezní, nadlog in težav, britkosti, skrbi, hitro bodo mirni, pokorni, spoznali svojo revščino in si želeli kot najemniki v hišo nebeškega Očeta.

Kar živi človeški rod, poliva mu obraz žalosti solza. Več uživemo pelina, kakor medú. Vendar drugače pobožni prenaša svojo nadlogo, drugače nosi butaro grešnik. Trpljenje je pobožnemu dušno veselje, ker mu je priča božje ljubezni. Po trpljenji pobožni postaja učence Gospodov. Njemu je Jezus Kristus vse. Kristus mu je zdravnik, ko je bolan. On mu je pravica, ko trpi krivico. On mu je hrana, ko išče jedi. On mu je luč, ko se bliža tema. On je življenje, ko bliža se smrt. Ko išče nebes, Jezus pokaže mu pot. In grešnik? Kako temno je njegovo trpljenje. Trpljenju prej ali slej grešnik ne odide. In zakaj? Sv. Krizostom pravi: *Nerad in le prisiljen zavrže Bog grešnika; ni Mu tako hudo, ker je razžaljen, marveč ker je prisiljen onega zavreči, katerega bi raje osrečil.* Zato Bog skuša s trpljenjem grešnika spreobrniti. Ako pa v trpljenji grešnik ne spozná svoje pregrehe, pošlje mu Bog trpljenje kot kazen. Da, črna noč vleže se na grešnikovo dušo. Srce njegovo, polno napuha, posvetnih željá, ne najde mirú. Nemirna mu je duša, nepokojno srce, spati ne more. — Ljubil je svet in njegovo pregreho, svet ga je prevaril, prekanil! Da, zvit in lažnjiv, nezvest in nevoščljiv je svet. Zapusti nas, ko najbolj potrebujemo pomoči. Nehvaležnost je plačilo sveta. Ločen je grešnik od Boga, ki edini deli pravo veselje; ločen je od luči in trpi v temi, brez tolažbe. Kjer hoče trgati cvetice veselja, zbada ga trnje trpljenja; kjer išče ravnih stezâ, skrivajo se strupene kače; ko sanja o posvetnem bogastvu, zruši se mu na glavo poslopje minljive sreče, razkadé se zračni gradovi: na svetu že okuša trpljenje pekla. Kako mora biti grešniku pri srci, ko mu nesreča nad nesrečo sili v hišo, ko mu toča ali ogenj, voda ali vojska uniči premoženje, njegovo veselje! Kako mu mora biti pri srci, ko ga bolezen položi na posteljo; ko pride njegova krivica na dan; ko se razlega glas o njegovi goljufiji; ko ga pravična sodba vrže v temno ječo, na kup slame! Kako mu mora biti pri srci, ko se mu vest vzbudi in ga preganja kakor Kajna! Kdo, vprašam vas, je še prepričan o stalni sreči sveta? Prokletstvo je grešnik sejal, to sedaj žanje. Če ima le še kaj vere, vesti in srca, spoznati mora svojo nesrečo ter vzdihniti: Moj Bog, zakaj sem Te zapustil!

Kakor je naš Gospod, Jezus Kristus jokal nad mestom Jeruzalemskim, tako moramo tudi mi jokati nad grešnikom, ko se bliža mu smrt. Pobožni duši prinese sv. križ luč, mir in tolažbo, sv. zakramenti

božjo milost. Pod njim je svet, nad njim prava domovina. To mu pomiri umirajoče srce, to tolaži dušo, ki se vrača k Bogu, ker vé, na koga je verovala, kaj jo čaka v nebesih. In grešnik?

Tema ga obdaje, ko umira brez kesa. Že misel na smrt mu je strašna. Ko mu čelo rosi smrtni pot, spozná, da mora vse zapustiti, na kar je bil oklenil in privezal svoje srce, za kar je delal s trudom in varoval s strahom celo življenje. S slabim glasom, tresočim se jezikom šepeta zadnje besede: Z Bogom, svet, vrtovi, gradovi, prijatelji, znanci! Več se ne vidimo, tema mi zapira oko, telo leze mi v jamo, a duša . . . kaj bo s teboj? Sodnik že čaka, hoče odgovor, kaj bom počel? O Bog, zakaj sem Te zapustil!

Sami sebe goljufajo, ki odlašajo pokoro do zadnjega dné. Le eden je bil, desni razbojnik . . . Kako bo grešnik v trenutku spoznal in obžaloval svoje pregrehe, v katerih je živel leta in leta? Nad njim se spolnujejo božje besede: *Iskali me boste, pa ne bote me našli!*

Tako, glejte, godi se z grešnikom in grešnico, ki zapustita Boga. Le pojdi, govori Bog, hočem te pripeljati nazaj. Pa kako? Pota hočem grešniku in grešnici potresti z osatom, zagrčiti s trnjem, preganjati ga hočem z nesrečo, nadlogo. — O neskončna Tvoja ljubezen, o Bog, sedaj Te še le razumem. Ti daješ grešnikom svoje dobrote, pošiljaš jim tudi nadloge. Če ne zapustijo pregrešnih potov, prepustiš jih trdovratnosti, in to je najžalostneje življenje človeško.

Kakor je vse tiho in mirno na zemlji, ko se bliža huda ura, in se le iz daljave sliši votlo grmenje, tako se tiho približuje pravična kazen trdovratnemu grešniku.

O dobrotljivi Bog, obišči nas grešnike z nesrečo in nadlogo, pošlji nam lakoto in žejo, le da spoznamo in se v resnici kesamo svojih pregreh. Amen.

Ign. Žitnik.

2. Češčena si Marija.

Češčena (Marija), milosti polna. Luk. 1, 28.

Tako veselega sporočila še nikoli nihče ni imel oznaniti, kakor je bilo tisto angeljevo oznanilo, o katerem nam današnji sv. evanglij pripoveduje. — V raji se je Bog sam prikazal in je obljubil prvim staršem Odrešenika, toda skrivnostno še in v daljni daljni prihodnosti. Pozneje je večkrat to obljubo ponavljal po sv. očakih in prerokih. Vendar štiri tisoč let so morali čakati ljudje, predno je prišel tisti

srečni dan, katerega spomin danes obhajamo. Castit angelj, eden najvišjih je poslan iz nebes, da oznani za celi svet preradostno novico, da zdaj je prišel preveseli čas, ko se ima zgoditi, kar je bilo že tolikrat obljubljeno, kar je bilo že tako dolgo in tako željno pričakovano.

Ce so se pa pravični stare zaveze že naprej veselili, koliko bolj se moramo mi hvaležno in veselo spominjati tega presrečnega dné, ko nam je iz nebes došla največa dobrotá, o kateri sam Jezus pravi: *Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina* (Jan. 3, 16), — Res da, sto in sto najboljših src se je že v starem zakonu veselilo današnjega dné, tisoč in tisoč se ga je veselilo in se ga še veseli v novem zakonu; vendar še nihče se ga ni tako razveselil kakor Marija prečista Devica. Toraj njej tudi še zdaj v prvi vrsti velja veselje današnjega praznika. In gotovo tudi mi Marije ne moremo z nobeno drugo rečjo tako razveseliti kakor s tem, da z veseljem in pobožnim srcem ponavljamo angeljev pozdrav: *Češčena si Marija!* Pa ne le danes, ampak ves čas Marijo spominjajmo na ta najveselejši trenutek njenega življenja. To tudi naša skrbna mati sv. cerkev želi, ker nam je dala prelepo molitev „češčenasimarijo“. Boljše pač ne moremo obhajati prelepe skrivnosti današnjega praznika, kakor če sklenemo, da bomo češčenasimarijo vselej prav pobožno molili. Zato vam hočem to prelepo Marijino molitev danes nekoliko razložiti.

Poleg očenaša največkrat molimo češčenasimarijo; še skoraj večkrat jo molimo kot Gospodovo molitev, ker v sv. rožnem vencu n. pr. molimo očenaš le petkrat, češčenasimarijo pa petdesetkrat (ali celó šestdesetkrat). In ker to Marijino molitev tolikrat ponavljamo, se tako rado primeri, da jo molimo čisto tlačansko, brez premislika in čutila. Le poglejte nekoliko nazaj v svoje življenje: kolikrat ste bili pri tej molitvi tako zeló razmišljeni, da nazadnje še skoraj niste vedeli, ali ste jo obmolili ali ne; sree ni čisto nič vedelo za molitev. Kako malo veselja s tako mrzlo molitvijo Mariji storimo, si lahko sami mislite.

Pa kaj je storiti, da bode to v prihodnje boljše? Kakor sploh pri vsaki molitvi, nam je tudi tukaj treba dveh reči: milosti od zgoraj pa lastnega prizadevanja.

Najprej prosimo za milost prave pobožnosti. Sv. pismo nas uči, da brez milosti božje še imena Jezusovega ne moremo izgovoriti tako, kakor je prav; kako bi mogli še daljšo molitev tako obmoliti, kakor se spodobi? Gostokrat in prisrčno toraj prosimo za pravo

pobožnost. Pri sv. maši, zlasti med povzdigovanjem, kliči z aposteljni: „Gospod, uči me moliti!“ Kadar si bil pri sv. obhajilu, ne pozabi Jezusa prositi za neprecenljivi dar srčne pobožnosti. Večkrat zdihni k sv. Duhu za šesti dar — dar pobožnosti! Tudi do Marije se obrni ter kliči: „O Marija, ki si izmed vseh na zemlji najlepše znala moliti, sprosi mi pobožno srce; sprosi mi še posebej, da bom tebe mogel tako hvaliti in slaviti, kakor zaslužiš!“ Prav dobro je v tej zadevi se priporočati tudi angelju varuhu in drugim priprošnikom.

Pa samo prositi za pobožnost še ni zadosti; človek si mora tudi sam zanjo prizadevati, kolikor je v njegovi moči.

Že predno začnemo, moramo zbrati svojega duha, v pričujočnost Božjo se postaviti, t. j. prav živo si misliti, da Bog je pri nas, da nas posluša, da vidi naša srčna čutila itd. Skušnja nas uči, da sploh tako molimo, kakor smo začeli. Sir. 18, 23.

Kadar češčenasimarijo molimo, pa se postavimo poleg tega tudi v pričujočnost Marijino. Mnogi svetniki so bili tako srečni, da se jim je Marija prikazala. O kako so bili oveseljeni, dokler je pred njimi stala; na vse drugo so pozabili, le v njeno nebeško lepoto so bili zamaknjeni. Mi sicer te čudežne sreče nimamo pričakovati, da bi že v tej solzni dolini gledali Marijo s telesnimi očmi. A Bog nam je dal živo domišljijo in čuteče srce: misli in čutila so takorekoč dušne oči, s katerimi jo že zdaj lahko gledamo. Prav živo si tedaj mislimo, predno začnemo češčenasimarijo moliti, da Marija nas posluša, vé za naše misli, vidi naše želje: prav tako prisrčno se pogovarjajmo z nebeško Materjo, kakor se dobri otrok po noči pogovarja s svojo ljubljeno materjo, katere sicer ne vidi, a vendar vé, da čuje poleg njega. Vsa ta priprava se lahko hitro zgodi, saj misel je urna kakor blisk; posebno, če smo se že nekoliko privadili.

Silno veliko nam bo slednjich k zbranosti pripomoglo to, če molitev samo prav razumemo, če nam je jasno, kaj pomenijo posamezne besede v češčenasimariji.

Kedor pri kakem imenitnem dobrotniku išče pomoči: ga najprej ponižno pozdravi, potlej pa ne pové prav precej, zakaj je prišel, ampak prej še visokega gospoda opomni na njegove prednosti, koliko njegova beseda premore, kako lahko mu je pomagati itd. — Enako ravnamo tudi mi, kadar se nebeški Kraljici v molitvi bližamo. Najprej jo prav prisrčno pozdravimo, rekoč: *Češčena si Marija!* Potlej pa jo začnemo hvaliti in naštevati njene prednosti; prav detinsko-priprosto jej povemo v kratkem vse, kar vemo v njeno čast in slavo; nazadnje pa jo prosimo za vse, česar potrebujemo. Zato je sv. cerkev

Marijino molitev tako razdelila, da jo v prvem delu hvalimo, v drugem prosimo.

V hvalnem delu ste poglavitni besedi: *Milosti polna*. S tem je že povedano vse, kar o Mariji hvalnega vemo, vse drugo je le nekaka razlaga. „Milosti polna“ nas spomni njenih posebnih prednosti, da je bila brezmadeža izvirnega greha spočeta, da je bila Mati božjega Sina, pa vedno najčistejša Devica, da je bila njena smrt tako sladka ter je bila tudi po telesu v nebesa sprejeta. „Milosti polna“ nam pa tudi pomeni, da je od Boga v največi meri sprejemala one milosti, katere Bog tudi drugim deli in vsled tega je ves čas brez najmanjšega greha živela in je dosegla toliko svetost, da je vse ljudi in angelje presešla in zaslužila tudi v nebesih nad vse povzdignena biti. Zadosti bi toraj bilo, ko bi neprenehoma klicali: „Milosti si polna, milosti si polna . . .“ Pa v nadaljnjih besedah nam je še povedano, v katerem oziru je Marija milosti polna. Če namreč povdarjamo ozir na Boga, moramo reči: „Milosti si polna, ker *Gospod je s teboj*. Nihče drugi ni s trojedinim Bogom v tako tesni zvezi, kakor Marija, ki se imenuje ljubljena hči nebeškega Očeta, prečista nevesta sv. Duha, presrečna Mati Jezusova. Če pa se oziramo na vse druge stvari, moramo spet klicati: „Milosti si polna, ker *blažena si med ženami*.“ V svetosti in zasluženji je presegala vse svetnike in svetnice in celó angelje. Vse to pa zato, ker je Mati Jezusova: *Blažen je sad tvojega telesa, Jezus!*

Predno začnemo v drugem delu prositi, Marijo še enkrat opomnimo njene veličastne časti rekoč: *Sveta Marija, Mati božja!* In zdaj še le si upamo na dan s svojo prošnjo s skesanim srcem se spominjaje svojih grehov: *Prosi za nas uboge grešnike!* — Vse pa, kar prosimo, je v prav kratkem povedano. Besedica *zdaj* se mi zdi kakor trak, s katerim povežemo vse prošnje za dušne in telesne potrebe sedanjega življenja. Pri tem vsak lahko še posebej na ono misli, kar po svojih okoliščinah ravno sedaj najbolj potrebuje.

Kako različno se sliši ta kratka besedica *zdaj* v ustih nedolžnih otročičev in zastaranih grešnikov, iz ust eveteče mladine in priletne, onemogle starosti, iz ust zdravih in pa bolnih, iz ust srečnih in nesrečnih! Nedolžni otročiči naj povzdigujejo svoje detinske ročice proti nebeški Kraljici in naj kličejo: „O Marija, prosi za nas *zdaj*, ko smo še vsi nevedni, kaži nam pravo pot, skrivaj pred nami vse hudo; *zdaj*, ko smo še tako slabi in nezmožni, prosi za nas, da bomo mogli prav živeti in svoje otročje dolžnosti prav spolnovati, stariše in učeničke ljubiti, v cerkvi pri službi božji lepo se vesti, prav

moliti in za prvo sv. obhajilo vredno se pripraviti!“ Cveteči mladenci in nedolžna dekleta naj s tem večo pobožnostjo, čem več jim je nevarnost, kličejo Marijo: „*Zdaj*, o Marija, ko na našo nedolžnost preži toliko in tako strašnih sovražnikov, prosi za nas, da ne pademo; *zdaj*, o Marija, ko se v našem lastnem sreči oglašajo čedalje huje strasti in skušnjave, prosi za nas, da se nam popolnem umiri hudo nagnenje; *zdaj*, ko nam hudobni svet od vseh strani tako zvijačno in mnogovrstno zanjke nastavlja, prosi za nas, da ga zaničujemo in se ne damo preslepiti: *zdaj*, ko tudi hudobni duh napenja svoje peklenške moči in preži na nas bolj kakor kedaj, prosi za nas, da ga srečno premagamo; *zdaj*, ko nam cvete spomlad našega življenja, ko so še čile naše dušne in telesne moči, prosi za nas, da pridno delamo za nebesa in si nabiramo obilnih zaslug za večno življenje!“ — Stariši in gospodarji naj pribežijo k nebeški Kraljici in kličejo: „O Marija, *zdaj*, ko slonijo tako težke dolžnosti na naših ramah, sprosi, da jih bomo voljno nosili v božjo čast in naše zveličanje; *zdaj*, ko imamo tolike težave in križe s svojimi otroci in posli, prosi za nas, da nam bo olajšana odgovornost, da kar naša beseda pri njih ne izda, naj tvoja mogočna priprošnja nadomesti; *zdaj*, ko se nam že življenje čedalje bolj h koncu nagiba, prosi za nas, da še te zadnje svoje dneve prav obrnemo, da ne pridemo s praznimi rokami pred sodbo božjo!“ Vsi revni, bolni in sicer nadležni naj k Mariji svoje žalostne oči upirajo in kličejo: „O Marija, *zdaj*, ko smo tako zapuščeni, da nam nobena človeška moč ne more ali noče pomagati, prosi za nas, da bomo ali rešeni svoje hude stiske ali pa da vsaj moč in tolažbo zadobimo, da bomo mogli svoj križ voljno nositi in večno zasluženje množiti!“ Zlasti grešniki naj se zdramijo in kličejo: „O Marija, *zdaj*, ko nas vidiš v največi nesreči in nevarnosti, prosi za nas, da spoznamo in objokujemo svoj greh, ter se precej vrnemo na pravo pot ter stanovitni ostanemo!“ Sploh mi vsi k Materi božji zaupno povzdiguje roke in sree in kličimo: „O Marija, *zdaj*, ko potujemo po tužni puščavi zemeljskega življenja, nam bodi mila in svitla zvezda, — prosi za nas, da se ne zgubimo, ampak srečno dospemo v večno domovino!“

Pa tudi k temu nas opominja cerkev, naj se o pravem času Marijinega varstva za zadnjo uro zagotovimo, kajti to je vsem znano, da najsrečniša in najveselejša je smrt onega, kateremu Mati božja pri umiranju nevidno ali pa celó vidno na strani stoji, kakor beremo ob koncu najslavniših svetnikov in svetnic. Priporočajmo se toraj vsi mladi in stari, vse dni svojega življenja Mariji za to veliko milost,

naj nas s svojo materno ljubeznijo in pomočjo ne zapusti v tistem za nas najtežavnšem pa tudi najimenitnišem trenutku — *ob naši smrtni uri*.

Tudi besedice „Amen“ ne smemo kar tako brez premisljivosti govarjati. Kadar smo namreč svojemu dobrotniku razložili svoje potrebe in prošnje, slednjič še enkrat prav nujno prosimo, rekoč: „Kaj ne, da me boste uslišali?“ Enako tudi ob koncu češčenasiarije rečemo zaupljivo Mariji: „Naj se zgodi, kakor smo molili!“

Silno važno je, še enkrat rečem, da se privadimo češčenasiarijo moliti s premisljivostjo in s srčnim čutilom, ker jo tolikrat molimo in ker bi zlasti rožnivenec bil jako slab, ako bi slabo molili posamezne češčenasiarije. Prav dobro bo, ako si katerikrat več časa odločimo za eno samo češčenasiarijo ter vse po vrsti polagoma premisljivo; tako se bomo privadili, da bomo tudi takrat vsaj nekaj mislili, kadar bomo hitro molili. Največ pa nam bo pomagalo, če si iz nebes sprosimo milost prave srčne pobožnosti. Potrudimo se toraj, preljubi, ta trud nam bo obilno poplačala naša nebeška Kraljica. Amen.

Tretja postna nedelja.

I. Izgubljeni sin se skesa.

Šel je sam v sé ter rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilo kruha, jaz pa tukaj lakote ginem. Luk. 15, 17.

Strah in groza pretrese človeka, če ga v temni noči zbudi žalosten glas zvoná iz mirnega spanja. Glas je nesreče, da grozen požar pokončuje človeško delo in trud. Še strašnejše je na morji, kedar zgrabi težko ladijo silen vihar ter jo premetuje kakor lahen listič po morskih valovih. Mornarjem se bere na bledih obrazih smrtni strah, in popotnik, ki še nikdar morda ni sklenil rôk k molitvi, pade na kolena, pomoči prosi Boga in rešitve iz strašne nevihte.

Predragi, tudi človek je mornar, ki brodi po valovji človeškega življenja. Bog mu je zvezda — vodnica, na katero se mora ozirati človek — mornar. Nebesa so človeku varno pristanišče, zaželeno obrežje, kamor naj obrača in goni ladijo življenja. Toda valovi skušnjav, srca strasti, pregrešne želje upró se v ladijo in jo skušajo požreti na dno morja, človeka pokopati v brezno pregrehe in pogube. Srečen človek, ki ne pozabi Boga, marveč se ozira na morsko zvezdo; nesrečen pa oni, komur oblaki nevere, megle pregrehe zakrijejo upanja

zvezdo, da se brez jadra in krmila izroči pogubljivim valovom. Glejte, ko tako človek na slabi ladiji plava v morji pregrehe, oglasi se v človeku glas strašen in glasen, glas vesti, ki mu naznanja nesrečo. Vest je oster sodnik božje volje, ki nam natanko pové in naznani, smo li daleč ali blizo svojega namena, ali jadramo proti bregu rešitve ali v nasprotno stran. Vest nam daje veselje in pogum, ako jadramo v pravo stran, a vest nam pa tudi očita krivico, nas toži in obsodi, kadar plava ladija našega življenja proč od svojega namena.

Ko človek smrtno greši, zalijó solze oči njegovemu angelju varhu. Toda zvest človekov váruh in spremljevalec ga ne zapusti; oglasi se notranji glas, vest se vzbudi in mu očita: Kaj si naredil, kaj si storil, kam si zašel? Oko božje te vidi, tvoj greh je zapisan v knjigo življenja. Ali moreš še vzdigniti svoje oči v nebske višave, kjer Oče bedi in vidi vse gube tvojega srca? Ali si upaš pogledati v zvezdnato nebo, od kodar te gledajo tvoji umrli prijatelji, znanci, bratje, sestre, oče in mati? . . . Tako očita grešniku vest. Ta glas zveni mu v ušesih, odmeva v prsih, ne zapusti ga nikjer in nikoli. Kam hočeš bežati, kam se skriti pred svojo vestjo, ki jo nosiš sabo v srei? Luč vzhajajočega solnea te straši, češ, da predere s svojo svetlobo do črnega srca in svetu odkrije tvoje hudobo. Lastna senca te zbega, zdi se ti podoba onega, komur si storil krivico. Zbojiš se najmanjšega šuma misleč, da te preganja pravica. Plaho se oziraš po noči na vse strani, preden zatisneš trudne oči, umorjenega vidiš v duhu. V sanjah se ti prikazuje siromak, ki si ga storil nesrečnega. Grešnik ne najde mirú, ker ga nima v lastnem sreci. Peče ga nesreča, v katero je zabredel. Boji se kazni, ki ga čaka. In glejte, predragi, ta notranji glas, glas vesti je že mnogim odprl oči, da so zapustili nesrečno, pregrešno življenje, kesali se svojih hudobij in nastopili pot poboljšanja, prave pokore.

Tudi izgubljeni sin se je vzbudil, predramil iz pregrešnega spanja. Spoznal ni le svoje nesreče, temveč vest mu očita, da je sam kriv svoje nesreče. Povedati vam hočem danes ob kratkem, kako ga je vest prignala do pravega kesanja, in kako se mora tudi grešnik kesati svojih pregeh. Gospod Bog naj vlije tudi v naša srea pravo kesanje!

I.

Kje smo zadnjič pustili izgubljenega sina? Na meščanovi pristani je stal in premišljal svojo nesrečo. Spoznal je svojo kratkovidnost in pregreho, čutil, britko skušal svojo zapuščenost in nesrečo.

Smemo pa le s spoznanjem biti zadovoljni? Ko bi n. pr. enemu izmed vas lastni sin na tujem zapravlil bogato svojo doto, in bi ga lakota prignala zopet domov, bi li oče meni nič tebi nič odpustil svojemu sinu, ko bi samo predenj stopil in rekel: Oče lačen sem, ker sem vse zapravlil? Tak je bil oni izgubljeni sin. Spoznal je svojo nesrečo, hudo mu je bilo; pa zakaj? Ker je očeta razžalil in dom zapustil? Kaj še! Jokal je, ker je bil lačen in zapuščen. Je li to otroška ljubezen do očeta in matere? Ne bo li dober sin stopil pred očeta in s skesanim srcem prosil odpuščanja, če ga je razžalil? Gotovo! Je li storil to izgubljeni sin? Do sedaj ne! Zakaj žaluje po očetovem domu? Ker je lačen. On spozna svojo zmoto, a ni mu še prišlo na misel, da bi se skesal svoje pregrehe in prosil očeta odpuščanja. Le poslušajte ga, on sam govori: Najemnik hočem biti v očetovi hiši. Najemnik in ne sin. Oče naj bi mu bil v prihodnje le gospodar in ne več dragi, skrbni oče. Je li to ponižnost, je li to kesanje? Toda pri tem ne ostane. Le poslušajte, kako mu vsa drugačna čutila začno pretresati srce, kako vzdihuje: O oče, kaj bi storil, kaj bi mi rekel, ko bi stopil pred tvoje obličje, jaz, ki sem te zapustil, vse zapravlil? In tak-le, kakoršen sem! Bi me li mogel, bi me še hotel poznati? Zapodil bi me od hiše, s palico bi mi pokazal pot, nazaj, na tuje. Zopet bom taval od hiše do hiše, prezebal pod milim nebom, s tresočo se roko trkal na vrata dobrotnikov. Jaz, sin bogatega očeta! Pa vendar, ti si moj oče, moj dobri oče, in jaz sem tvoj sin. Ali morda več nisem tvoj sin? Oh, bil sem! Pod tvojo streho sem se rodil. Tvoje roke so me vzdigovale v naročje, tvoj glas še slišim odmevati. Ali si me pozabil, ali misliš še na-mé? O tvoje dobro srce mi more, mi hoče odpustiti. Ti, ki toliko najemnikov hraniš pod svojo streho, moreš li pustiti, da tvoj lastni sin lakote umira na tujem, med živalimi? Ne, ti si usmiljen, si dober; o ko bi bil sedaj tù-le, oklenil bi se ti okoli vratu, pal ti v naročje . . . Pa, jaz nisem več tvoj sin, ti nisi več moj oče . . . Nočem biti tvoj sin, le hlapec, najemnik hočem biti pri tebi, — le da mi daš kruha. Črnega kruha, ki ga jedó tvoji hlapci, tega mi daj, da ne poginem . . . O kje mi je bila pamet, kje moja glava, ko sem bežal od tebe! Da bi vas ne bil videl, nehvaležni tovariši! Da bi mi oko ne bilo videlo ceste, ki me je vodila na tuje! Da bi nikoli ne videl teh hribov, dolin, kjer se potikam! Ne slišal zoprnega glasu te čede, ne služil meščanu! Kaj naj počnem? Tukaj dalje ostati ne morem, ker poginem lakote; domov se bojim. Vendar, šel bom, s solzami bom prosil očeta, da mi odpusti, odkril mu bom svoje skesano srce, ki mi žalosti in

kesa hoče počiti. Nimam mirú, nimam pokoja; vest mi veli: Hiti domov, teči k svojemu dobremu očetu.

Tako, glejte predragi, premišlja izgubljeni sin. Sram ga je očeta, ne more se odločiti, da bi prosil odpuščanja. Pa kesa se, to smo slišali. Hudo mu je danes pri sreci, da je zapustil svoj dom, svojega dobrega očeta. Le pustimo ga še na pristavi, ker vest njegova ga bo prisilila, da bo tudi sklenil iti domov in prosil očeta odpuščanja.

Sedaj se pa obrnem k vam, krščanski otroci, mladenči in dekleta. Položite roko na svoje srce in vprašajte svojo vest, ste li v čem podobni izgubljenemu sinu? Spolnujete li vedno četrto božjo zapoved, ki terja od otrok spoštovanje, pokorščino in ljubezen do starišev? Ali je vam znano, da je Bog zapisal desetere zapovedi na dve kameniti plošči, in da je na drugi plošči bila prva — četrta zapoved?

Neka čudna moč vleče dobrega otroka k očetu in materi. Nek notranji glas pravi otroku: spoštuj očeta in mater. Katera vez je svetejša, kakor ona, ki veže otroke in stariše? Katere dolžnosti so svetejše od onih, ki jih imajo otroci do starišev najprvo za Bogom? Jezus Kristus je na križi to resnico potrdil v dejanji. Ko je že pojemala luč in moč njegovega človeškega življenja, zagleda pod križem svojo žalostno Mater. On sam brez človeške tolažbe potolaži svojo žalostno mater Marijo s tem, da jo v skrb izroči svojemu najljubšemu apostolu sv. Janezu rekoč: *Žena, glej tvoj sin!* in Janezu: *Glej, tvoja mati!* Glejte, celo Bog v človeški natori spoštuje in spolnuje dolžnosti sina do matere. O ve, krščanske matere, vaše solze, vaše žalosti, vaše trpljenje vé povedati, koliko ste pretrpele v skrbeh za svoje sinove. Vaše ljubeče srce vé naštetí brezšteviline noči, katere ste prečule pri zibelkah svojih hčerâ. In vi skrbni očetje morete pokazati žulje na rokah, pot na obrazu, da bi preživili svoje družine. Ti pa, krščanski otrok, mladenič, dekle, veš, kaj so ti oče in mati? Veš, kdo te je stiskal v svoje naročje, skrbel za té in te varoval, kakor punčico svojega očesa? Oče in mati, predragi otrok, sta ti namestnika Božja in te ljubita, kakor ti ljubiš svoje življenje. In glej, namesti veselja delaš jima žalost s svojo nepokorščino in nerednim življenjem. Je li to spoštovanje in ljubezen do starišev, če otrok le z čmernim obrazom spolnuje njih povelja in želje? Je li to ljubezen, če se sin posmehuje dobrim opominom svojih roditeljev? Je li to ljubezen in spoštovanje, če otrok celó okoli raznaša in pripoveduje ljudem slabosti svojih starišev? Kolikrat hoče nepokorna hči vé vedeti kakor njena postarna mati. In ko starišem opešajo moči, ko potrebujejo pomoči, kako dela ž njimi mladi gospodar? Zaničevanje,

kletev in očitane, to je starišev vsakdanja jed, katero jim daje nehvaležni sin. Solze so pijača, s katero si oče in mati tolažita žejo. O gorje takim otrokom! Čakajo jih najhujše časne in večne kazni. Taki otroci so pravi izgubljeni sinovi in hčere. Po sili, tako rekoč, porivajo svoje stariše v mrzli grob.

O otrok, ki morda grdo in neusmiljeno ravnaš s svojimi stariši, pomisli dobro, da če te že stariši ne kolnejo, Jezus na križi ti ne odpusti. Poglej na sv. križ, kako umirajoči Jezus milo gleda na svojo žalostno Mater. Pojdi in stori tudi ti tako, kakor je storil božji Sin! — In sedaj se obrnimo drugam!

II.

Znano vam je že, da sv. Avguštin primerja izgubljenemu sinu nesrečne nevernike. Zapustili so Boga in njegovo resnico, zabredli v malikovalstvo in druge pregrehe. Spoznali so svojo spačenost, želeli si nazaj v Očetovo hišo. Toda s prva so hoteli biti le najemniki v hiši nebeškega Očeta, to je, želeli so le one dobrote, katere so videli pri izvoljenem ljudstvu. Še le, ko so spoznali, da morejo biti deležni dobrot, katere deli Bog v svoji sv. cerkvi, kesali so se svojega prejšnjega življenja in sklenili zapustiti svoje mrtve bogove, ter se vrniti k pravemu, živemu Bogu. — Sedaj si pa oglejmo grešnika, katerega vzgled nam je izgubljeni sin. Zadnjič smo slišali, kako ima nekateri grešnik solzne oči, žalostno srce, potrtega duha. Pa zakaj? Morda ker je zapustil Boga, šel na tuje in v pregrešnem življenji zapravljal božje darove? Kaj še! Onemu prevzetnežu trga jeza srce, ker je izgubil svojo čast, ker se mu sosedje več ne uklanjajo in ne odkrivajo. Oni bogatin se huduje in tuguje, ker je ob svoje premoženje in mora s palico v roki hoditi od praga do praga: le revščina je ona teža, pod katero vzdihuje! Oni nevoščljivec se jezi, ker mu je sosed vzrastel čez glavo, in je sam padel v jamo, ki jo je kopal svojemu bližnjemu. Pijanec toči solze, ker je pognal po grlu vse premoženje in sedaj na smrtni postelji nima ne črnega kruha, ne mrzle vode itd. Toraj bolezn, revščina, zaničevanje, lakota, smrt, to so vzroki, to so viri, iz katerih navadno izvira grešnikovo kesanje. Le najemniki hočejo biti v hiši nebeškega Očeta. Od Boga pričakujejo le dobrot, blaga, zdravja, moči in dušnega miru. Le posvetnih, časnih, minljivih dobrot želé od Boga. Boje se Boga, a kesajo se ne svojih grehov in odpušcanja ga ne prosijo. Moremo li biti s tem zadovoljni? Ne, predragi, tako se suženj boji svojega gospoda, ako ga žali. Tak grešnik ni pravi otrok nebeškega Očeta.

O grešnik, ki hočeš odpuščenja od Boga, svojega Očeta, stopi v duhu na goro Kalvarijo. Glej, tù sem je nebeški Sin nesel težak križ; nesel je grehe celega sveta, nesel je tudi tvoje. Glej, tù je padel pod težo pregreh trikrat na tla. Tukaj je visel med nebom in zemljo med dvema razbojnikoma, izdihnil svojo dušo — za tvojo veliko pregreho. Nebeški Sin, sam Jezus Kristus, je dobro spoznal pregreho človeško. In človek? O kako lahko greši, kako malomarno zapusti pravo pot in zakliče prevzetno proti nebu: „Nočem ti služiti“.

V sv. pismu se bere (Sodn. 18, 24.), da so bili nekemu človeku ukradeni njegovi maliki. Ko je to zapazil, jokal se je in kričal. Ko ga vprašajo po vzroku njegove žalosti, odgovori jim z nevoljo: „Vzeli so mi moje bogove . . . in vi še vprašate: Kaj ti je?“ O človek, ki si se z grehom ločil od Boga, ne boš li žalostno klical: Izgubil sem Boga, pravega, živega Boga! Kam naj se obrnem, kje naj iščem svoji duši mirú? O Bog, zakaj sem te zapustil! Le pomisli, predragi brat v Kristusu, kaj si bil nekda j. Več ali manj let preteklo je vsakemu izmed nas od onega časa, ko smo zagledali luč sveta. V hiši Gospodovi, pri sv. krstu, postal si otrok božji in nehal biti otrok hudobnega duha. Luč božje milosti te je obdala — postal si podoba božja, prebivališče sv. Duha, brat Jezusa Kristusa. Angelj varuh te je radostno spremil nazaj v očetovo hišo. Vesel te je vzel tvoj oče v svoje naročje ter te izročil tvoji skrbni materi. Oče in mati sta obljubila Bogu, da te vzredita po volji božji, vodita po potu, ki peljá v nebo. To obljubo je nesel tvoj angeljček vesel pred stol božje milosti, in veseli so bili vsi nebeški prebivalci. — In tvoji dobri stariši so zvesto spolnovali svojo obljubo. Brez števila noči je prečela tvoja dobra mati pri tvoji zibelki, pela ti sladke pesmice in te zazibavala v nedolžno spanje. Tvoj angeljček varuh te je spremljal povsod, ko si kot otrok pletel iz cvetlic pisane vence ter igral nedolžne igre. Vsem bil si v veselje. Ko si nekaj odrastel, skrbeli so dalje tvoji skrbni stariši za dobro odgojo. V potu obraza so delali in skrbeli, da so ti napravljali obleko in te pošiljali v šolo.

Kako veliko je bilo tvoje veselje, ko si prvič pristopil k mizi Gospodovi. Vprašam vas, kdaj smo bili srečnejši, kakor tačas? Ali vam ne pové vaše srce bolj razločno in gotovo, kakor moje slabe besede? Nebeški angelj je spremil tačas tebe, nedolžnega angelja k prvemu sv. obhajilu. — Dragi moji, kje so tisti časi, kje so oni srečni dnevi? Minuli so, odcvela nam je spomlad. stojimo že v poletju, jeseni in zimi svojega življenja. Ko smo bili še tako nedolžno-veseli,

kakor oni-le srečni otročiči, ki še ne vedó, kaj je svet in njegovo življenje, o tačas bili smo sveti s svetniki, veseli z nebeškimi duhovi. — Taki smo bili! O Bog, zakaj nismo tudi taki ostali! Zakaj smo zapustili tvoja pota in postali otroci sveta, služabniki hudobnega duha!

Kaj smo sedaj? Povem vam naravnost, da mi je težko govoriti resnico. Vendar, kdo more reči z Jezusom: *Kdo izmed vas mi more dokazati najmanjšo pregreho?* Nobeden, nihče! Smem toraj vprašati: „Kdo si ti?“ Kaj ti odgovoré tvoje misli, želje in dejanja? Gorjé grešniku! Ti si naš hlapec, naš suženj! Vdal si se prostovoljno naši službi, plaval si v grehu.

Predragi, bili smo nedolžni otroci, a sedaj grehi razjedajo naša srca, kradejo nam mir. Angelj, ki je nas varoval, drži sedaj v roki oster meč, njegovo prijazno smehljanje se je spremenilo v neprijazne poglede. Stariši naši, ki mogoče že počivajo zunaj v hladni zemlji, obrnili bi se v ozkem prostoru, da ne bi videli one zemlje, ki jo tlačijo naše pregrešne noge. Bog nas tepe z nesrečo, nadlogo, mi pa se mu posmehujemo. Ne vrata nebeška, ne duri peklenškega brezna ne vzdramijo naše speče vesti; ne upanje nebeško, ne strah večnega trpljenja ne gane nam srca. Mrzla so naša srca, kakor led, ki pokriva sedaj zemljo. Laž, jeza, nevoščljivost, sovraštvo in skopost, to nam vodi dejanja, a ljubezen do Boga si ne upa na dan. Predragi, ali sem preveč rekel, preostro sodil, prečrno videl? — O, da bi se goljufal! Ali če smo le enega greha krivi, ne smem še enkrat vprašati: Kdo si, o človek? Trst si pri vodi, ki ga ziblje lahen vetrič. Ti si oni Heli, ki je sam daroval Bogu, svojim sinovom pa grehe spregledaval. Človek si, ki ima čednost na jeziku, pregreho v srci. O Bog, kdo smo mi vsi? Danes Te molimo in klečimo pred Tabo na kolenih, a jutri Te izdajemo, križamo. In kaj bode z nami?

Prerok Ecehijel te kliče in pravi: Pojdi, pojdi z menoj in poglej veliko planjavo. Pokrita je s kostmi, suhe in strohnele so že. Čegava je ta roka, čegava ta noga, kdo je nosil ono glavo? Mogočnega kralja ali revnega berača; kacega svetnika ali večno pogubljenega? Le poglej si dobro, bratec, prah nekdanjega človeka! Giblje se, življenje je prišlo v razpadle ude. Votel glas ti bije na uho in ti kliče: „To bodeš tudi, tudi ti čez leta!“ O groza! Tudi ti bodeš prah, mi vsi postanemo prah. „Prah se vrne v zemljo, iz katere je vzet.“ (Prid. 12, 7.) In naša duša? Pogubljena ali zveličana! Ali te grešnik, ne pretrese vprašanje: Kaj bode s tabo? Ne res, ta strah, ki šine po naših udih le za trenotek, ta mine in izgine; toda pride strah večen, groza brez konca.

Vendar, predragi, ni še prepozno, po božji milosti ni nam še ugasnila iskra življenja. Še je rešitev mogoča. In kdo je tisti, ki nas more rešiti, potegniti nas iz mlake pregreh? On nas čaka, išče nas, kakor dober pastir izgubljeno ovco. Vzdignimo se, hitimo k njemu. Pot pa, ki nas k njemu vodi, edina pot je pravo, resnično, srčno kesanje. Ne jokajte le z očmi, jokajte tudi z sreem. *Raztrgajte svoja srca, ne pa svojih oblačil!* pravi Gospod. (Joel. 2, 13.) Kës je bolečina duše, stud nad grehom, ker je greh največje hudo, ne pa telesna nesreča; greh je oni volk, ki izgubljeno ovčico, pregrešno dušo požré. *Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, pa svojo dušo izgubi?* (Mat. 16, 26.) Vse grehe moramo obžalovati, ker vsak, tudi najmanjši žali Boga.

Predragi, ne odlašajte pokore; danes, sedaj, to uro kesajte se svojih pregreh. O Gospod, bodi milostljiv meni grešniku. Jezus, Sin Davidov, usmili se me! Kličite z Izajijem prerokom: *Vpričo tebe bom premišljeval vsa svoja leta v britkosti svoje duše.* (38, 15.) *O Gospod, ako boš gledal na pregrehe, kdo bo obstal!* (Ps. 128.) *Ne hodi v sodbo s svojim hlapcem, ker pred tvojim obličjem ni nobeden živih pravičen!* (Ps. 142.) *Vendar moja duša upa v Gospoda, — ker pri Gospodu je usmiljenje, pri njem je obilno odrešenje.* (Ps. 129.) *Dar, ki Bogu dopade, je žalosten duh; potrtega in ponižnega srca, o Bog, ne boš zaničeval.* (Ps. 50.) Amen.

Ign. Žitnik.

2. Zadržki vredne spovedi.

Tisti čas je Jezus hudiča izganjal, in ta je bil mutast. In ko je bil hudiča izgnal, je mutec govoril. Luk. 11, 14.

Ob času Kristusovem je bilo mnogo ljudi od hudiča obsedenih. Bog je pripuščal, da se je hudobni duh tudi telesa kakošnega človeka polastil ter v njem gospodaril, tako da tak obsedenec ni mogel govoriti ali delati, kar bi sam hotel, ampak le tako, kakor ga je naganjal hudi duh. Obsedene je tudi mnogotero trpinčil. Nekatere je zdvijal ali pa jih je semtertje metal; nekatere pa je storil mutaste in slepe, kakor ravno tega, o katerem govori današnji evangelij. Tako beremo (Luk. 4, 34. id.), da je bil v Kafarnavmu od nečistega duha obseden človek v shodnici, ravno ko je Jezus tam učil. In obsedenec je zavpil z velikim glasom: „Pusti, kaj je nam in tebi, Jezus Nazarenski? Ali si prišel nas pogubit? Poznam te, kdo si, sveti Božji.“ Jezus ga je

zarotil rekoč: „Obmolzni in pojdi iz njega!“ In hudič je šel iz njega ter mu ni nič škodoval. Sv. Matevž, Marka in Luka pripovedujejo še o mnogih drugih nesrečnežih. Da je bilo pa ravno v Kristusovem času toliko obsedenih, se je zgodilo zavoljo tega, ker je Zveličar hotel pokazati, da je prišel pokončat kraljestvo hudičevo, razdijat kraljestvo temé. Hudobni duhovi so ga morali ubogati, na njegovo besedo so, kakor sv. pismo potrjuje — obsedene zapuščali.

Po zatrjilu sv. učениkov je obsedenec podoba vseh velicnih grešnikov, ker ti zapadejo oblasti hudičevi, postanejo njegovi služabniki. Mutec današnjega evangelija je pa še posebej podoba tistih duhovnomutastih, katerim zviti satan ravno takrat jezik zaveže in usta zapre, ko bi zavoljo svojega zveličanja morali govoriti — namreč pri spovedi. Da bi poglavar teme grešnika v svoji oblasti obdržal, da bi ne spoznali odkritosrčno svojih grehov, ako se vendar-le približajo sodnjemu stolu sv. pokore, se zvijačnik posluži posebno trojnega orožja. In to orožje je: a) sramovanje in strah pred spovednikom, b) sramovanje pred okolistoječimi, c) strah zavoljo dolzega odlašanja.

Ker sv. cerkev ravno zdaj o velikonočnem času od nas zahteva, da vredno spoved opravimo, zato bo koristno, ako si to orožje nekoliko ogledamo, da se bomo vedeli zvijačam dušnega sovražnika zoperstaviti.

I.

Kakor pripoveduje sv. Frančišek Saleški, se je nekedaj satan plazil krog spovednic; na vprašanje, kaj tū dela, je odgovoril: Zdaj dajem nazaj spokornikom, kar sem jim bil poprej vzel: pri grešenju sem jim vzel sramožljivost, da bi bolj zabredli, zdaj jim jo zopet dam, da bi jih bilo sram spovedati se. Ako je to tudi pravljica, so to vendar resnične besede od „očeta laži“ (Jan. 8, 44.); le škoda, da se toliko ljudi od zvijačne kače dá preslepiti, kajti nikoli sramožljivost duši več ne škoduje, kakor takrat, ko se je treba spovedati.

Prvo orožje tedaj, katerega se posluži satan, da bi grešnika odvrnil od dobre spovedi, je sramožljivost. Da bi satan to dosegel, mu navdihuje razne misli, katere ga plašijo.

a) Kaj si bo spovednik mislil, če mu to povem? — Ze ta nesrečna misel marsikateremu zapre usta pri spovednici; ob smrti pa zapre tudi nebeška in odpre peklena vrata. In vendar je le prazna slepotija, na katero se opira ta sramožljivost pred mašnikom. Če bi se kdo hotel sramovati svojih grehov se obtožiti, bi se moral

pač vprašati, kedaj prav za prav se ta sramota začne, ali pred spovedjo, med spovedjo ali po spovedi?

Ako bi se hotel pred spovedjo sramovati, bi bilo gotovo brezpametno, ker bi se zavoljo greha sramoval, ki je takrat še v globočini tvojega srca zakopan, tedaj tudi spovedniku še neznan. A prav in potrebno se je takrat teh grehov pred Bogom sramovati. — Ali med spovedjo te mora sramota obdati, rudečica oblití? Tudi pri naštevanji tvojih pregreh se ti ni treba osramotenja bati. Ti in spovednik vesta, da ako hoče grešnik kedaj odpuščenje in spravo z Bogom zadobiti, mu ne ostaja družega, kakor se odkritosrčno obtožiti, in ako bi bili tudi največji grehi. Zato ni za-te sramota, ko jih naštevaš, ampak nasproti to je čednost, ki ti odpuščenje pridobi. Nekako težko se ti res zdi: ali vedi, da ti zvijačni satan to navdihuje, ker se boji za svojo oblast čez te. Zato te opominja modri Sirah (4. 24, 25.): *Zavoljo svoje duše se ne sramuj govoriti resnice.* In ravno gledé spovedi veljajo nadaljne njegove besede: *Je namreč sramožljivost, katera pelje v greh, je pa tudi sramožljivost, ki prinese čast in milost (prikupljivost).* Taka sv. sramožljivost, s katero se obtožuješ svojih grehov te povzdigne v očeh spovednikovih, ti odpre zaklad božjih milosti. — In kako bi se bal, da boš po spovedi osramoten ostal? Ravno nasprotno; spovednik, (ako te spozna) te ne bo zaničeval, temuč blagroval in spoštoval, ker se je zgubljeni sin zopet povrnil k svojemu Očetu, ker je s svojo spreobrnitvijo napravil nepopisljivo veselje angeljem nebeškim, ker je postal zopet otrok Očeta nebeškega. Visokosti svojega stanu se bo spovednik zavedal ter te nikdar ne zaničeval, temuč občudoval milost božjo, ki ti je pripomogla k taki spremembi. Ako bi te zavoljo tvojih grehov zaničeval, bi storil kakor farizej, ki je Magdaleno zaničeval in ne kakor Jezus, ki jo je zavoljo pokore ljubil in v svoje varstvo sprejel.

b) Pa bojiš se morda, kristijan, da ti bo spovednik sv. odvezo odrekel, ako se tega ali onega greha spoveš. Zato zamolčiš kak greh, ali pa tajiš, se izgovarjaš, zamečkaš in pomanjšaš, česar si se že obtožil, če je namestnik Kristusov iz važnih vzrokov prisiljen odvezo za nekaj časa odložiti. Ali pomisli, kedaj boš zaželeno odvezo od grehov v resnici zadobil, morda če tajiš in spovednika prekaniš? Ali ne obljubuje apostelj (I. Jan. 1, 9.) v imenu Jezusovem le odkritosrčnemu spovedaneu odpuščenje: *Ako se spovemo svojih grehov, je Bog zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse hudobije.* Le takrat, če se svojih prestopkov skesano in odkritosrčno obtožiš, boš odpuščenje zadobil, sicer ti besede spovednikove;

„Odvežem te tvojih grehov“ — ne bodo nič koristile — in ti bi nasproti sv. zakrament nevredno prejel in bi vkljub vsem spovedim, obhajilom in drugim dobrim delom, katera še potem storiš, (ako bi tega ne popravil), vendar *padel v roke živega Boga* (Hebr. 10, 31.) In kdor po nevredni spovedi *je nevredno ta kruh ali pije kelih Gospodov, bo kriv telesa in krvi Gospodove.* (I. Kor. 11, 27.)

c) Morebiti se tudi bojiš, da te bo spovednik ozmerjal in z ostrimi besedami prijel, ako se grdih grehov obtožiš; zato jih pa rajše zamolčiš. In če bi se ti res bal kake resnobne, ostre besede; le trezno pomisli, kako strašno bi bilo za te, ko bi enkrat moral slišati pred vsem svetom ostre, nepreklicljive besede božjega sodnika: *Poberi se spred mene, prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angeljem!* (Mat. 25, 41.) Kako nespačetno bi toraj bilo, storjene grehe zamolčati in se tako večni kazni izpostaviti, ker brez odkritosrčnega spoznanja smrtnih grehov pred spovednikom (ko je mogoče) ni upati odpuščanja, med tem ko smemo po odkritosrčni spovedi od Boga milost odpuščanja pričakovati in od spovednika ljubeznjivo ravnanje. Gotovo te goreči duhoven ne bo ostro prijel razun, če si že mnogokrat njegova dobra opominjevanja in svarila preziral. — Danijel (c. 6.) prijatelj kralja Darija, je bil vržen v levnjak; to je kralja zelo peklo, da ni mogel spati, dokler ni Danijela levnom otel, in koliko veselje za kralja, ko je videl preroka zopet rešenega! Ali je mogoče, da bi bil spovednik do grešnika, ki pri njem tolažbe išče, bolj trd kakor ta malikovalski kralj? Ali bo zaničeval in se znašal nad zabredlo dušo, ki ga prosi, naj bi jej pomagal vstati od padca? Ali si ne bo kot namestnik Kristusov, namestnik dobrega Pastirja, prizadeval zgubljeno ovčico iz satanovih zanj oprostiti ter jo pripeljati nazaj v hlev čede Kristusove? Seveda ne smeš, ti kristijan, kadar spovednik za potrebno spozna, njegove resnobe, s katero ti velikost in težo tvojih grehov predočuje, koj za ostrost in zmerjanje vzeti. Hvaliti te gotovo zavoljo tvojih grehov ne more, če ti pa kaže, kake pomočke za svoje spreobrnjenje rabi, če zahteva od tebe trdno obljubo, da se hočeš te ali one priložnosti ogibati, ali one navade znebiti, to družbo, ono osebo zapustiti, je to prava sv. ostrost. Ako bi se ti take ostrosti spovednikove bal, potem si pač podoben bolniku, kateremu bi zdravnik lahko pomagal, pa ga noče poklicati, zakaj ne? ker pravi, da bi mu grenko zdravilo zapisa, in zato rajše umrje. Kdo bi hotel tako delati?

Zato se nikari ne plaši, dragi kristijan, pred odkritosrčnim spoznanjem svojih grehov, če te sramožljivost in strah pred spovednikom

še tako trpinči. To je le zvijača, šepetanje, zalezovanje in slepotija satana, ki bi te rad še v svoji oblasti obdržal. Skleni toraj veselje narediti nebesom, spovedniku in samemu sebi, kajti neštevilni so že spoznali, kako so se sicer strahoma bližali spovednici, a vendar tamkaj po odkritosrčni spovedi našli tisti blagi mir, katerega svet ne more dati.

II.

Tedaj je le goljufiva domišljija, ako se kdo pred spovednikom boji odkritosrčno se spovedati, le nespamet mnogoterim usta zaveže v spovednici, da sramotno zlorabijo sv. zakramente. — Če hudoba s poprejšnimi zvijačami nič ne doseže, pa grešnika straši z okolistoječimi, ko mu šepeta na ušesa: Kaj bodo pa ljudje rekli, ako tako dolgo v spovednici ostaneš, (da bi namreč opravil dobro spoved)?

a) Ako trezno premislimo to zvijačo satanovo, spoznamo, da je res le slepilo in prav prazna. Zakaj če se ti sramuješ zavoljo drugih ljudi dalj časa pri spovedi se zamuditi, si pa izberi tako uro, ko te ne bo nobeden videl, kar bo iz ljubezni do tvoje neumrjoče, uboge duše spovednik rad privolil. Prav prazen in škodljiv je ta strah pred ljudmi; mesto da misliš na okolistoječe, kaj bodo o tebi sodili, bi bilo pač boljše, da bi se za svojo spoved prav skrbno pripravljal, da bi se tako znebil težkega bremena, ki te že toliko časa trpinči.

V resnici tudi ni pravega vzroka sramovati se pred drugimi ljudmi; kajti če se spoveduješ v ptujem kraji, se ti ni treba bati, da te nekaj časa vidijo taki ljudje, ki te ne poznajo in te morda ne bodo nikdar več videli; ali težko bi ti moralo biti, z nemirno vestjo zopet se podati na svoj dom. — Ako se pa spoveduješ vpričo znanih ljudi, morebiti oni vedó že iz tvojega očitnega, pregrešnega življenja, da ti je daljša (dobra) spoved potrebna. Ako zapazijo, da se dalje mudiš v spovednici, spoznavajo, da ti je mari spreobrnjenje in pokora; ko bi nasprotno, če bi hitro svojo spoved opravil, sumničili, da se nisi odkritosrčno spovedoval. Če pa tudi misliš, da je to malo sramotno za-te zavoljo poprejšnjih grehov, imaš pa pri tem vendar-le sladko tolažbo, da si drugim, katerim je natančna spoved tudi potrebna, lep zgled dal za to zveličansko opravilo.

b) Satanovo zapeljevanje in šepetanje rajše zavrne s temi mislimi: Kaj pa bodo ti ljudje, vpričo katerih sem bil pri spovednici ter se neveljavno spovedoval, kaj bodo mislili, če me na sodnji dan na strani zavrženih zagledajo, ko bodo vsi ljudje, vsi angelji, vsi hudobni duhovi mojo hudobijo spoznali, katero sem zakrivil z zlorabo

sv. zakramentov? — Kaj bo tisti dan o tebi mislil ogoljufani namestnik Kristusov, ko bo videl, da je imel opraviti z grdim hinavcem in da je drage bisere sv. cerkve metal ostudnim svinjam? — Kaj bodo že zdaj mislili sv. angelji, ki so priče, kako slepiš namestnika nebeškega Kralja in se z nečisto dušo bližaj mizi Gospodovi, kjer oni sv. strahu trepetajo? — In tvoj Zveličar kaj si bo mislil, ko k tebi pride ter vidi, kako zlorabiš njegovo neskončno ljubezen ter njegovo telo z nogami teptaš in ga siliš iti v srce, katero ima še satan v oblasti? — In slednjč kaj boš ti sam mislil, ko boš zavoljo napačne sramožljivosti ob sodnjem dnevu ločen izmed ovac Kristusovih, med kozle postavljen ter pahnen v večno žrelo, kjer je jok in škripanje z zobmi?

O kako nespameten bi bil toraj človek, ki bi iz strahu, iz sramote, da bi ga ljudje ne šteli za velikega grešnika, zamolčal svoje hudobije?

Če te že ta navidezna sramota tako stiska, da imaš rajše nemirno vest, kakor pa da bi jo utolažil vpričo drugih ljudi, kako strašno bo zate poslednji dan, ko bo vsa tvoja grdobija odkrita, ko se ne bo le nekaterim dozdevalo, da si morda velik grešnik, ampak ko bo Bog, ko bodo angelji, ljudje in vsi hudobni duhovi najskrivnejše kote tvojega srca sprevideli! Sramota, ki je po besedah pobožnega pisavca bolj neznosljiva, kakor pa peklenski ogenj sam z vsemi mukami.

Ako se ti kristijan zdaj težko zdi nekoliko trenutkov dalj ostati v spovednici kakor drugi, da bi opral svojo dušo grešnih madežev, ali hočeš rajše na onem svetu med zavrženimi zdihovati v ognjenem morju, ko se nič več opraviti ne da? Vrzi toraj od sebe ves strah pred ljudmi, ne poslušaj šepetanja satanovega, temuč delaj — ne oziraj se na to, kaj bodo ljudje rekli — dokler je dan, ker za nespokornika le prehitro pride noč, ko več delati ne more (Jan. 9, 4.), kajti čas milosti je potekel.

III.

Tretje orožje, katerega se satan posluži, da bi grešnika v nespokornosti obdržal in oplašil pred odkritosrčno spovedjo, je strah pred težavami, ki so (se vé navidezno) s tako dolgo odlašano spovedjo sklenjene. Oglejmo si tudi to orožje satanovo, da nam ne bo več škodovalo!

Ako človek dalj časa nespokorno živi in sv. zakramente nevredno, božjeropno (zavoljo zamolčanja) prejema, mu je v resnici zmir težje na pot zveličanja se vrniti. Godi se mu kakor tistemu zamorecu, ka-

terega je nekaj v prikazni videl sv. puščavnik, kako si je prizadeval veliko butaro drv vzdigniti ter jo domu nesti. Ali bila mu je pretežka; namesto pa, da bi nekaj polen proč vzel, je še le zmiraj zraven deval nova polena ter je potem hotel breme vzdigniti — ali to je bilo se vé zmiraj težje in nemogoče. Ravno tako je z grešnikom, ki se sramuje pri spovedi obtožiti se kacega velicega greha ter ga res zamolči. Pri drugi spovedi mu bo še težje, ker se mora ravno tistega greha vendar-le spovedati in zraven še, da ga je bil prej zamolčal, pa ponoviti še one druge grehe, ker nobeden ni bil odpuščen. In če se to dva-, tri-, desetkrat ponavlja, je breme zmiraj večje in slednjič je res dolga spoved potrebna od tistega časa, kar je greh zamolčal. In ravno ta okoliščina mnogotere plaši pred zveličanskim delom, da se ga celó ne lotijo, ali pa od leta do leta, morda na smrtno posteljo odlašajo.

a) Marsikateri pravi: Kako se bom vseh svojih grehov, ki sem jih toliko storil, zdaj mogel spovedati? To je nemogoče. — Res ni lahka naloga vseh smrtnih, v teku toliko let storjenih grehov se spovedati na enkrat; toda če ima spokornik resnično voljo, bo kmalo spregledal, da je za-nj z božjo pomočjo to mogoče, kar se mu pretežko zdi. Sicer pa Bog tudi nič nemogočega pri dolgi spovedi od tebe ne zahteva. Pomočkov za dobro spoved imaš dovolj, najboljši vodnik in prijatelj ti bo pa spovednik sam, njega poprašaj za svet. Nikari si ne misli, da je stvar za-te pretežka, nikari naj te ne zadržuje napačni strah, da še nisi nič kaj v pravem stanu za dobro spoved; kajti kolikor bolj se obotavljaš, toliko manj boš pripravljen in kolikor bolj se od Boga oddaljuješ toliko težje ti bo se mu zopet približati. Nobeden se pa ne nauči dobro kaj opraviti, ako se tega ne vadi.

b) Ne bo te sicer veselilo, ako skrivne kote svojega srca preiskuješ in marsikatero ostudnost zapaziš; pa tvoje zveličanje to tirja od tebe; in morebiti te to manj zadržuje kakor pa pomanjkanje trdnih sklepov, da hočeš vprihodnje grešno življenje opustiti. Mnogoteri so že spoved odložili zato, da bi dalje obdržali krivično blago; drugi so jo odlašali, da bi se jim ne bilo treba spraviti s sovražnikom; zopet drugi, da bi posvetno veselje dalje vživali, da bi ne morali zapustiti osebe, družbe, na katero jih je strast priklenila itd. in so tako zgubili Boga in nebesa. Ali moreš biti, grešnik, tako slep, da spiš ob breznu pogubljenja?

c) Pa bojiš se morda težke pokore, ki ti jo bo, misliš, spovednik naložil? Ali pomisliti se mora, da se zdaj dolgovi pred Očetom nebeškim še lahko poplačajo, ako se vdeležuješ zaslužnja Jezusovega,

onstran pa ti njegovo odrešenje nič ne koristi, če brez pokore umrješ; dolgá enega samega smrtnega greha poplačati pa še večna kazen peklena ne more. In kako lahka je zdaj pokora v primeri s tisto v starih časih!

d) Pa praviš — se bom že še spovedal, a zdaj še ne, in tako odlašáš od leta do leta, morda celó na smrtno postelj. Ali ravno s tem te hoče najbolj zaslepiti satan ter te v svoje mreže vjeti. Vsi, ki so v grehah umrli, so ravno tako delali; čas milosti so potratili ter zdaj jokajo v peklú. *Med stotisoči*, pravi sv. Jeronim, *ki so svoje poboljšanje do konca odlašali, komaj eden milost zadobi*. Pa pomisliti moraš tudi to, kristijan, ako ti vendar-le milost spreobrnjenja zadobiš, ali je po spovedi koj vse prejšnje popravljeno? Saj je naš poklic na zemlji vsak dan popolniši postajati in si zasluženja za večnost nabirati. Vsa, sicer tudi sama na sebi dobra dejanja, ki si jih v svoji nespokornosti doprinašal, pred Bogom nimajo nobene cene za večno življenje. (cf. I. Kor. 13.) Koliko moraš še storiti po spreobrnjenji, da bi se s čednostmi ozališal. Zato ne smeš odlašati do konca svojega poboljšanja, da bi zamogel še vreden sad pokore storiti. — Iz tega toraj sprevidimo, da je nespametno iz strahú pred težavami zavoljo odlašane spovedi svoje zveličanje zanemarjati.

Ako vse to premislimo, kristijanje moji! se ne bomo nikdar obotavljali svojih še tako grdih pregreh pri sodnjem stolu spoznati ter se tako z Bogom spraviti in pokoj najti svojim dušam. Zato se nikakor ne dajmo preslepiti hudobnemu duhu, ki nam navdihuje strah in sramovauje pred spovednikom, pred drugimi ljudmi, bojazen zavoljo težav dolgo odlašane spovedi, da bi nam le jezik zavezal in usta zaprl ter nas tako v svoji oblasti obdržal. Nikari se ne boj, ako je satan še tako svoje mreže krog tebe razpregel, še imaš dva močnejša, ki bota pokončala vso njegovo moč in razkropila njegove zvijače. In k tema dvema današnji evangelij napoti vse tiste, ki zdihujejo že dolgo pod težo grehov. In tista srednjica, katero je evangeljska žena tako danes počastila, ni nobena druga, kakor blažena Devica Marija, katero sv. cerkev lepo kliče: pribežališče grešnikov. Zato se vrzi zaupno pred njo, prosi jo, kakor nekđaj, goreče za milo varstvo — in ona te bo ljubeznjivo peljala k svojemu mogočnemu Sinu, kateri te bo duhovno-mutastega ozdravil, tvoj jezik se bo razvezal, da boš govoril besede spokornosti in veselja poln oznanoval njegovo usmiljenje vekomaj. Amen.

Ant. Žlogar.

Apologetični razgovori.

III.

Ne morem umeti, kako zamorejo z zaničljivo, pa bedasto malomarnostjo večinoma ljudje govoriti o stvari, s katero bi se morali pečati najskrbneje. Voltaire, Kehl, t. 40. p. 334.

Skoro gotovo je marsikdo tudi v svojem premišljevanji nekaj opazil, kar dela meni precej preglavice. Ako namreč prevdarjamo, da je zaradi prave vere naše in zaradi zveličanja našega prišel sam Bog na svet ter bival na svetu kot človek: kako je le mogoče, da se mnogo ljudi tako malo briga za to vero in za zveličanje? Ako bi mi došel iz daljave in iz tujih krajev glas, da napoveduje nekdo imenitno iznajdbo: brigal bi se za to, saj bi utegnilo na tem res kaj biti, in pametnemu človeku se tudi ne spodobi zaničevati katerega koli. Pamet veleva: vse preiskovati, temeljito pregledati in kar je pravega, ohraniti. Tudi z našo vero bi se moralo postopati vsaj tako, ako ne še varneje in previdneje. „Kaj pa — tako bi si moral zaklicati dan na dan tudi najtrdovratniši nejeverec — kaj pa, ako je vse to res? Jaz pa tako počenjam . . !“ — Upam, da se blagovoljni čitatelj spominja še vvoda našim razgovorom, v katerem sem rekel, da je zanimanje za vero tudi dandanes še dovolj živo in močno. Tudi sedaj imam to misel. Toda nekaj družega moram dostaviti, da povem popolno resnico. Zanimanja za vero se ne more nikdo znebiti, ker nam je prirojeno: vendar je pa velik razloček, se li zanimam za vero po pameti — prav, ali pa le za kratek čas, v zabavo, tje v en dan, kakor nanese ravno dobra ali slaba volja. Zanima za vero se tudi oni, ki se ž njo norčuje; zanima se njen sovražnik; zanima se tudi čutni človek, ki hodi v cerkev zijala prodajat, oči past ali ušesa nastavljat ubrani godbi ob velikih praznikih; zanima se panteist, to je tak nejeverec, ki pozna samo svet — vesoljstvo in ta je njegov Bog; zanima se materijalist, kader moli neskončno in vsemogočno grudo ali materijo; zanima se najpovršniši človek na svetu — novošegni časnikar, ker mu vera podaja tū pa tam kaj snovi za prazne predale . . . vsi ti se zanimajo. A kakšno je to zanimanje? Ali je to ono zanimanje, katero omenja Zveličar: *Preiskujte pisma, ona pričajo o meni.* (Jan. 5, 39.) Ali je tako zanimanje to, kakoršno je bilo Nikodemovo, ki je ponoči hodil poslušat Gospodov nauk? (Jan. 3, 2.) Ali ni marveč podobno zanimanju Poncija Pilata, ki je odgovoril Zveličarju zasmehljivo: „Kaj je resnica?“ (Jan. 18, 38.) Onega zanimanja bi si želeli, ki je v nemalo sv. Avgušтина in mnogo drugih mož, ki so iz zmote s hrepenenjem prišli do resnice. Tedaj ne zanimanja kakoršnega koli je želeli za sv. vero, tudi ne nepremišljenega navdušenja, ampak pametnega, stanovitnega in mirnega zanimanja, ki se ne straši dela in truda, ki se ne plaši pred dolžnostmi sv. vere, temuč ima namen ukloniti se vsemu, kar bi se spoznalo resnično in pravo. Ali da povem z eno besedo: pri zanimanji za vero si želim

več strogega razuma, ki zamore edino voditi do resnice. Zato bi klical najraje vsakemu: Preiskuj, preiskuj in zopet preiskuj in sicer ne površno, kakor je žalibog dandanes v navadi bodisi v vedah kakor tudi zlasti v šolskem podučevanju, marveč z vsemi umskimi močmi, kakor da bi šlo za življenje in smrt. Prav za prav gre še za več, kakor za življenje in smrt, namreč za večno srečo ali nesrečo, za večno življenje ali za večno smrt. Le tako krepko umsko delovanje, strogo preiskovanje in vroča želja po resnici pripelje do resnice bodisi verske ali kake druge.

Čudil bi se čudom, ako ne bi poznal človeškega srca, kako da žrtvujejo nekateri učenjaki čas in zdravje, da pospešijo nekoliko kako vednost, da dokažejo kak negotov stavek. Resnica sv. vere se jim ne zdi niti toliko vredna, da bi o priliki prečitali glavni vir, sv. pismo, ali prevdarili, kar podaja katekizem. Kdo bi si hotel zakrivati, da so med večino današnjih omikancev nabožne ali pobožne knjige v zasmeh: naj ima taka knjiga krasna in vrlo premišljena vodila za življenje, nič za to, nespamet se jim zdé. Seveda, ravno tistim se pa zdi mazaška knjižura o „finem tonu, o jedilih, o umetnosti konverzacije, kako je mogoče dopadati možkim ali ženskam itd.“ — taka se zdi pravi evangelij, neprecenljive vrednosti. Kako je vendar to? Zakaj je tako?

Kaj ne, da si se tudi ti tako popraševal, dragi čitatelj in da ti je bilo to nekaka uganjka. Saj je zelo čudno zdelo se to celó staremu Voltairju, seveda pač le v kaki boljši uri, kajti navadno je on imel za vero samo zasmeh in dovtype. Morala je res takrat na francoske površnost biti na vrhuncu, če se je studila Voltairju. Ne vem, kako bi obstali pred njegovo sodbo nekateri današnji maloverneži. Ko bi meni bilo dano, da naj sodim današnji svet, spregledal bi mu marsikak greh; a zaradi enega bi prosil Boga ostrih kazni: zaradi verske nemarnosti, lahkomišljenosti, nebrižnosti. Prosil bi ga, da naj tepe lahkoživece, katerih modrost je vsa iz kakega časopisa ali iz romanov, da bi začeli prevdarjati in misliti, čemu so na svetu. Prosil bi ga, da naj razžene lahkoživo ljudstvo, ki se tolikrat zbira k veseliam, trati zdravje, premoženje in pamet: za prave potrebe, za prevdarjanje večnih resnic pa nima ni časa, ni veselja. Ó kako se motijo oni, ki menijo, da veri škoduje zeló kak resnoben, globokomislec učenjak! Tisti škodijo, ki učijo lahko živeti, brez skrbi piti čašo posvetnih radosti, naj si bodo katere koli — tisti spodbijajo vero. Dragi moj, pomisli, da je Eva gledala večkrat Bogu v obraz in da je trepetaló njeno srce občudovaje božjo moč, božje veličastvo. A vse to je zginilo njej izpred oči, ko se je zamaknila v vabljivo jabelko, ko jo je zbadal napuh — „bodeta kakor bogovi“ — in mamila poželjvost. Glej, to je odgovor na uganjko!

Ako hočemo omikani svet zopet pridobiti za sv. vero, navadimo ga najprej resnobe, treznega mišljenja, veselja za trudapolno delo; vcepimo mu ljubezen do resnice in gnjus pred lažjo. Potem pa ga odvadimo lahkomišljenosti in lahkoživstva; kažimo mu, da to je proti naši plemeniti naravi in odkrivajmo škodo, katero si z lahkomišljenostjo sam nakopava. Pridobimo človeštvu zdrav, krepak, nepristranski razum, katerega naj bi podpirala sama plemenita čustva in pridobili

smo mu značaj v življenji in srečo po smrti. Bog nam je dal razum, da spoznamo resnico, in spoznana resnica naj potem vodi naše srce! To je naravni red. Kjer hoče pa kar samo srce ali celó čutnost in mesenost določevati, kaj je resnica, tam pridejo k večemu do spoznanja, da je „v vinu resnica“ in da je brez Boga prijetneje živeti, kakor za Boga. Po tem pravilu se pa dandanes res mnogokrat določuje, kaj je resnica. Res pravimo, da vera se ozira na vse dušne moči, in da tedaj ne sme samo pamet delovati, ako hočemo imeti vero v pravem pomenu. Pomisliti je pri tem le treba, da velja to pravilo samo o onih, ki pripoznavajo verske resnice, ne pa, ako se samo praša, je li kaj res ali ne. Kdor ima vero, naj jo ima tudi v srečju in ne samo v razumu; kdor je pa v veri slab ali celo neveren, temu pa ne bi svetoval zanašati se samo na srce, on naj praša pamet.

Upam, da sem z dosedanjim razgovarjanjem pokazal, kaj da najbolj nameravam: buditi premišljevanje, vnemati za resnobno preiskovanje. Današnji prevdarki so imeli poleg tega še namen dopolniti zadnji odstavek zadnjega (II.) razgovora in širiti podlago, na kateri se bode dalo varno gibati meni in blagovoljnemu tovarišu. Ta podlaga mora memo drugega sestavljena biti iz precejšnega poznanja človeškega srca, naše narave. Sv. vera nam pravi, kako da bi biti moralo, poznanje našega srca nas uči, kako da je v človeku. Ako zadnje vemo, nam je mogoče veliko lože gibati se v verskih in posebej apologetičnih prašanjih, kakor pa, ako se ne oziramo na človeško naravo. Mnogokrat bi nas kak ugovor kar potlačil, ako bi ne vedeli, od kod da pribaja. Da je toliko učenih nejevercev, bi se utegnilo komu čudno zdeti. Ako pa poznamo njihovo slavohlepno, napuh in druge slabosti učenjaške, se za tak pomislek še ne zmenimo.

Rekel sem zgoraj, da se je površnosti v verskih prašanjih veliko bolj bati in da več škoduje, kakor temeljiti ugovori. H krati pomislimo še, koliko odgovornost ima n. pr. pisatelj, ki lahkomišljeno govori o veri in jo s tem spodkopuje. Tak lahkomišljen pisatelj piše, kar se mu zdi bolj zanimivo ali dražljivo, kar ljudje raje bero: je li pa resnično, bi li zamogel sam dokazati rečeno, za to nima skrbi. On govori kar iz srca — dobrega? — in govori tudi srečju; zanaša se na to, da pamet ne bode prašana za svet. S takimi spisi se ohladi ljubezen do vere in od hladnosti verske do nevere je kaj majhen korak. Kdor ima pravo vero in je o njej prepričan, jo tudi ljubi; kadar je več ne ljubi, se ji bode kmalo odpovedal.

Namestu suhega razkladanja naj ti podam, častiti tovariš, resnični zgled v poduk in svarilo iz našega najnovejšega časopisja. Učiti se moremo ob zgledu prav mnogo in tudi nevarnosti se ognemo, da ne bi kake stvari pretiravali. Predno pa še podam zgled, zatrjujem odkritosrčno, da mi ni na mari kaka polemika z dotičnim listom, marveč moj namen je čisto znanstven. Pri nas Slovencih ni nepotrebno opominjati tega, kajti vsak ugovor se smatra le povodom prepiru. Kdaj se bomo učili tudi mi znanstvene resnobe, pisateljske dostojnosti, spoštovanja za prepričanje? A idimo stvar ki sami!

V 23. in 24. šte. „Slovana“ lanskega tečaja je poročilo o znani Vereščaginovi razstavi slik na Dunaji. Ko je poročal g. D. o splošnem značaju Vereščaginih slik in o nekaterih slikah posebej, ter v 24. št. nekako dovršil umetniško poročilo, piše: „Milostna, rad bi Vam opisal slike, zaradi katerih se Dunajska „cerkev“ tako močno razburja. Jedna izmed slik predočuje židovsko obitelj in katalog tolmači, da je to „sveta družina“, o drugi pa, ki na nji nekdo z mrtvaškim prtom okolo glave zašemljen iz groba, v hrib usekanega, „leze“, pravi, da predočuje „Ustajenje“ Kristovo. Dunajski kardinal in drugi pismouki trdijo, da Mati božja ni imela drugih otrok, in da je proti sveto-pisemski resnici, ako katalog petero raztrgancev na sliki imenuje brate in sestre Jezusove, potem pa, da je iz groba sam iz sebe ustal Bog v svojem veličastvu, ne pa tako strašen človek kakoršen je videti na „Ustajenju“ — obe sliki pa, da neskončno žalite božjega sinu in krščanstvo.“ — Tako objektivno tedaj poroča g. D. o Vereščaginih slikah. Pa poslušajmo še dalje, kaj neki sodi poročevalec sam o slikah in o veri: „Vereščagin na ta protest ni molčal, a o tem meni ni govoriti. Milostna, Vi veste, da moj poklic ni, razjarjati se za vero, zlasti ne tako po nepotrebem, kakor se to često stvari sami v škodo godi. Tudi to misel imam, da bi se morala spisati, ako že ne bi bila zapisana baš v sv. pismu znana povest o farizeji za vratmi (sic!) in o colnarji, to zato, ker se zaradi Vereščaginovega „greha“ na povelje o colnarji, to kardinala in ljubljanskega škofa toliko molitvari, toliko dunajskega kardinala in ljubljanskega škofa toliko molitvari, toliko farizejstva uganja. Ako Vam še povem, da po svarilu kardinalovem, naj občinstvo ne hodi v razstavo, sedaj dunajski prebivalci hitijo vanjo, kakor čebele na méd, povedal sem Vam vse imenitno o tem najnovejšem „ikonoklazmu“. Toda pri vsem tem, da se mi ta ikonoklazem zdi zopern, kakor le kaj, hotel bi, milostna, jaz na prižnico, ne da bi Vereščagina priporočal občestvu svetnikov v molitev, ker grehov je sam za-se vsak dosta poln, nego da bi za rečeni dve sliki najprvo Boga zahvalil, potem pa ž njima dokazal, kako neosnovan, kako smešen je realizem, kader se loti abstraktnih in idejalnih stvari.“

Tako poročevalec. Besede so zapisane in žalibog tudi natisnjene, bere jih lahko vsakdo v „Slovanu“. Prepisal sem jih, akoravno težko, zato, da stavim razumljiv zgled pred oči vsakemu, ki rad misli. Ta zgled nadomestuje nam druge zanimive pisatelje; odprl pa bode — upam — marsikomu oči, ki včasih gleda menda zato, da ne vidi ničesa. Najraje bi ga podal kar tako brez opomb in opazk, ako bi smel nadjati se, da ga bode čitatelj sam pregledal pazljivo. A naj povem vendar prosto svoje misli, prepuščaje, da sodijo drugi po svoje.

Navedeni kos poročila zdi se mi, da žali katoliško čustvo, ker govori zaničljivo ne samo o cerkveni oblasti, ampak o veri sami. Poročevalec ni samo poročevalec, ampak njemu silí čisto neprikrito veselje njegovo zaradi slik na dan in sicer ne zaradi slik samih. marveč zaradi onega znanega neljubega protivrskega predmeta. Kdo bi se smel spodtikati nad resničnim poročilom, kake da so one slike in kaj da se je na Dunaji zgodilo zaradi njih. Toda kaj ima s takim

stvarnim poročilom opraviti „Ljubljanski škof, molitvarjenje, Dunajska cerkev, pismouki in zraven še farizej“? Kaj je vse to mari poročevalcu o umetniški razstavi? Poglejmo kako da se briga on za vse te Dunajskemu poročilu tako potrebne reči!

O verski resnici, da je Mati božja vedno devica bila, pravi on spoštljivo: Dunajski kardinal in drugi pismouki trdijo, da Mati božja ni imela drugih otrok itd. Tako rahločutno in nežno govori g. D. o Materi božji, govori — svoji „Milostni“. Da, da! kaj je neki Mati božja, kader se govori „Milostni“! Ta bi utegnila v omotico pasti, ako je kaka žena na svetu še kaj več, nego „milostna“. — In tako naj se narod lika? — Isto tako govori poročevalec o „Ustajenji“. Kaj da je verska resnica, seveda tega ne vé krščanski katoliški poročevalec: on le vé, kaj trdijo „Dunajski kardinal in drugi pismouki“. Pa to je le nepomenljiva šala, porečeš. O verskih resnicah, da naj kdo tako sme govoriti v šali? Naj se šali s čimer koli; a da bi se lahkomišljenec šalil s stvarmi, ki so milijonom v spoštovanje, to je kazni vredna predrznost. Pač čudovito in vzorno ljubezen razodeva poročevalec za vero svojega naroda, ko o njej tako piše: „Obe sliki da neskončno žalite božjega sinu in krščanstvo“ — prašam: ali se ne skriva v tem zavijanji zasmeh škodoželjnost ali bolje, veselje nad tem žaljenjem? Tedaj pisatelj sam, po svojem prepričanji, ne pozna žaljenja? Njega slike tolmačene v katalogu niso nič žalile zaradi predmeta? — Gotovo da ne, kajti že njegova „Milostna“ vé, da njegov poklic ni, razjarjati se za vero. On tudi meni, da kardinalovo „razjarjanje“ je bilo nepotrebno. No, o tem mora pač poročevalec prepuščati sodbo drugim; tudi ta misel imam, da zna duhovni pastir vsakako bolje presoditi, kaj je za vero potrebno, nego oni, kojega poklic ni, razjarjati se za vero. Ne vem, je li čudna zaslepljenost, ali je naravnost hudobno podtikanje, da se duhovniku vse šteje v zlo, kar stori v prid veri. Ali naj roke dene križem, ali naj pospešuje nejevero, krivovero in naj hvali verske sovražnike? In je li to res malenkost, ako se v cesarskem mestu razstavijo slike, ki izražajo misel najhujših nejevercev? Kdo more umeti Vereščaginov namen drugače, kakor da je hotel katoliško prepričanje pobijati, ako ne smešiti? Ali ne priča o tem tudi interpelacija v državnem zboru dne 2. februvarija? Duhovni pastir pa naj o tem molči? Nazorov, katere imajo nekateri o dolžnostih duhovnikovih, res nisem mogel nikdar umeti. Naj le zine eno, ki ni po volji nekaterim slovstvenim veljakom, precej mu založijo na pleča sramotilno znamenje fanatizma, hudobnosti, podlosti, vročekrvnosti itd. Od kdaj so pa slovstveniki postali nezmotljivi in je vse njihovo delovanje brez hibe?

O „molitvarjenji in farizejstvu“ na povelje Dunajskega kardinala in Ljubljanskega škofa naj sodijo drugi in sicer prav tiho in skrito; nihče ne smé odobravati, kar so storili katoličani 8. decembra lanskega leta, kajti sicer ga zadene sramota zarad farizejstva. Vsakdo spozna lahko iz pisateljevega sumničenja, da se bije poročevalčeva „pravična jeza“ sama sebe v obraz. — Kar je v poročilu o „ikonoklazmu“, mi ni umljivo, to moram pripoznati: umljivo pa mi je po-

polno, kdo da zamore govoriti o priporočanji „občestvu svetnikov v molitev“. Reči moram, da kaj takega v slovenščini še nisem čital.

O ustajenji piše poročevalec: „Kar se tiče ustajenja Kristovega, zanikujejo ga racijonalisti, realisti tedaj takega ne mogó slikati. Ako pa je ustajenje bilo, ustal je Bog in tedaj tudi realisti Boga drugače slikati ne smejo, kakor v uzvišeni človeški podobi. Verščaginov Bog — pa je strah.“ Ako poročevalec vé, kaj da učé racijonalisti, tudi vé, da „ustajenje“ njihovo zamore slikati realist, tudi Verščagin, kakor je res storil. Kaj mu je na mari zmaga nad smrtjo — ustajenje Kristusa Boga! On le hoče jasno predočiti najskrajnejših racijonalistov nauk.

Navedel sem to poročilo za zgled površnosti in lahkomišljenosti v verskih prašanjih ter hotel pojasniti, zakaj toliko škoduje tako pisanje verskemu prepričanju. Vsakdo lahko sprevidi, da se poročevalcu ni bilo treba kar nič dotikati onih zadev, katere smo morali ogledovati zgoraj. Čemu neopravičeno podtikanje slabih namenov? Katero pravo jemlje škofu pravico, da ukazuje moliti? Ako kdo moliti neče, slobodno mu: zato se bode zagovarjal drugod, kakor v časopisu. — Tedaj nikakor ne moremo opravičiti takega pisanja, marveč ostro ga moramo obsoditi, ker napada brez vzroka. Vsaj meni se zdi, da bi se pregrešil, ako bi kakemu otroku govoril nespoštljivo o njegovi materi, češ, da ne zasluži njegovega spoštovanja. Otroku se vsled tega govorjenja mora začeti mrzeti do matere, katero je prej spoštoval, sedaj pa vidi, da ta ljuba mu oseba v resnici ni spoštovana. Tako je tudi z vero. Gotovo je dušne pastirje prepričala skušnja, da oni spisi, ki naravnost pobivajo verske nauke, ne škodijo toliko, kakor mrzlotni, vero zaničujoči spisi, ki govore porogljivo o verskih predmetih. Večina čitateljev namreč ni toliko podučena, da bi zamogla zmoto ali napačno misel precej zavriniti, navadno tudi ni časa za to ali pa ne prave volje. Zato ostane površni vtis v spominu, kakor da bi umazano roko potegnil čez lepo čisto sliko. To zadevo bom obširneje pojasnil nekoliko pozneje.

Ali more kdo reči, da nisem resnice govoril? Nihče mi tudi ne more očitati, da ni prav bilo spodtikati se ob onem spisu. Da ne bi prav bilo potegniti se za pravico? Mi katoličani imamo vendar pravico zahtevati, da naj se ne sramoti naša vera in naj se ne vtika nikdo v strogo cerkvene naredbe. Pravico imamo tirjati, da naj se pred narodom ne smeši postavni škof. Ako pa kdo to dela mu moramo zaklicati: prijatelj! tvoje pisateljstvo se mora ravnati po nravnih in pravnih pravilih. Kdor se pa neče, naj nikar ne piše. Zato je treba le obžalovati, da nam je „Slovan“ prinesel tako — akoravno slovensko, vendar — nekatoliško poročilo o nekatoliškem Slovanu. To obžalovanje ne podtika za sedaj nikakega namena vredništvu, pač pa izraža vseh katoliških Slovencev odkritosrčno željo, naj bi nas listi s takim draženjem pustili pri miru. Kaj da imamo katoličani Slovenci storiti, kako misliti, kako moliti, tega se učimo od svojih dušnih pastirjev in se ne damo učiti po kakem listu. Ako pravite, da naj se po listih nikar ne pridiga, skrbite najprej sami, da

vi svoje prižnice iz listov spravite. Ako se nekateri listi dosledno držé pravila, niti besedice ne ziniti, iz katere bi se dalo spoznati srce katoliško in gorko-verno, naj bi se držali tudi dosledno drugega: ne ziniti niti besedice žaleče versko čustvo katoliškega naroda. — Upam prav trdno, da se pravičnost tej želji nikakor ne bode mogla ustavljati; zlasti upamo to o „Slovanu“, ki je pač namenjen Slovencem, ki so po krstnih knjigah zapisani za katoličane. Zato sem govoril odkrito, da pač ne bode mogoče napačno umeti. Listnica uredništva na str. 32 t. l. št. 2. sicer pravi, da se izvestitelju ne more zameriti itd. Res, idealizma njegovega mu nikdo ne zameri, — ako ga ima. Trditi se pa drznem, da tako pisanje ni idealno.

Kaj ne, tovariš dragi: takega zanimanja za sv. vero se tudi ti bojiš, kakor ti ga predočuje razkazani zgled? Koliko hudega je storilo že tako zanimanje! Pamet mora voditi vse, kar storimo mi za vero, a pamet naj bi odvrčevala nasprotnike od nepremišljenih napadov! Kako lahko je spoznati, kdaj da deluje pamet, kdaj pa srčna strast. Strast rabi bodeče, žaleče in porogljive, zaničujoče izraze: pamet pa pové samo svojo misel kratko in mirno in jo podpre z razlogi. Nasprotnika imeti, ki se bori z orožjem pameti, je največe veselje za prijatelja resnice: ali kadar letijo kameni na glavo tvojo, kjer ti zorijo dokazi, tam pa si govoril sebi v škodo in nasprotniku ne v korist. Videti je, da so se Slovenci zelo privadili tega kamenskega dokazovanja. Naj bi se pa dobrohoteči pisatelji dosledno trudili rabiti v pisavi le meče uma in ne klinov jeze.

Ta želja je seveda zeló optimistična, kakor tudi želja, da bi vedno bolj ravnali se po umu v verskih prašanjih, kakor po čustvu. Um seveda ti pravi, da bi vsakterega morala pretresti že misel, „da je morebiti vera katoliška resnična“, ali srce, čustvo se zato zmeni malo. Ko smo zdravi in se nam ne godi ravno slabo, takrat nam je Bog daleč za hrptom in celo šaliti se ž njim marsikoga ni strah. Kaj pa še le resnice vere katoliške! To so abotne reči, za katere ne bi se kak vzvišeni duhovitež nikdar zmenil, ako ne bi mogel razkazovati svoje duhovitosti prav nad temi resnicami in h kratki mogel tudi udrihati po nes pametnih vernikih. Seveda, tega ne pomisli nobeden izmed takih ljudi, da je verovati ravno tako pametno, kakor pripoznavati druge resnice. Versko stališče je že samo na sebi popolnoma opravičeno stališče in pamet sama mora to pripoznati. In vendar toliko boja zoper to stališče! Boj je tam, kjer je nejevolja, jeza, bodisi pravična ali ne. Tudi proti veri je veliko nejevolje in zoper verovanje veliko jeze. Zakaj? Ali ni resnica blago, ki ga ponuja dobri Bog našemu razumu? Čemu se jeziti nad njo? O, naj govore protivniki vere, karkoli hočejo, prepričani smo in bomo, da njihova pamet se ni najprej uprla veri, ampak njihovo srce. Pa naj nikdo ne misli, da se godi samo verskim resnicam tako, kakor sem opisal. Saj tudi naravne in sicer najvažnejše — resnice nimajo pri verskih nasprotnikih več milosti. Katera resnica je bolj važna in pomembna, kakor, da je Bog? Ako je Bog, je gotovo tudi božja previdnost in bode enkrat tudi božja sodba. In človeška duša je ne-

umrjoča; njej bo greh pridobil večno pogubljenje, a dobro delo večno plačilo. Vse te resnice in mnogo drugih nas uči narava naša, kateri vsaj bi morali verjeti vsi, ki imajo pamet. A verujejo, pripoznavajo ne mnogi, zato ne, ker ni mnogokrat pamet sama svoja gospodarica, ampak mora plesati po volji srca. Tu notri pa vladajo strasti, vsakovrstne želje, počutki, čustva brez števila in brez mere. Zato pa večinoma ni res, da bi sama pamet koga privedla do nejevere, ampak skoro vselej so korenine nejeveri prirastle iz srca. Oni, ki na katoliškem ali sploh krščanskem stališču pišejo o nejeveri, trdijo enoglasno, kar sem ravno rekel. Dokazati bi se dalo to iz zgodovine in vsakdanja skušnja uči ravno isto. Naj bi le vsakdo, ki je slovo dal trdni vernosti, natanko pregledal vse nagibe, vse razmere in razloge, ki so ga odvrčevali od vere in nazadnje odvrnili popolnoma, koliko bode našel, česar ne more odobravati, česar se sramuje! Pač se vsakdo izgovarja: mogoče je, da me je to nagnilo dvomiti o veri, toda odločil sem se samo zaradi pameti. A naj se mi verjame, da s takim govorjenjem vara človek le samega sebe. Ali si tako neizveden in neizkušen, da srca svojega ne poznaš? Meniš li, da te bode tvoje lastno srce tožilo? Meniš li, da ima kdo samega sebe za hudobnega? Napuhnjenec meni, da je ponižen, skopuh, da je previden in varčen in nejeverec meni, da je samo iskren in dosleden prijatelj resnice. Zato ravno je tako težko spoznati samega sebe, in le oni ki po resnici tako hrepeni, da je pripravljen poponoma upogniti se jej, oni se upogne tudi veri, kader ga preiskovanje prepriča, da v veri je resnica. Ali naj bi torej ne smel želeti strogega razuma in neizprosljive ter nezaupljive pameti v verskih prašanjih? Kdor si to izbere za vodnico in ima dobro voljo, on bode varno in gotovo prišel tudi iz najhujšega viharja domov in strasti v tiho zavetišče vere.

To raziskovanje nam podaja kaj koristno pravilo za pastirsko delovanje duhovnikovo. Ako hočeš koga pridobiti na vero in imaš upanje, da bi trud tvoj ne bil zastonj, takrat se nikar ne opiraj najprej in najbolj na svoje znanje, na svoje dokaze, marveč pridobiti skušaj njegovo srce. Prepričan bodi, da pamet njegova se bode dala lahko in gotovo privedi do pravega spoznanja, ako preмагаš onega tirana, ki pamet tira na kriva pota, ter je noče izpustiti iz svoje oblasti. Skušaj premagati najprej glavno strast, pokaži mu prav lahko pot do sprave z Bogom, vabi ga primerno, da naj prejme zakrament sv. pokore, in ako ni za tako prigovarjanje gluha, gotovo ni zgubljen. V življenjepisu Janeza Vianneya, župnika v Arsu, beremo, da je mnogo nevernih mož prišlo k njemu. On jih nikdar ni začel prepričevati z dokazi, ampak povabil jih je, da so opravili spoved; po spovedi je vsakdo s trdno vero šel od njega. Morebiti nima mnogo duhovnih pastirjev enake skušnje, skoro gotovo pa vsakdo drugačno, ki pa potrjuje isto resnico. Ali se že ni marsikdo trudil, bodisi v zasebnem razgovarjanju, bodisi v spovednici, z vsemi močmi znanstvenimi in govorniškimi, da bi koga prepričal o veri sploh ali pa o kaki resnici? Koliko je opravil? Navadno nič ne; dvomi so vedno stari, pomisleki enaki . . . pehaš se brez vspeha. Ne tako! Marveč na strast in na greh zasadi sekiro;

kader je padlo košato in visoko drevo napuha, ali pa kader je izruvano grmovje mesenih strasti, potem bode vera kmalu zasadila svoj lepi vrt. Posebno v spovednici se je treba ogibati one gorečnosti, ki hoče z učenostjo in pametjo odpraviti nevero ali pa slabo vero. Kdor pride k spovedi, ima — razun nekaterih nenavadnih slučajev — toliko vere, da se zamoreš ž njim pomeniti po katoliško. Tedaj skrbi le za popolno in odkritosrčno spoved, za srčno obžalovanje in trdni sklep: dvome smeš čisto prezirati.

Kaj pa o tem meniš, dragi čitatelj, da se dandanašnji tako ljuto bojuje najprej učeni svet zoper sv. vero? Ali ne priča to, da je pamet veri bolj sovražna, nego prijateljica? Nikakor ne; zato ne, ker ni res, da bi se stroga vednost najprej bojevala zoper sv. vero. Strogo znanstvena dela, ki so vredna vednostnega imena, se le redko redko spodikajo ob veri. Resnica je le, da se ona tako zvana popularna vednost zaletava z vso silo na podlago in podslobo sv. vere. Taka popularna vednost, t. j. ona, katero obdelujejo napol-učenjaki in napol-leposloveci, je navadno le zlorabljena vednost, sužna vednost, ki mora služiti površnemu pisatelju in površnim čitateljem v zabavo in tolažbo nemirne vesti. Tako zabavno pisati in mogočno tū pa tam kak vednosten stavek pritakniti ni težko. Koliko pa da je vredno tako pisanje, o tem sodite po zgoraj razpravljanem zgledu.

Ne čudimo se tedaj neveri, ne čudimo se boju zoper vero! Saj se ne čudimo grehu in vendar je greh ravno tako proti pameti, kakor nevera. Oboje izhaja iz ene korenine in ta poganja iz srca. Pač pa moramo britko obžalovati, da ima mnogokrat pamet tako malo oblasti nad človekom. O, oni bo človeštvo otel iz nejevere, kdor ga bode otel iz lahkomišljenosti. Dolžnost naša mora zmerom biti: buditi ljudi, da naj trezno in neutrudno mislijo, prevdarjajo in preiskujejo. Saj imamo krepek pripomoček, in ta je: prirojeno zanimanje za verske stvari. To zanimanje skušajmo prav porabiti, to je: kažimo mu pravo pot do resnice. Ali pa je mogoče priti do resnice? Ali ni to samo lepa beseda, s katero slepimo sami sebe? Mogoče je, mogoče — priti do resnice in gotovosti, tudi do verske resnice — in to bodo razkazovali razgovori naši. Ko smo spoznali, kaj je dvom ter si ogledali tudi orožnico nejevere, bomo skušali prodreti z vsemi močmi svojega uma do resnice.

Da bi se dali zbrati oni, katerim „resnica“ ni samo prazna beseda, okoli zastave, na kateri je zapisano: „za resnico!“ Da bi ta vez oklepala mnogo src, da bi se hrepenenje po resnici spoštovalo in cenilo! Kdo naj bi zameril, da po resnici hrepenim, in ko jo imam, se veselim? Ali naj laž in krivico hvalim? Naj reče kdo, karkoli hoče: z odkritim srcem stopimo pred svet in ne bojmo se ga, dokler nam živi zavest, da ljubimo resnico nad vse in da blago je delo naše.

Dr. Fr. Lampe.